EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 17.7.2026
COM(2026) 600 final

2026/0203 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega muudetakse määrust (EL) 2019/943 seoses elektriarvete tulevikukindlaks muutmisega liidus süsteemikulude vähendamise ning elektrifitseerimise ja digiülemineku edendamise teel

{SWD(2026) 600 final}

(EMPs kohaldatav tekst)

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

- **Ettepaneku põhjused ja eesmärgid**

Euroopa Komisjon (edaspidi „komisjon“) võttis 2025. aasta veebruaris vastu taskukohase energia tegevuskava,[1] mis sisaldab meetmeid, mille eesmärk on vähendada energiakulusid kodanike ja ettevõtete jaoks ning millest enamik võetakse lühiajalises perspektiivis. Tegevuskavas analüüsiti energiahindade tõusu põhjustavaid tegureid ning määrati kindlaks, et selleks, et aidata vähendada Euroopa tarbijate energiaarveid, on eelkõige vaja käsitleda olulisi valdkondi nagu energiavarustuskulud ja maksud ning võrgu- ja süsteemikulud. Komisjon võttis selle kava puhul järelmeetmeid mitme algatuse kujul, sh tulevikukindlate võrgutasude suunised,[2] Euroopa võrgupakett,[3], kodanike energiapakett[4] ning energeetikasektori digitaliseerimise ja tehisintellekti strateegiline tegevuskava[5].

Võttes arvesse Lähis-Idas 19. märtsil 2026 toimunud sündmusi kutsus Euroopa Ülemkogu komisjoni üles esitama kiiresti sihipärased meetmed elektrihindade kõigi osade vähendamiseks läbiviidava konkreetse tegevuse kohta.

Komisjon avaldas selle vastuseks AccelerateEU kava,[6] selgitades vajadust energiakulude vähendamise järele, kiirendades kohaliku puhta energia kasutuselevõttu ja suurendades elektrifitseerimise kiirust. See tuleks kombineerida elektrisüsteemi uute täiendustega, mis hõlmavad meetmeid uue võrgutaristu rajamiseks, olemasoleva taristu kasutamiseks ja maksustamiseks.

Käesolev ettepanek toetab AccelerateEU kava eesmärki, parandades võrgutasude kujundamist eesmärgiga tagada põhi- ja jaotusvõrgu kulutõhusus ning ajendada nii võrguettevõtjaid kui ka -kasutajaid kasutama paremini olemasolevat taristut. Lisaks sellele kehtestatakse sellega maksustamise meetmed, et tagada lisaks muude eesmärkide saavutamisele elektri maksustamine maagaasist väiksemas ulatuses. Ettepanekus selgitatakse samuti riikide reguleerivate asutuste rolli põhi- ja jaotusvõrkudele tõhusa, läbipaistva ja mittediskrimineeriva juurdepääsu tagamisel,[7] sh võrgu ülekoormuse olukordades, mis võivad nõuda meetmete võtmist, millega tagatakse võrguühenduse taotluste valmidusaste ja edenemine ning kehtestatakse prioriteetide määramise tingimused.

Võrgutasud

Elektri ühisturg on üks meie liidu konkurentsivõime ja jõukuse alustaladest. Liit on pühendunud süsinikuheite vähendamisele, suurendades energia taskukohasust ja energiajulgeolekut. See on Euroopa tööstuse konkurentsivõime säilitamiseks määrava tähtsusega, nagu on kirjeldatud puhta tööstuse kokkuleppes,[8] milles käsitletakse ka vajadust toetada strateegilist autonoomiat, tagada elutähtsate tarneahelate vastupidavus ja säilitada

1 COM/2025/79.
2 C/2026/126.
3 COM/2025/1005.
4 COM/2026/115.
5 COM/2026/501.
6 COM/2026/370.
7 Määruse (EL) 2019/943 artikli 3 punkt q.
8 COM/2025/85.

majanduslik heaolu. Kuid hiljutistel aastatel ja kahe kriisi vältel on liidule tekkinud suurenevad energiakulud, mis ohustavad meie konkurentsivõimet.

Euroopa elektrivõrk on maailmas kõige suuremal määral omavahel ühendatud ja Euroopa elektrituru alustala. Suurem elektrinõudlus, lõppkasutajate suurem elektrifitseerimine ja elektritootmise detsentraliseerimine ning taastuvenergia kiirendatud kasutuselevõtt nõuavad märkimisväärseid investeeringuid elektrivõrgu moderniseerimisse ja laiendamisse ning elektrivõrgu kavandamise ja käitamise viisi optimeerimist. Ajal, kui suur osa elektrist toodetakse taastuvatest energiaallikatest, näitavad väikesed või negatiivsed elektrihinnad, mis on muutunud viimastel aastatel tavapärasemaks,[9] vajadust süsteemi suurema paindlikkuse järele. See on hädavajalik, et kasutada taastuvate energiaallikate potentsiaali ning vähendada väikese kulutõhususega piiramist, stimuleerides samal ajal tarbimist aegadel ja kohtades, kus on saadaval kõige odavamad energiaallikad ning süsteemi käitamise kulud on minimeeritud.

Elektrisüsteemi kulud kaetakse võrgutasudest. Need rahastavad võrgu füüsilist täiustamist, süsteemi hooldust ja käitamist. See on hädavajalik taastuvate energiaallikate kasutuselevõtuks ja elektrifitseerimiseks ning tööstussektori ja ettevõtjate kasvava nõudluse rahuldamiseks. Võrgutasud on viimastel aastatel moodustanud keskmiselt 24–29 %[10] kodumajapidamiste elektriarvest (muud põhitegurid on energiatoote hind, maksud ja lõivud ning süsinikukulu). Elektrihinna energiakomponent eelduste kohaselt küll väheneb, kuid võrgukulude osa elektriarvetes kasvab eeldatavasti veelgi. Euroopa Liidu Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostööameti (ACER) hinnangul on vähendatud süsinikuheitega ELi energiasüsteemi rajamiseks vaja enneolematul tasemel investeeringuid elektri põhi- ja jaotusvõrkudesse[11]. See kahe- või isegi kolmekordistaks viimaste kümnendite iga-aastased investeerimismäärad. Suurenevad süsteemikulud võivad põhjustada 2050. aastaks võrgu kogukulude märkimisväärse suurenemise aja jooksul kuni 60 % võrreldes 2022. aastaga.

On määrava tähtsusega kasutada olemasolevat võrgutaristut parimal viisil ning tagada tõhus ja arukas võrgutasude kujundamine, et suurendada taristu tõhusust ja optimeerida üldisi süsteemikulusid. Eelkõige võrgutasud, mis stimuleerivad süsteemi tõhusust, võivad vähendada üldisi süsteemi tegevuskulusid ja energiaarve võrgutasude komponenti, näiteks vähendades koormuse ümberjaotamise vajadusi ja kulusid või vähendades tippkoormust ja seega võrku investeerimise vajadusi[12].

Seega on oluline tagada, et võrgutasud ajendaksid võrguettevõtjaid käitama võrku tõhusalt, kasutama paindlikkust ja töötama välja tarkvõrke ning kasutama juhtmeta lahendusi, nagu võrku täiustav tehnoloogia, säilitades samal ajal stiimuli investeerida võrku ja tagada võrdsed võimalused. Võrgukasutajaid tuleks ajendada käituma süsteemisõbralikul viisil, nii et nad

---

9 ACER (2026), „Key developments in EU electricity and gas markets“ (Peamised muutused ELi elektri- ja gaasiturul), https://www.acer.europa.eu/monitoring/electricity-gas-key-developments-2026.

10 ACER (2024), „Retail market Monitoring report“ (Jaeturu seirearuanne): https://www.acer.europa.eu/sites/default/files/documents/Publications/ACER-CEER_2024_MMR_Retail.pdf.

11 ACERi aruanne „Electricity infrastructure development to support a competitive and sustainable energy system“ (Elektritaristu arendamine, et toetada konkurentsivõimelist ja kestlikku energiasüsteemi), ACER_2024_Monitoring_Electricity_Infrastructure.pdf. Aruande kohaselt „kahekordistuvad iga-aastased võrguinvesteeringud Euroopas hinnanguliselt 2050. aastaks, jõudes 100 miljardi euroni, kusjuures väiksemad hinnangud on 75 miljardit eurot.“

12 Sloveenias vähenes 2024. aasta tariifireformi tulemusena tippkoormus rohkem kui 2,4 %. Saksamaale keskendunud Agora Energiewende uuring näitas, et dünaamilised tariifid võivad märkimisväärselt suurendada tarbijate paindlikkust, võimalusega nihutada 10 % kogu 2035. aasta elektritarbimisest . SmartENi tellitud aruanne näitas, et hästi kujundatud tariifidega saaks vähendada tippkoormust rohkem kui 20 %, kui elektrisõidukid võetakse laialdaselt kasutusele.

kohandavad oma energiakasutust või suunavad selle sellistele aegadele ja sellistesse kohtadesse, mille korral on saadaval kõige odavamad energiaallikad ning see on kogu süsteemi jaoks kõige kulutõhusam. Selle saavutamiseks on taskukohase energia tegevuskavas soovitatud esitada seadusandlik ettepanek võrgutasude kujundamise kohta. Seetõttu teatas komisjoni president 16. märtsil 2026, et komisjon koostab seadusandliku ettepaneku võrgutaristu tootlikkuse parandamiseks.

Kõnealune ettepanek käsitleb probleeme, mis on seotud suurenevate energiakuludega, kuna need ei tulene ainult kõrgetest ja muutlikest hindadest, vaid ka suurenevatest süsteemikuludest. Ettepanek parandab selleks võrgutasude kujundamist, et tagada põhi- ja jaotusvõrkude kulutõhusus, ning tagab vajalikud stiimulid nii võrguettevõtjatele kui ka võrgukasutajatele võrgukulude vähendamiseks, sh kasutades paremini olemasolevat taristut.

Ettepanekuga antakse võrguettevõtjatele suuremad stiimulid kulutõhususe suurendamiseks ning selleks, et võimaldada õigeaegset võrgule juurdepääsu ja tagada stiimulid võrgukasutajatele nende tarbimiskäitumise kohandamiseks, soodustatakse suuremat läbipaistvust ning kohustatakse reguleerivaid asutusi määrama tulemusnäitajad tõhusa võrgukasutuse ja süsteemi tõhususe suurendamiseks. Kõik need meetmed peaksid aitama tagada, et võrgutasud põhinevad süsteemile tekkivatel tegelikel kuludel ja toetavad täiendavalt tõhusat võrgukasutust.

Ettepanekus võimaldatakse kulupõhiseid võrgutasude erikordasid, mida kohaldatakse võrgukasutajate erikategooriate suhtes lähtuvalt nende tarbimismustrist, nagu energiamahukad tööstusharud ja andmekeskused. Selles kombineeritakse see variant kaitsemeetmetega, et vältida kahjulikku mõju taskukohasusele kodumajapidamiste ja VKEde jaoks.

Nende muudatuste operatiivseks muutmiseks tuleb ettepanek kombineerida kolmanda taseme õigusaktidega, mis käsitlevad võrgutasude ühist struktuuri ja ühtlustatud metoodikat, mis sarnaneb gaasisektoris kehtivate õigusaktidega.

Nutiarvestid ja tarkvõrgud

Võrgutaristu tõhususe suurendamiseks peab elektrisüsteem olema varustatud tehnilise ja digivõimekusega, et jälgida võrgu seisundit ja optimeerida võrgukasutust peaaegu reaalajas ning stimuleerida või suunata võrgukasutajaid optimeerima oma võrgukasutust, eelkõige kui see on kombineeritud fotoelektrilise paigaldise ja koduakude ning/või dünaamiliste tariifidega. See võib veelgi vähendada süsteemi kulusid, eelkõige vähendades tippnõudlust. See võimekus võimaldab võrguettevõtjatel reageerida kiiremini ja tõhusamalt, kasutades paremini olemasolevat taristut, ning võimaldab võrgukasutajatel reageerida hinnasignaalidele. Selle saavutamiseks on vaja laiemat võimaldavat raamistikku, milles on kombineeritud nutiarvestisüsteemid, tark- ja digitaliseeritud võrgud ning elektrivõrgu andmete tulemuslikum korduskasutus. Ilma selliste võimaldavate tingimusteta on jätkuvalt struktuurselt piiratud tarbijate, energiavahendajate, tarnijate ja võrguettevõtjate võime reageerida hinnasignaalidele, sh tarkvõrgu võrgutasudele, paindlikkuse tagamiseks ja süsteemi käitamise optimeerimiseks.

Seetõttu kaasnevad võrgutasude ettepanekuga piiratud, aga sihipärased meetmed nutiarvestite ja tarkvõrkude kohta. See hõlmab kogu Euroopa Liitu hõlmavat nutiarvestisüsteemide kasutuselevõtu miinimumkohustust, millega tagatakse, et igas liikmesriigis on 2030. aastaks nutiarvestitega varustatud vähemalt 50 % lõpptarbijatest. Seda osakaalu tuleks 2033. aastaks järk-järgult suurendada vähemalt 75 %ni lõpptarbijatest, et tugevdada tarbijate aktiivse kaasamise ning üksikasjalikuma süsteemi nähtavuse tehnilist alust. Liikmesriikides, kus

kasutuselevõtu määr jääb käesoleva määruse jõustumise kuupäeva seisuga alla 30 %, oleks asjakohane 50 % eesmärgi tähtaega piiratud ulatuses pikendada. See lähenemisviis kajastab praegust olukorda liidus, kus üldine nutiarvestite kasutuse levik on 2024. aastal ligikaudu 60 %[13] ja 15 liikmesriiki ületavad juba 80 % hõlmavust kooskõlas direktiivi (EL) 2019/944[14] II lisas märgitud kasutuselevõtu tasemetega, näidates et suuremad leviku määrad on saavutatavad, samas kui mõni muu liikmesriik jääb märkimisväärselt alla selle künnise või ei ole ulatuslikku kasutuselevõttu veel alustanud. See ebaühtlane kasutuselevõtt õõnestab siseturu tulemuslikku toimimist ning innovatiivsete toodete ja teenuste kasutuselevõttu. Samal ajal peaksid väljapakutud kasutuselevõtu kohustused tekitama liidus piisava kasutuselevõtu, et toetada olemasoleva elektrivõrgutaristu tõhusamat kasutamist ning võimaldada klientidel paremini mõista ja hallata oma energiatarbimist ja -kulusid. Lisaks sellele selgitatakse ettepanekus, et kulude-tulude analüüs direktiivi (EL) 2019/944 alusel kehtib ainult 75 % taset ületava kasutuselevõtu puhul, tagades järjepideva kogu ELi hõlmava lähenemisviisi ning säilitades samal ajal paindlikkust täiendavaks kasutuselevõtuks lähtuvalt majanduslikest kaalutlustest. Sellega tagatakse samuti ühiste tarkvõrgu näitajate väljatöötamine, et toetada tarkvõrgu ja innovatiivsete võrgulahenduste kasutuselevõtu järjepidevamat seiret ning tugevdada seost olemasoleva taristu võrgu reguleerimise, tulemuslikkuse ja tõhusa kasutamise vahel. Mis veelgi olulisem, sellega kehtestatakse sihipärane raamistik, et parandada elektrivõrgu andmete vahetamist ja turvalist korduskasutamist. Sellega toetatakse samuti elektrisüsteemi tõhusat, turvalist ja paindlikku käitamist ning innovatiivsete digitaalsete ja andmepõhiste vahendite, sh tehisintellektirakenduste väljatöötamist, mis on suutelised parandama võrgu tulemuslikkust ja optimeerimist. See on otsene vastus üleskutsele, mille president esitas võrguettevõtjatele olemasoleva taristu tootlikkuse parandamiseks, kasutades kõiki innovatiivse tehnoloogia võimalusi[15].

Ühiselt on nende meetmete eesmärk tagada, et tarkvõrgu võrgutasude kaudu tekitatud stiimuleid saab kasutada konkreetse operatiivse tõhususe ja väiksemate üldiste süsteemikulude saavutamiseks.

Maksustamine

Euroopa majanduse elektrifitseerimine on strateegiliselt määrava tähtsusega liidu konkurentsivõime, energiajulgeoleku ja süsinikuheite vähendamise eesmärgi saavutamiseks. Suuremal määral elektrifitseeritud ja kliimaneutraalse energiasüsteemi saavutamine eeldab märkimisväärseid investeeringuid elektrivõrkudesse ja taristusse. Võrgutasud ja energia maksustamine moodustavad ühiselt peamised elektriarvetest tulenevad regulatiivsed kulukäiturid, ning on seega olemuslikult seotud tegurid elektrifitseerimise stimuleerimisel. Kui võrgutasusid käsitletakse eraldiseisvalt viimata samal ajal elektri maksustamise põhimõtteid vastavusse ELi elektrifitseerimisega, siis õõnestaks see liidu energiapoliitika sidusust ja tulemuslikkust. Ainult kui tegutseda mõlema elemendi puhul koordineeritud viisil, saab see ettepanek struktuurselt vähendada elektri kulusid tarbijate jaoks ning tähenduslikult edendada liidu elektrifitseerimise eesmärke.

---

13 ACER/CEER, „Energy Retail Market Monitoring Report (November 2025)“; „Country Fiches (July 2025)“ (Energia jaeturu seirearuanne (november 2025); riikide ametlikud andmed (juuli 2025)).

14 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuni 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/944 elektrienergia siseturu ühiste normide kohta ja millega muudetakse direktiivi 2012/27/EL (ELT L 158, 14.6.2019, lk 125, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj).

15 President Von Der Leyen enne 16. märtsi 2026. aasta Euroopa Ülemkogu saadetud kirjas: „Kuigi võrgutasud on hädavajalikud [---] [v]õivad ka võrguettevõtjad teha rohkem võrgutaristu tootlikkuse parandamiseks, **kasutades kõiki innovatiivse tehnoloogia võimalusi**“.

Kooskõlas taskukohase energia tegevuskava ja AccelerateEU kava eesmärkidega peaksid võrgutasude reformimisega kaasnema sihipärased meetmed elektri maksustamise valdkonnas ning konkreetsemalt neisse kaasatud elektrifitseerimise stiimulid või vastasel juhul tekib risk, et ei saavutata elektriarvete kulukäiturite püsiva vähendamise eesmärki. Selline lähenemisviis avaldaks seega märkimisväärset kahjulikku mõju taskukohasusele liidu tarbijate jaoks ja liidu majanduse konkurentsivõimele.

Selleks viiakse käesolevas ettepanekus samuti elektri maksustamise põhimõtted vastavusse ELi energia-, keskkonna- ja kliimapoliitikaga, panustades seeläbi ELi jõupingutustesse heitkoguste vähendamiseks. Euroopa energiasüsteemi elektrifitseerimise suurendamiseks, nagu on märgitud AccelerateEU kavas, tuleks pöörata vastupidiseks liikmesriikide maksusüsteemide stiimulid, mis ajendavad kasutama elektri asemel maagaasi.

Lisaks sellele laiemale meetmele sisaldab käesolev ettepanek kohandatud ja sihipärasemat võimalust vähendada elektri maksustamist energiamahukate tööstusharude jaoks, mille tulemusena võidakse kõnealuste kasutajate elektrimaksu veelgi vähendada ning suurendada elektrifitseerimise stiimuleid.

Kõnealuste meetmete abil tagatakse, et tarbijate lõplikud energiakulud vähenevad ja et energiakulude reguleerimine on paremini kooskõlas Euroopa elektrifitseerimise eesmärkidega.

Määruse (EL) 2019/943 (edaspidi „elektrimäärus“) käesolevas muudatuses kehtestatud energia maksustamise põhimõtted keskenduvad ELi sätete rakendamisele, millega kehtestatakse elektri ja maagaasi minimaalne maksumäär ning reguleeritakse liikmesriikidele antud võimalust kohaldada energiamahukate tööstusharude suhtes elektri väiksemat maksumäära, nagu on sätestatud nõukogu direktiivis 2003/96/EÜ. Kooskõlas kõnealuse direktiivi eesmärkidega jääb liikmesriikidele võimalus kehtestada oma energia maksumäärad, kui nad järgivad direktiivi sätteid, samas kui elektrimääruse põhimõtted võimaldavad vähendada olemasolevaid erinevusi liikmesriikide energia maksustamise raamistike elektrifitseerimise stiimulites.

Käesoleva ettepanekuga tehakse elektrimääruse piiratud ja sihipärased muudatused, mis on rangelt vajalikud ettepaneku eesmärkide saavutamiseks. Kõnealuse määruse edasised võimalikud muudatused jäävad käesoleva ettepaneku kohaldamisalast ja eesmärkidest täielikult välja. Komisjon teeb kaasseadusandjatega konstruktiivset koostööd tagamaks, et käesolevat ettepanekut käsitlevas õigusloomeprotsessis säilitatakse täielikult ettepaneku peamine kohaldamisala moonutamata kujul.

Võrguühenduse meetmed võrgu ülekoormuse korral

Õigeaegne elektrivõrgule juurdepääs on hädavajalik Euroopa tööstuse, auto- ja transporditööstuse sektori, näiteks laadimisparkide konkurentsivõime ja süsinikuheite vähendamise jaoks ning majanduse digiüleminekuks, sh andmekeskuste loomiseks. See on samuti hädavajalik tingimus puhta tööstuse kokkuleppe ja AccelerateEU kava eesmärkide saavutamiseks ning 2050. aastaks kliimaneutraalsuse saavutamiseks. See on samuti hädavajalik eluasemevajaduste ja nendega seotud ühiskondlike baasvajaduste rahuldamiseks. Viivitused võrku ühendamisel aeglustavad üleminekut puhtale energiale ja Euroopa majanduskasvu. Võrku ühendamise järjekorrad esinevad 2025. aastal kogutud andmete põhjal

vähemalt 16 liikmesriigis[16]. Seepärast on võrku ühendamise järjekordadega tegelemine kogu ELis üha pakilisem.

Kuigi ebapiisava võrguvõimsuse probleemi pikaajaline lahendus on võrkude kiirem väljaehitamine tulevikku suunatud viisil, saab samal ajal edendada lühiajalisemaid lahendusi, et tagada puhta energia tootmise ja elektri tarbijate õigeaegne võrku ühendamine. Tuginedes olemasolevale õigusraamistikule esitas komisjon Euroopa võrgupaketi osana „Suunised tõhusa ja õigeaegse võrku ühendamise kohta“[17] (edaspidi „suunised“). Suunistes esitati konkreetsed soovitused koordineeritud võrgukavandamise kohta, mis hõlmab ühiskonda ja tööstust, olemasolevate võrkude tõhusamat kasutamist, sh võrgutariifide ja liitumistasude kujunduse või paindlikkuse ning lõpuks võrgu vastuvõtuvõimsuse ja võrku ühendamise menetluste läbipaistvuse teel. Võrku ühendamise menetluste puhul rõhutatakse suunistes vajadust minna võrguvõimsuse eraldamisel esitamise järjekorras eraldamiselt üle süsteemile, mille puhul võetakse arvesse võrku ühendamise taotluste valmidusastet ja edenemist ning samuti mõju ülekoormusele või keskkonna-, sotsiaalseid või majanduslikke kaalutlusi.

Käesoleva seadusandliku ettepanekuga rakendatakse suuniste sätted, mis käsitlevad tõhusaid ja mittediskrimineerivaid võrguühenduse menetlusi ülekoormuse korral ELi õigusraamistikus, täpsustades direktiivi (EL) 2019/944 artikli 6 kohaselt kehtivaid norme, nimetades otseselt varianti, et esmast tähtsust omistatakse sektoritele või sektori võrgukasutajatele, või varianti võtta arvesse võrgu ülekoormuse, majanduslike, sotsiaalsete või keskkonnakaalutluste mõju, kui need põhinevad läbipaistvatel ja mittediskrimineerivatel kriteeriumidel. Kehtivad õigusaktid ei hõlma samuti otseselt valmidusastme ja edenemise kriteeriume, et lahendada spekulatiivseid või ebapiisava valmidusastmega ühendustaotlusi. On vaja selgitusi, et võimaldada suuniste sätete täielikku rakendamist ning selgitada reguleerivate asutuste rolli võrgule juurdepääsu tingimuste määramisel kooskõlas direktiivi (EL) 2019/944 artiklite 6 ja 59 kehtivate sätetega. Samal ajal jäetakse ettepanekus võimalus võtta arvesse riiklikke tingimusi, jättes riigi reguleerivale asutusele täieliku kaalutlusõiguse vastavate meetmete valimiseks. Asutus peab siiski tagama, et kasutusel on muud võrgu ülekoormust lahendavad meetmed, millega rakendatakse kehtivat ELi õigusraamistikku, nagu sidusrühmi hõlmav sektoriteülene võrgu kavandamine, paindlikud ühenduslepingud või juhtmeta ja digilahenduste kasutamine võrgu tõhususe tagamiseks.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas kehtivate õigusnormide ja liidu muude tegevuspõhimõtetega**

Käesolev väljapakutud algatus on kooskõlas elektrifitseerimise suurendamise eesmärkidega, tagades taskukohasuse AccelerateEU kavas ja puhta tööstuse kokkuleppes märgitud viisil. Seega on käesolev ettepanek samuti kooskõlas elektrifitseerimise tegevuskava[18] eesmärgiga, milleks on kiirendada elektrifitseerimist energeetikasektoris, et tagada kulutõhus ja turvaline energiaüleminek ning vähendada sõltuvust impordist. Elektrifitseerimise tegevuskava sisaldab horisontaalseid meetmeid, et saavutada hinnangulised elektrifitseerimise eesmärgid, ning samuti sektoripõhiseid meetmeid, mis on suunatud transpordi- ja ehitussektorile ning tööstusele. Tõhusad võrgutasud ning samuti tõhus võrgu kasutus ja arendamine on tegevuskava tulemuslikkuse jaoks määrava tähtsusega.

---

16 Fraunhofer ISI, Fraunhofer IEG, Guidehouse, REKK, „Study on network development planning, tariff structures and connection requests for electricity distribution grids“ (Uuring elektrijaotusvõrgu arendamise kavandamise, tariifistruktuuride ja ühendustaotluste kohta), september 2025, https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/08843617-9cf8-11f0-97c8-01aa75ed71a1.

17 Komisjoni teatis „Suunised tõhusa ja õigeaegse võrku ühendamise kohta“ (C/2025/6703).

18 Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Elektrifitseerimise tegevuskava“ (COM(2026) 595).

Ettepaneku eesmärgid vähendada kulusid tarbijatele, parandada ELi tööstuse konkurentsivõimet ja edendada investeeringuid taastuvatesse energiaallikatesse ja süsinikuheite vähendamisse on kooskõlas Euroopa roheleppe ja puhta tööstuse kokkuleppe raamistikuga ning kehtivate algatustega. Ettepanekuga reageeritakse probleemidele, mis tehti kindlaks komisjoni taskukohase energia tegevuskavas 2025. aasta veebruaris, s.o et suured energiakulud ohustavad Euroopa ettevõtete konkurentsivõimet ja tekitavad märkimisväärse koormuse tarbijatele.

Seetõttu on määrava tähtsusega tagada, et energiasüsteemi tõhusal kasutamisel, mida toetab asjakohane maksustruktuur, on oluline roll, et aidata elektrikasutajatel saada kasu paremini prognoositavatest ja väiksematest energiakuludest.

Väljapakutud algatus on tugevalt seotud ja toimib hästi koos Euroopa võrgupaketi raames esitatud seadusandlike ettepanekutega. Selle eesmärk on kasutada parimal viisil olemasolevat võrgutaristut, et vähendada võrgu kulusid vajalikesse piiridesse. Seega täiendab see Euroopa võrgupaketti, mille eesmärk on muuta uue võrgutaristu kavandamine tõhusamaks ja kulutõhusamaks. See hõlmab suurema tähtsuse omistamist võrgu arendamise alternatiividele, nagu juhtmeta, arukad ja digitaalsed lahendused või fossiilkütuseid mittekasutavad paindlikkuskavad, nagu tarbimiskaja ja salvestamine nii riiklikul kui ka liidu tasandil võrgu kavandamisel. Ettepanek tugevdab juhtmeta, arukate ja digitaalsete lahenduste kasutuselevõtu õigusraamistikku ning nende kasutamist riiklikul tasandil süsteemi käitamisel, samas kui Euroopa võrgupakett keskendub peamiselt piiriülesele taristule. Sel otstarbel tagatakse sellega, et kõnealuseid lahendusi edendatakse alati, kui need saavad parandada elektrivõrkude kasutatavat võimsust, paindlikkust ja usaldusväärsust kulutõhusal viisil. Sellega tugevdatakse juba Euroopa võrgupaketis järgitud poliitilist suunda, et eelistada võrgu planeerimisel juhtmeta lahendusi koos fossiilkütuseid mittekasutavate paindlikkuskavadega. Võrgule juurdepääsu puhul on õiguslik ettepanek täielikult kooskõlas Euroopa võrgupaketi eesmärkidega, rakendades tõhusa ja õigeaegse võrku ühendamise suuniste sätteid, mis on seotud tõhusate ja mittediskrimineerivate võrguühenduste menetlustega ülekoormuse juhtimiseks ELi õigusraamistikus, tugevdades seeläbi käimasolevat suuniste rakendamist.

Kooskõlas kodanike energiapaketi[19] eesmärgiga suurendada tarbijate mõjuvõimu ja nende osalemist energiaturul on ettepaneku eesmärk vähendada samuti tarbijate lõplikke energiakulusid, tagades õiged stiimulid Euroopa võrkude optimaalseks kasutamiseks. See on kooskõlas kodanike energiapaketi rakendusdokumentide hulka kuuluva aruande (mis käsitleb turupõhiseid elektrivarustuse hindasid ja millega edendatakse jaemüügilepingute paindlikkuse tasustamist)[20] tulemustega, milles tuuakse esile nutiarvestite kasutuselevõtu olulisust. Ettepanekus saavutatakse see nutiarvestite abil võrgu jälgitavuse suurendamise teel, võimaldades seeläbi aktiivsemat tarbijate osalemist ning edendades nõudluspoolset paindlikkust, aidates kaitsta tarbijaid suurenevate energiakulude eest ning kaitsta Euroopa tootmisharude konkurentsivõimet. Selleks kehtestatakse sellega nutiarvestite kasutuselevõtu liiduülene lähtetase, mille eesmärk on saavutada piisav kasutuselevõtt, et toetada reageerimisvõimelisemat süsteemi käitamist ja täiustatud võrguvõimsuse kasutamist. Selles selgitatakse samal ajal, et kulude-tulude analüüsi roll piirdub kõnealust lähtetaset ületava kasutuselevõtuga, tagades järjepideva kasutuse liidus ja säilitades samal ajal paindlikkust liikmesriikide jaoks.

[19] COM(2026) 115 final.
[20] COM(2026) 850 final.

See on samuti kooskõlas liidu laiema digi- ja energiapoliitika raamistikuga, mis hõlmab määrust ühtlustatud õigusnormide kohta, millega reguleeritakse õiglast juurdepääsu andmetele ja andmete kasutamist, (edaspidi „andmemäärus“),[21] määrust ühtlustatud õigusnormide kohta, millega reguleeritakse õiglast juurdepääsu andmetele ja andmete kasutamist (edaspidi „tehisintellektimäärus“),[22] ning kehtivaid elektrituru õigusakte,[23] mis käsitlevad andmehaldust ja koostalitlusvõimet. Ettepanekuga täiendatakse neid õigusakte, käsitledes sektoripõhiseid vajadusi, mis on seotud elektrivõrgu andmevahetuse ning innovatiivsete digitaalsete ja tehisintellektipõhiste lahenduste kasutuselevõtuga elektrivõrgu süsteemi käitamiseks ja optimeerimiseks. Samal ajal tagab see kooskõla liidu normidega, mis käsitlevad andmekaitset, küberturvalisust, läbipaistvust ja andmete õiguspärast kasutamist, ning toetab Euroopa digitaalsete ja tehisintellektipõhiste lahenduste väljatöötamist elutähtsa energiataristu jaoks, panustades seeläbi liidu strateegilisse autonoomiasse. See aitab samuti saavutada ELi pilvandmetöötluse ja tehisintellekti arendamise õigusakti eesmärke, eelkõige täiustades olemasoleva taristu kasutamist, võimaldades seeläbi õigeaegsemat võrguühendust ning õigeaegset pilve- ja tehisintellektitaristu, sh andmekeskuste kasutuselevõttu.

Lisaks sellele on ettepanek samuti kooskõlas Euroopa kliimamäärusega, kuna see toetab heitkoguste vähendamist parema energiatõhususe, nõudluspoolse paindlikkuse ning taastuvate energiaallikate lõimimise teel, panustades vähendatud süsinikuheitega ja vastupanuvõimelisema energiasüsteemi saavutamisse.

Käesolev ettepanek aitab samuti saavutada president von der Leyeni võetud poliitilist kohustust, kes andis oma 16. märtsi 2026. aasta kirjas valitsusjuhtidele enne 2026. aasta Euroopa Ülemkogu teada, et on selgelt ruumi elektri maksustamise vähendamiseks, sh õigusaktide abil. Seda on võimalik teha tagades, et elektrit maksustatakse gaasist soodsamalt, ning edendades energiamahukate ettevõtete kasutatud elektri maksustamise vähendamist.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

- **Õiguslik alus**

Ettepanek põhineb Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikli 194 lõikel 2, mis on õiguslik alus selliste meetmete ettepanekute tegemiseks, mille eesmärk on muu hulgas tagada energiaturu toimimine, edendada energia tõhusat kasutamist ja säästmist ning uute ja taastuvate energiaallikate väljaarendamist[24]. ELi toimimise lepingu artikli 4 lõike 2 punkti i kohaselt on liidul energeetikavaldkonnas jagatud pädevus.

Ettepanek sisaldab samuti sihipäraseid maksustamismeetmeid, mis ainult lisanduvad peamisele energiasüsteemi eesmärgile, milleks on tagada energiaturu toimimine, nagu on märgitud ELi toimimise lepingu artikli 194 lõikes 2. Täpsemalt, maksustamismeetmed on kavandatud nii, et aidata saavutada seda eesmärki, täiendades ja tugevdades võrgutasude kulutõhususe suurendamise eesmärgi saavutamist sihipäraste meetmete abil tarbijate elektrikulude vähendamiseks, suurendades seeläbi selle taskukohasust, ELi energiatarbijatele võrdsete võimaluste tagamiseks ning ELi elektrifitseerimise eesmärkide saavutamise toetamiseks. Kõnealused meetmed hõlmavad üldiseid põhimõtteid ja selgitusi ning täiendavad kehtivat ELi ühtlustatud raamistikku, nagu on sätestatud nõukogu direktiivis 2003/96/EL.

---

21 Määrus (EL) 2023/2854.
22 Määrus (EL) 2024/1689.
23 Direktiiv (EL) 2019/944 ja määrus (EL) 2019/943.
24 ELi toimimise lepingu artikli 194 lõige 1.

- **Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)**

Vajadus ELi tasandi meetmete järele

Üha suurem taastuvatest energiaallikatest pärit odava, muutliku ja detsentraliseeritud elektri osakaal liidus koos energiaalase autonoomia jaoks suurema elektrifitseerimise saavutamise eesmärgiga avaldab Euroopa võrkudele suuremat koormust. See nõuab märkimisväärseid investeeringuid võrku, millest tekivad suuremad võrgukulud vähemalt lühiajalises perspektiivis, kuni nõudlus täielikult avaldub ja kulud jaotuvad laiemale tarbijaskonnale. Kodumajapidamised ja ettevõtted liidus on puutunud kokku nende suuremate kuludega, mis mõjutavad taskukohasust ja konkurentsivõimet.

See on kogu liidu jaoks asjakohane probleem, mis nõuab liidu järjepidevat õigusraamistikku, mida on võimalik ainult saavutada liidu tasandil võetavate meetmete abil. Ülekande- ja jaotustariifide põhimõtteid käsitlev kooskõlastamata riikliku tasandi poliitika võib moonutada siseturgu, kuna tootjatel, energia salvestamise teenuse osutajatel ja tarbijatel on väga erinevad stiimulid turul osalemiseks. Riiklike maksusüsteemide stiimulid, mis ajendavad kasutama elektrit maagaasi asemel, tuleks muuta liidu tasandil tõhusamaks, et tagada ELi energiaturul järjepidevad hinnasignaalid, mis toetavad elektrifitseerimise ja sellest tuleneva energiajulgeoleku ühtlustatud lähenemisviisi.

Kehtivad normid jätavad riikide reguleerivatele asutustele rakendamisel märkimisväärset kaalutlusruumi. See on põhjustanud eri liikmesriikides väga erinevad võrgutasude korrad. Kuid ELi elektriturgude tihedam lõimimine nõuab tihedamat koordineerimist riiklike osalejate vahel. Riiklikud poliitilised sekkumised elektrisektoris avaldavad otsest mõju naaberliikmesriikidele omavaheliste võrguühenduste tõttu. On vaja ühist lähenemisviisi toimiva elektrisüsteemi, tõhusa piiriülese kaubanduse ja investeeringute ning kiirema ja paremini kooskõlastatud energiaülemineku jaoks paremini integreeritud ja energiatõhusamale energiasüsteemile, mis põhineb taastuvenergia tootmisel.

Lisaks sellele peaksid liidu ühised võimaldavad tingimused toetama võrgutasude muutmist rohkem süsteemi soodustavaks. Nutiarvestid, tarkvõrgud ja tulemuslikud elektrivõrgu andmevahetused muudavad nii võrguettevõtjate kui ka võrgukasutajate jaoks lihtsamaks hinnasignaalile reageerimise ning olemasoleva taristu tõhusama kasutamise. Nutiarvestite kasutuselevõtu miinimumtase liidus toetab neid tingimusi, tagades koostalitlusvõimeliste lahenduste piisava kasutuselevõtu, jättes samal ajal täiendava kasutuselevõtu tingimuseks riiklikul tasandil tehtava kulude-tulude analüüsi. Ilma paremini kooskõlastatud liidu raamistikuta nendes valdkondades oleksid riiklikud lähenemisviisid rohkem killustatud, aeglustades uuenduslike ja andmepõhiste lahenduste väljatöötamist liidu tasandil. Vajatakse kogu ELi hõlmavat elektrivõrgu andmete korduskasutamise süsteemi, et võimaldada ELi võrgu kasutamise ja haldamise otstarbel innovatiivsete digilahenduste arendamist, katsetamist ja skaleerimist. Need lahendused olenevad juurdepääsust piisavalt mitmekesistele, kvaliteetsetele ja koostalitlusvõimelistele võrguandmetele süsteemide ja liikmesriikide üleselt.

Võrgu ülekoormuse korral võetavate võrguühenduse meetmete puhul selgitatakse ettepanekus direktiivi (EL) 2019/944 artikli 6 kohaselt kehtivate normide kohaldamise ulatust võrgu ülekoormuse olukordades, võimaldades reguleerivatel asutustel kohandada riiklikke tingimusi ja meetmeid enda äranägemise järgi, et kajastada konkreetset olukorda konkreetses liikmesriigis või võrgupiirkonnas. Ettepanek ei tekita mõju subsidiaarsusele, kuna sellega säilitatakse täielikult riikide reguleerivate asutuste kohustusi.

Väljapakutud muudatuste puhul on leitud tasakaal liikmesriikidele jäetud kohustuste ja paindlikkuse vahel kulutõhusate võrgutasude, tõhusa ja õigeaegse võrgule juurdepääsu saavutamiseks, nutiarvestite kasutuselevõtuks, tarkvõrkude loomiseks ning andmevahetuse ja andmete korduskasutuse edendamiseks innovatsiooni eesmärgil.

Lisaks sellele on käesoleva määruse ettepanekud kooskõlas eesmärkidega, mis on sätestatud nõukogu direktiivis (EL) 2003/96, sh siseturu nõuetekohase toimimise kohta.

- **ELi lisaväärtus**

On tõhusam tagada energiakulude sobilik ja terviklik raamistik, mis hõlmab võrgutasusid ja makse liidu tasandil, kui see, et individuaalsed liikmesriigid võtavad ühepoolseid meetmeid, kuna seeläbi välditakse killustatud lähenemisviisi, mis võib tekitada põhjendamatult suured võrgutasud või maksustruktuuri moonutavad erinevused. Välja selgitatud puuduste kõrvaldamiseks kavandatud meetmed on ulatuslikumad ja kulutõhusamad, kui neid ajendab ühine õigus- ja poliitikaraamistik. Lisaks sellele oleksid liikmesriigi tasandil võetavad meetmed ainult võimalikud kehtivas kogu liitu hõlmavas võrgutasude raamistikus, nagu on sätestatud elektrimääruses, ja need ei suudaks saavutada kõnealuse raamistiku vajalikke muudatusi.

Samal ajal esitatakse ettepanekus sidus raamistik juhtmeta, arukate ja digitaalsete lahenduste edendamiseks kõigil elektrisüsteemi tasanditel. Sellega nõutakse nutiarvesti kasutuselevõtu miinimumtaset, et toetada tarbijate aktiivset osalemist ja tõhusamat võrgukasutust, struktureeritud liidu protsessi ACERi soovituste kaudu ning edusammudest teatamist, et lähtuda tarkvõrgu näitajate puhul regulatiivsetest tavadest, ning koordineeritud ja koostalitlusvõimelist lähenemisviisi elektrivõrgu andmete vahetamisele ja korduskasutamisele innovatsiooni otstarbel.

Võrgu ülekoormuse korral võrguühenduse meetmeid käsitlevad väljapakutud sätted on vajalikud, et tagada selgus direktiivi (EL) 2019/944 artikli 6 kohaldamise asjus võrgu ülekoormuse korral, andes reguleerivatele asutustele õiguse kehtestada meetmeid ja tingimusi, et omistada tähtsus majanduslikele, sotsiaalsetele, keskkonna ja võrgu mõjudele, võrgule juurdepääsu taotluse valmidusastmele ja edenemisele ning et teha sektorite või võrgukasutajate rühmade vahel ja piires ning lähtuvalt läbipaistvatest ja mittediskrimineerivatest kriteeriumidest vajadust mööda eristusi.

Samuti tagaks kõnealuste muudatuste toetamine, käsitledes samal ajal energia maksustamise süsteemi ebakõlasid liidu tasandil, nende tulemuslikkuse kõigis liikmesriikides.

Seega ei saa liikmesriigid üksinda saavutada käesoleva algatuse eesmärke. Seetõttu annavad liidu tasandi meetmed lisaväärtust.

- **Proportsionaalsus**

Elektrimääruse väljapakutud muudatusi peetakse proportsionaalseks.

Selleks et anda suuremad stiimulid Euroopa võrkude tõhusaks kasutamiseks, kehtestatakse väljapakutud meetmetega muu hulgas riikide reguleerivate asutuste poolsed suurema läbipaistvuse normid ja tulemusnäitajate kasutamine. Uued kehtestatud läbipaistvusnormid võivad põhjustada suurema halduskoormuse ja suuremad kulud, eelkõige seoses täiendavate elementidega, mille riiklikud haldusasutused peavad tegema üldsusele kättesaadavaks. Kuid selle mõju on piiratud, eelkõige kuna läbipaistvust nõudvaid täiendavaid elemente hoitakse minimaalsel tasemel ja need on kooskõlas nende elementidega, mille ACER on toonud esile

oma uusimas parimate tavade aruandes, mis on avaldatud 26. märtsil 2025[25]. Lisaks sellele on nende mõju vajalik ja proportsionaalne, et saavutada eesmärgid, mis seisnevad tariifide määramise suuremas võrreldavuses, süsteemi kasutajate paremas mõistmises nende makstavate tariifide asjus, neile võimaluse andmises muuta oma käitumist süsteemisõbralikumaks ning kokkuvõttes süsteemikulude vähendamises.

Väljapakutud meetmed juhtmeta, arukate ja digitaalsete lahenduste kohta on proportsionaalsed, kuna nendega ei kehtestata ühtset tehnoloogilist mudelit ega keskset ELi süsteemi tarkvõrkude ja andmevahetuse jaoks. Need piirduvad sellega, mis on vajalik kulutõhusamaks võrgukasutuseks:

- esiteks nõudes, et reguleerivad asutused edendaksid juhtmeta, arukaid ja digitaalseid lahendusi, kus see tõendatavalt suurendab võrgu võimsust, paindlikkust või usaldusväärsust;
- teiseks kehtestades ühise raamistiku piiratud arvu tarkvõrgu näitajate jaoks, et toetada järjepidevamat seiret ja regulatiivseid stiimuleid;
- kolmandaks kehtestades võrgu andmevahetuse sihipärased kohustused koosmõjus liidu tasandi vabatahtliku raamistikuga innovatiivsete digivahendite väljatöötamiseks.

Seda täiendab nutiarvestite kasutuselevõtu baastase, mille puhul jäetakse seda ületav kasutuselevõtu tase liikmesriikide otsustada lähtuvalt kulude-tulude analüüsist.

Ettepanekusse on seega koondatud ainult need ühised liidu normid, mis on vajalikud killustatuse vähendamiseks ja siseturu toetamiseks, tagades liikmesriikide reguleerivatele asutustele ja võrguettevõtjatele selle rakendamisel suure paindlikkuse. Selle puhul piirdub täiendav ühtlustamine rakendusaktidega ja ainult olukordadega, kui on vaja ühtseid tehnilisi ja juhtimisnõudeid.

Maksustamise põhimõtted ei ületa seda, mis on vajalik energia maksustamise süsteemide kooskõlla viimise eesmärkide saavutamiseks koos võrgutasude muudatustega ning paindlikkuse tagamiseks, et edendada energiamahukate ettevõtete elektrifitseerimist.

Võrgu ülekoormuse korral võrguühenduse meetmeid käsitleva ettepaneku sätted jätavad täieliku kaalutlusõiguse riikide reguleerivatele asutustele kooskõlas nende ainupädevusega kehtestada või kiita heaks võrgule juurdepääsu tingimusi ning on seega täielikult proportsionaalsed ja kooskõlas võrgule tõhusa juurdepääsu võimaldamise eesmärgiga.

Viimaks peetakse väljapakutud üldist meetmepaketti asjakohaseks, võttes arvesse üldist vajadust tagada taskukohased elektrihinnad ja Euroopa ettevõtete konkurentsivõime.

- **Vahendi valik**

Ettepanekuga muudetakse elektrimäärust. Võttes arvesse, et ettepaneku eesmärk on lisada piiratud hulk uusi sätteid ja muuta nimetatud õigusakti piiratud hulka kehtivaid sätteid, on muutmisakti kasutamine piisav. 2. juulil 2025 väljastas komisjon teatise eelnõu, mis sisaldab suuniseid väiksemate süsteemikulude eesmärgil tulevikukindlate võrgutasude kehtestamiseks[26]. Selles teatises teeb komisjon ettepaneku kujundada võrgutasu tariifide arvutamise metoodikad nii, et sellega stimuleeritakse paindlikkuse ja investeeringute

[25] ACERi 26. märtsi 2025. aasta aruanne võrgutariifidega seotud tavade kohta, lk 75. Aruanne on kättesaadav aadressil 2025-ACER-Electricity-Network-Tariff-Practices.pdf.

[26] C(2025) 4010.

kasutamist eesmärgiga optimeerida olemasoleva võrgu kasutamist, tagada võrgu laiendamine kõige väiksemate kuludega ning õiglane ja kulupõhine võrgutasude jaotamine, ning samal ajal edendatakse Euroopa konkurentsivõimet, põhjalikumat elektrifitseerimist ja süsinikuheite vähendamist. Kuid nende eesmärkide saavutamiseks on väga tähtis rakendada kõikides liikmesriikides asjakohaseid kujundamispõhimõtteid. Seda on võimalik saavutada ainult õiguslikult siduvate õigusaktide abil, nagu seda on käesolevas ettepanekus esitatud meetmed.

Elektrimääruse käesolevas muudatuses kehtestatud energia maksustamise põhimõtted keskenduvad ELi sätete kohaldamisele, millega kehtestatakse elektri ja maagaasi minimaalne maksumäär ning praktilised suunised selle kohta, kuidas kasutada liikmesriikidele antud võimalust kohaldada energiamahukate tööstusharude suhtes elektri väiksemat maksumäära, nagu on sätestatud nõukogu direktiivis 2003/96/EÜ. Kooskõlas käesoleva direktiivi eesmärkidega jääb liikmesriikidele võimalus kehtestada oma energiamaksu määrad, kui nad järgivad direktiivi sätteid, samas kui käesoleva määruse põhimõtted võimaldavad vähendada olemasolevaid erinevusi liikmesriikide energia maksustamise raamistike elektrifitseerimise stiimulites.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Sidusrühmadega konsulteerimine ja mõju hindamine**

Käesolev ettepanek on osa komisjoni vastusest energiakriisile, mille põhjustas konflikt Lähis-Idas ja Hormuzi väina sulgemine. Kuigi viimastel aastatel on liit palju kiirendanud energiaüleminekut tõhusale, paindlikule ja omavahel ühendatud süsteemile, mis põhineb kohalikel ja puhastel energiaallikatel, sõltub see jätkuvalt fossiilkütuse impordist. Üle poole (57 %) Euroopas tarbitavast energiast saadakse imporditud fossiilkütustest.

Tõusvad hinnad on olnud konflikti vahetu tagajärg ja see on suurendanud fossiilkütuse kulusid liidu jaoks 500 miljoni euro võrra päevas. Varustuskindlus ei ole otseselt ohus, kuigi mõne kütuse varud on piiratud. Liit on vähendamas fossiilkütuste osakaalu elektritootmises, kuid gaas ja nafta domineerivad jätkuvalt kütte-, tööstus- ja transpordisektoris ning on oluline sisend tööstuse väärtusahelates (nt kemikaalid, plastid ja väetised). See jätab Euroopa kodumajapidamised ja ettevõtted, eelkõige VKEd ja energiamahukad tööstusharud, ning nende töötajad üleilmsete järskude hinnatõusude meelevalda. Lisaks sellele on kriisi võimalik mõju SKP kasvule ja inflatsioonile märkimisväärne, seda on eeldatavasti tunda mitme kuu jooksul ning see ulatub märksa kaugemale energeetikasektorist, majanduslikku, tööhõive ja sotsiaalsesse sfääri.

Selles kontekstis on vaja kiireid liidu meetmeid, et vältida märkimisväärset kahju ELi elektritarbijatele, eelkõige et vähendada elektriarveid ja ELi sõltuvust fossiilkütustest. 2026. aasta märtsis esitas Euroopa Ülemkogu komisjonile üleskutse „esitada kiiresti sihipärased meetmed elektrihindade kõigi komponentide puhul, mis käsitlevad konkreetset tegevust elektrihindade alandamiseks ja liigse kõikuvuse vähendamiseks lühiajalises perspektiivis, sh energiamahukate tööstusharude jaoks, võttes arvesse erinevaid olukordi eri liikmesriikides“[27]. Komisjon vastas sellele 2026. aasta mais AccelerateEU kava teatisega,[28] milles kuulutati välja seadusandlik ettepanek elektriarve kahe olulise komponendi, s.o võrgutasude ja maksustamise kohta.

[27] en-20260319-european-council-conclusions.pdf.
[28] 7fac9eea-5717-4182-a368-bd68c427ff4c_en.

Seega lähtuvalt kiireloomuliste meetmete võtmise vajadusest ja käesoleva ettepaneku vastuvõtmise äärmiselt lühikesest ajavahemikust on parema õigusloome eest vastutav volinik teinud konkreetse erandi mõjuhinnangu koostamisest ja sihtotstarbelisest sidusrühmadega konsulteerimisest enne käesoleva ettepaneku vastuvõtmist. Kooskõlas parema õigusloome põhimõtetega, mis on sätestatud teatises[29] „Lihtsam, selgem ja paremini täidetav ELi normistik“, on koostatud komisjoni talituste töödokument, mis lisatakse käesolevale ettepanekule. Komisjoni talituste töödokumendis on esitatud komisjoni ettepaneku selgitus ja põhjendus ning samuti viis, kuidas selles esitatud meetmed suurendavad võrgu käitamise kulutõhusust ja edendavad elektrifitseerimist, mis kokkuvõttes vähendab süsteemi kulusid. Lisaks sellele on komisjoni talituste töödokumendis esitatud kättesaadavad tõendid väljapakutud meetmete asjakohasuse kohta.

Kuid käesolev algatus tugines samuti Euroopa võrgupaketi ning energeetikasektori digitaliseerimise ja tehisintellekti strateegilise tegevuskava hiljutiste avalike konsultatsioonide järeldustele. Euroopa võrgupaketi konsultatsiooni raames nõustus 76 % vastanutest, et on vaja täiendavaid meetmeid olemasoleva võrgu tõhususe suurendamiseks, 62 % vastanutest oli samuti nõus, et on samuti vaja suurendada digitaalse, innovatiivse ja võrku täiustava tehnoloogia antava kvantitatiivse kasu märgatavust.

Euroopa Komisjoni volitatud uuringu kohaselt[30] kogevad 2025. aasta keskpaiga seisuga võrku ühendamise järjekordi vähemalt 16 liikmesriiki. Mõnele riigile avaldub mõju harva aeglasema elektrifitseerimise või taastuvate energiaallikate kasutuselevõtu tõttu, samas kui teiste puhul esineb suur võrgu ülekoormus. Muud analüüsid[31] täheldasid, et mõned järjekorrad olid 2024. aasta tippkoormusest 30 korda pikemad, mis osutab järjekorras spekulatiivsete või ebapiisava valmidusastmega taotluste olemasolule. Õigeaegset võrgule juurdepääsu takistavate spekulatiivsete ja ebapiisava valmidusastmega taotluste olemasolu kinnitati samuti Euroopa võrgupaketi raames 25. juunist 25. juulini 2025 toimunud sihipärase sidusrühmadega konsulteerimise käigus. Võrguettevõtjaid, reguleerivaid asutusi, liikmesriike, energiaturu sidusrühmi ning kodanikuühiskonna sidusrühmi esindanud vastanute hulgast 66 % nõustusid, et nende piirkonnas ja ELis on probleeme spekulatiivsete ja ebapiisava valmidusastmega taotlustega, ning 56 % nõustusid, et võrgu võimsuse võtavad enda alla taotlused, mis ei saa kunagi täielikuks. Lisaks sellele nõustus 82 % vastanutest täielikult või osaliselt, et võrgu ülekoormust vähendavad meetmed võivad olla võrguühenduse menetluste osana kasulikud. Mõnevõrra vähem vastanutest (71 %) nõustus või nõustus osaliselt lisaväärtusega, mis tekib meetmetest, mille puhul võetakse arvesse ühendustaotluse panust puhtale energiale üleminekusse või üldhuviteenustesse või muid kriteeriume.

Energeetikasektori digitaliseerimise ja tehisintellekti strateegilise tegevuskava avaliku konsultatsiooni raames on suurem osa osalejatest nõus või suurel määral nõus, et kogu liitu hõlmav tehisintellekti alusmudelite väljatöötamise algatus kiirendaks digi- ja tehisintellektilahenduste kasutuselevõttu energiasüsteemis. See küsitletud osalejate rühm usub suurel määral koostöö edendamisse, et kiirendada digivahendite ja tehisintellektilahenduste

29 https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_26_902.

30 Fraunhofer ISI, Fraunhofer IEG, Guidehouse, REKK, „Study on network development planning, tariff structures and connection requests for electricity distribution grids“ (Uuring elektrijaotusvõrgu arendamise kavandamise, tariifistruktuuride ja ühendustaotluste kohta), september 2025, https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/08843617-9cf8-11f0-97c8-01aa75ed71a1.

31 Kontserni Boston Consulting Group energiamõju keskus, „Mind the queue, Connection reform for the electricity grid“ (Jälgi järjekorda. Elektrivõrgu ühendusreform), 2025, https://web-assets.bcg.com/f5/79/77645d12463793d174af9ae00d4a/mind-the-queue-connection-reform-for-the-electricity-grid-r2.pdf.

kasutuselevõttu energeetikasektoris. Ligikaudu 60 % osalejatest nõustus tehisintellekti alusmudelite kasutuselevõtuga, aga enamikul neist (45 %) hõlmas see eeltingimust: tuleks olla ettevaatlik. Tehisintellekti alusmudeleid tuleks uurida konkreetsete kasutusjuhtude, näiteks võrkude puhul, kusjuures kasutusel on selged kaitsemeetmed ja juhtimine. Partnerluste loomist, eelkõige koostööd võrguettevõtjate, akadeemiliste ringkondade ja teadlaste vahel hinnati peamiste meetmetena (lisaks rahastamisele ja finantseerimisele), mis suurendaks kõige tulemuslikumalt liidu võimet tagada innovatsioon arukate energiasüsteemide abil. Täiendavate meetmete puhul olid vastanud selgelt üksmeelel selles, et oluliseks peeti koostöökeskkonda. Meedet „Toetus selliste ökosüsteemide/keskuste loomiseks, mis ühendavad arendajaid ja energeetikavaldkonnas tegutsejaid, et töötada välja tehisintellektil põhinevaid lahendusi, rakendusi, alusmudeleid jne“ nimetati 81 korral. Tulevaste õigusaktide puhul õigusselguse tagamist ja tähtsuse omistamist nimetati sageli kõige tulemuslikumate meetmetena energeetikasektoris tehisintellekti ja digitehnoloogia edendamise koordineeritud raamistiku väljatöötamiseks.

Komisjon kavatseb suhelda täiendavalt sidusrühmadega, et tagada käesoleva määruse edukas rakendamine.

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Elektrimääruse väljapakutud muudatused keskenduvad sellele, mida peetakse vajalikuks, et saavutada eesmärk võtta arvesse suurenevaid süsteemikulusid, ajendades võrguettevõtjaid ja -kasutajaid tegutsema süsteemisõbralikult ja kulutõhusal viisil. Need ei kujuta endast nimetatud õigusakti täielikku muutmist.

Võrgutasude kulutõhusamaks muutmise ettepanek võib suurendada haldusnõudeid riiklikele haldusasutustele, aga need on proportsionaalsed, nagu on selgitatud eespool. Samal ajal saaksid eeldatavast majanduslikust mõjust kasu ettevõtted ja tarbijad energiaarvete vähendamise teel. Mõju riiklikele haldusasutustele käsitatakse praeguse raamistikuga võrreldes minimaalsena, kuna reformi majanduslik kasu kaaluks üles mis tahes lühi- või pikaajalise haldusliku ümberkorraldamise kulud.

Tarkvõrgu näitajate puhul tugineb ettepanek olemasolevatele regulatiivsetele tavadele. Direktiivi (EL) 2019/944 alusel juba nõutakse, et riikide reguleerivad asutused teeksid tarkvõrgu arendamise järelevalvet ja hindaksid seda ning ACER ja Euroopa energeetikasektorit reguleerivate asutuste nõukogu on juba koostanud seda valdkonda käsitlevad analüütilised dokumendid. Seega ei tekita ettepanek täiesti uut aruandlusloogikat, vaid pigem korraldab ja tõhustab liidu tasandil kehtivaid tavasid, et toetada sidusamat järelevalvet ja õiguslikke järelmeetmeid.

Nutiarvestisüsteemide puhul tugineb ettepanek direktiivi (EL) 2019/944 alusel kehtivale raamistikule, kehtestades liidus kasutuselevõtu miinimumtaseme, säilitades kulude-tulude analüüsi rolli kõnealust taset ületava kasutuselevõtu puhul, selgitades ja täiustades seeläbi praegust lähenemisviisi, ilma uut reguleerimismehhanismi kehtestamata.

Võrguettevõtjate vahel võrguandmete vahetamise puhul tugineb ettepanek olemasolevatele, aga üldisematele koostöö ja andmete jagamise kohustustele elektri õigustikus, eelkõige võrgu kavandamise ja käitamise koostöö puhul põhi- ja jaotusvõrguettevõtjate vahel. See muudab need kohustused operatiivsemaks ja otstarbekohasemaks, täpsustades et andmevahetus peab toetama tarkvõrkude ja innovatiivsete andmepõhiste lahenduste väljatöötamist ja tulemuslikku kasutamist süsteemi käitamiseks, vähendades seeläbi õiguslikku mitmetimõistetavust ja killustatust uue kohustuste tasandi tekitamise asemel.

Elektrivõrguandmete teadusuuringute ja innovatsiooni eesmärgil kontrollitud korduskasutamise toetamise raamistiku puhul tugineb ettepanek alt üles algatustele, mida võrguettevõtjad ja neid esindavad asutused juba välja töötavad. Sellega ei kehtestata osalemise kohustust, vaid tagatakse selgem õigus- ja juhtimisraamistik vabatahtlikule koostööle, mis juba tegelikkuses esineb, et saavutada mastaapi, õiguskindlust ja ühiseid kaitsemeetmeid liidus.

Maksustamist käsitlevad väljapakutud muudatused vähendavad regulatiivset koormust energiamahukate ettevõtete ja riiklike haldusasutuste jaoks, kõrvaldades väiksema aktsiisimäära kohaldamise teatavad eeltingimused. Käesoleva ettepaneku muudatustest tulenevaid maksumäärade muudatusi saab rakendada riiklikul tasandil korrapäraste (eelarveliste) seadusandlike protsesside kohaliku raamistiku sihipäraste muudatuste teel ning see ei mõjuta regulatiivset koormust.

Ülekoormuse korral võrguühenduse meetmete jaoks väljapakutud sätete puhul tugineb ettepanek täielikult direktiivi (EL) 2019/944 artiklile 6 ning suunistele tõhusa ja õigeaegse võrku ühendamise kohta ning selles selgitatakse riikide reguleerivate asutuste kehtivat kohustust kehtestada tingimused mittediskrimineerivaks ja läbipaistvaks kolmanda isiku võrgule juurdepääsuks, põhjustamata seega mitte mingit täiendavat halduskoormust.

- **Põhiõigused**

Negatiivset mõju põhiõigustele ei ole kindlaks tehtud.

4. MÕJU EELARVELE

Käesoleva ettepaneku mõju eelarvele käsitleb ACERi ja komisjoni ressursse, mida on kirjeldatud ettepanekule lisatud finantsselgituses. Sisuliselt on ACERi uute ülesannete täitmiseks alates 2026. aastast vaja täiendavalt kahte täistööajale taandatud töötajat ja vastavaid rahalisi vahendeid. Komisjoni töökoormus suureneb viie täistööajale taandatud töötaja võrra.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Komisjon jälgib, kuidas liikmesriigid ja muud osalejad järgivad meetmeid, mis tuleks kokkuvõttes võtta, ning võtab vajaduse korral täitmise tagamise meetmeid. Komisjon suhtleb samuti ACERi ja riikide reguleerivate asutustega.

Lisaks sellele on komisjon liikmesriikidele kättesaadav konkreetseid küsimusi käsitlevateks kahepoolseteks kohtumisteks ja kõnedeks, et lihtsustada kokkuvõttes võetavate meetmete rakendamist.

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Põhi- ja jaotusvõrgu tariifide kehtivate põhimõtete muudatused esitavad täiendavaid andmeid praeguste ja lisakriteeriumide kohta, millega tagatakse elektrivõrkude kulutõhus kasutamine. Need annavad komisjonile volituse võtta vastu delegeeritud õigusakte ühise struktuuri ja ühtlustatud metoodikaga suunistena, mis käsitlevad ülekande- ja jaotustariife, sh üksikasjalikke tingimusi, mille alusel reguleerivad asutused võivad kehtestada eraldiseisvaid võrgutasude kordasid võrgukasutajate konkreetsete kategooriate jaoks, ning samuti

ühtlustatud norme menetluslike ja materiaalõiguslike nõuete kohta, mis käsitlevad avalikke konsultatsioone asjakohaste tariifide arvutamise metoodikate eelnõude asjus.

Muudatused nõuavad, et reguleerivad asutused edendaksid juhtmeta, arukaid ja digitaalseid lahendusi, mis toetavad olemasoleva taristu kulutõhusamat kasutamist, enne tavapärase võrgu laiendamise kasuks otsustamist.

Muudatustega kehtestatakse põhjalikumalt tarkvõrgu näitajaid käsitlev liidu tasandi raamistik, et võimaldada tarkvõrkude ja innovatiivseid andmepõhiseid lahendusi võrgu käitamise seireks, optimeerimiseks ja koordineerimiseks. ACERi ülesanne on väljastada soovitus piiratud arvu näitajate kohta ja avaldada korrapärased liidu tasandi eduaruanded ning komisjonil on volitus võtta vastu rakendusakte.

Väljapakutud muudatustega kehtestatakse samuti selgemad ja operatiivsemad kohustused põhi- ja jaotusvõrguettevõtjatele, et hallata ja vahetada võrguandmeid viisil, mis võimaldab töötada välja, võtta kasutusele ja tulemuslikult kasutada tarkvõrke.

Muudatustega luuakse võrguettevõtjate vabatahtliku koostöö raamistik, mida edendavad ühiselt Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik ja ELi jaotusvõrguettevõtjate üksus, et töötada välja, katsetada, integreerida ja võtta kasutusele innovatiivseid digivahendeid võrgu käitamiseks ja optimeerimiseks. Need kehtestavad kõnealuse koostöö jaoks ametlikud olulised juhtimise, juurdepääsu, küberturvalisuse, nõuetele vastavuse ja olelusringi juhtimise elemendid. Need võimaldavad samuti komisjonil esitada arvamuse väljapakutud korralduse kohta ning võtta vastu rakendusaktid, millega kehtestatakse andmemudelite, vormingute, liideste, läbipaistvuse ja riskijuhtimise ühised nõuded. Eesmärk on tagada sektoripõhine õiguslik alus elektrivõrgu andmete õiguspäraseks, turvaliseks ja kontrollitud korduskasutuseks avalikes huvides teadusuuringute ja innovatsiooni eesmärgil, sh täppisanalüüsi ja tehisintellektipõhiste lahenduste jaoks.

Muudatustega kehtestatakse nutiarvestisüsteemide kogu liitu hõlmav kasutuselevõtu miinimumnõue, mille kohaselt peavad liikmesriigid tagama 31. detsembriks 2030 lõpptarbijate hõlmavuse vähemalt 50 % ja 31. detsembriks 2033 vähemalt 75 % võimalusega nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel eesmärgi saavutamise tähtaega piiratud ulatuses pikendada. Selles selgitatakse, et direktiivi (EL) 2019/944 kohane kulude-tulude analüüs võib jääda kehtima, aga ainult juhul, kui ületatakse 75 % künnist.

Elektriaktsiisi käsitleva ettepanekuga määratakse kindlaks, et elektri maksustamise miinimumtase peab olema väiksem kui maagaasi maksustamise miinimumtase. Lisaks sellele käsitatakse täidetuna nõue kohaldada energiamahukate tööstusharude kasutatava elektri maksustamise suhtes vähendatud määra kuni nullini, võttes arvesse elektri kasutuselevõtu positiivset keskkonna- ja kliimamõju ning selle rolli ELi nullnetoheite eesmärkide saavutamisel.

Võrgu ülekoormuse korral võrguühenduse meetmeid käsitleva ettepanekuga selgitatakse täpsemalt reguleerivate asutuste kehtivat õigust ja vastutust võtta vastu meetmeid ja kehtestada tingimusi mittediskrimineerivaks, objektiivseks ja läbipaistvaks kolmanda isiku juurdepääsuks kooskõlas direktiivi (EL) 2019/944 artikliga 6. See selgitab sel eesmärgil, et reguleerivad asutused võivad võtta arvesse mõju, mida võrguühenduse taotlused võivad avaldada võrgu ülekoormusele, ja võivad võtta arvesse majanduslikke, sotsiaalseid või keskkonnakaalutlusi ning võrguühenduse taotluste valmidusastet ja nende edenemist ajal, kui need on võrguühenduse järjekorda lisatud. Reguleerivad asutused võivad samuti kehtestada

tingimusi, et omistada tähtsust majandussektoritele või kasutajate rühmale, ning samuti tingimusi sektorite või kasutajate rühmade piires, tagades samal ajal, et mis tahes kõnealused tingimused on mittediskrimineerivad, avatud ja läbipaistvad. Samal ajal peaksid reguleerivad asutused tagama, et võrgu ülekoormust leevendavad kohaldatavad meetmed rakendatakse nõuetekohaselt, eelkõige tähtsuse omistamine juhtmeta, arukatele ja digitaalsetele lahendustele, paindlikud ühenduslepingud või sidusrühmade varajane kaasamine sektoriteülesesse võrgu kavandamisse.

2026/0203 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega muudetakse määrust (EL) 2019/943 seoses elektriarvete tulevikukindlaks muutmisega liidus süsteemikulude vähendamise ning elektrifitseerimise ja digiülemineku edendamise teel

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 194 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

(1) Suured elektrikulud tekitavad kahjulikku mõju kodumajapidamistele ja ettevõtetele kõikjal liidus, vähendades seeläbi siseturu konkurentsivõimet ja sotsiaalset ühtekuuluvust. Kuigi elektriarve elektrienergia maksumuse kulukomponendi määravad kindlaks elektriarvete pakkumise ja nõudluse regulatiivsed kulukomponendid, on võrgutasusid ja maksustamist võimalik viia paremasse vastavusse liidu energia- ja kliimaeesmärkidega. Elektritarbijate olukorra märgatavaks parandamiseks on vaja võtta vastu elektriarvete kõnealuseid komponente käsitlevate meetmete sidus komplekt.

(2) Käesolevas määruses sätestatud võrgutasusid käsitlevate meetmete eesmärk on optimeerida võrgukulud mitme meetme abil, sh tagades võrgu suurema tõhususe, parandades kulude jaotamise mehhanisme ja täiustades nõudluse paindlikkust. Lisaks sellele parandavad nõudluse paindlikkuse veelgi ulatuslikumaks suurendamiseks tarkvõrkude, nutiarvestisüsteemide ja koostalitlusvõimeliste andmete kasutuselevõtt veelgi elektrisüsteemi jälgitavust ja kontrollitavust. Need vahendid võimaldavad tõhusamat võrgu käitamist ja kavandamist ning paindlikkuse ressursside kasutuselevõttu väiksemate kuludega. Kui kõrvaldatakse elektri ülekande ja jaotuse ebatõhusused, sh rohkem andmepõhise võrgu haldamise ja täpsemate hinnasignaalide abil paindlikuks tarbimiseks ja tootmiseks, siis vähendavad need meetmed kokkuvõttes elektriarvete võrgutasude komponenti, aidates seeläbi saavutada üldeesmärki, milleks on energiakulude vähendamine lõpptarbijate jaoks.

(3) Käesoleva määruse maksustamist käsitlevad meetmed täiendavad võrgutasusid käsitlevaid meetmeid ning on vajalikud elektriarvete suuruse vähendamise eesmärgi toetamiseks. Võrgutasude vähendamine ei pruugi otseselt põhjustada elektriarvete

suuruse vähenemist lõpptarbijate jaoks, kui elektrit maksustatakse jätkuvalt rohkem kui fossiilkütuseid. See ebakõla võib tühistada väiksematest võrgutasudest saadava kasu ning õõnestada liidu taskukohasuse ja elektrifitseerimise laiemaid eesmärke.

(4) Liidu energiasüsteemi elektrifitseerimise kiirendamine võib aidata vähendada energiakulusid ja fossiilkütuste hinna kõikumise mõju, mis võimaldab kohaliku taastuvatest energiaallikatest pärineva ja vähese süsinikuheitega elektri ulatuslikumat kasutamist, eelkõige kui elektrifitseerimist toetab sobilik tariifikujundus, tõhus tehnoloogia ja paindlikkus. Nutiarvestid ja tarkvõrgud, mida toetab turvaline ja koostalitlusvõimeline andmevahetus võrguettevõtjate, turuosaliste ja lõpptarbijate vahel, on kõnealuse paindlikkuse peamised võimaldajad, kuna need võimaldavad elektri tarbimisel, tootmisel ja salvestamisel reageerida tõhusamalt süsteemi vajadustele ja hinnasignaalidele. Kuid üleminek elektrifitseerimisele on takistatud, kui riiklikud maksustamisraamistikud eelistavad jätkuvalt fossiilkütuseid elektrile, vähendades seega stiimuleid odavamatele, taastuvallikatel põhinevatele ja vähese süsinikuheitega energialahendustele üleminekuks.

(5) Elektriarvete tulemuslikuks vähendamiseks ning liidu energia- ja kliimaeesmärkide toetamiseks on vaja võtta vastu kahetine lähenemisviis, mis hõlmab nii elektrivõrkude tõhususe suurendamist kui ka maksustamispõhimõtete vastavusse viimist. Käesoleva määruse maksustamist käsitlevad sätted ei ühtlusta maksumäärasid ega -tasemeid, vaid nendega tagatakse, et elektri puhul ei ole maksukoormus suurem kui gaasi puhul. Need sätted toetavad käesoleva määruse peamist eesmärki, austades samal ajal liikmesriikide pädevust maksustamise valdkonnas, kõrvaldades regulatiivsed tõkked, mis oleksid vastasel juhul tõkkeks elektri taskukohasusele ja elektrifitseerimisele üleminekule.

(6) Kõnealuste meetmete peamine eesmärk, s.o võrgu suurem energiatõhusus arukamate võrgutasude, nuti- ja digitehnoloogia ning tõhustatud andmevahetuse teel, peaks omakorda tagama elektrivõrgu tõhusa laiendamise. Võrgu laiendamine on sageli vajalik võrguühenduste kiirendamiseks ja suurema elektrinõudluse rahuldamiseks võrgukasutajatele, näiteks andmekeskustele, energiamahukatele tööstusharudele või turuosalistele transpordisektoris.

(7) Võrgutasud või -tariifid hõlmavad liitumistasusid ja kasutustasusid. Liitumistasud kujutavad endast üldjuhul ühekordset tasu elektrivõrku ühendamise eest. Kasutustasud on seotud elektrivõrgu kasutamisega. Kasutustasud hõlmavad põhi- ja jaotusvõrgu taristu rajamise, täiustamise, hooldamise ja käitamise tasusid, ülekande- ja jaotuskadude tasusid, süsteemioperaatorite süsteemiteenuste hankimise tasusid ning võrgust elektri võtmise ja võrku elektri lisamise tasusid. Võttes arvesse, et võrgutasud moodustavad olulise osa elektrikuludest ja on oluline ajend optimaalsete kuludega energiasüsteemi tagamiseks, võivad ühtlustatud normid toetada võrdseid tingimusi ja laiendada häid tavasid kõigile liikmesriikidele. See edendab tõhusamat lähenemisviisi, mis võib vähendada kulusid ja avaldada positiivset mõju elektri taskukohasusele liidu tarbijate jaoks ning Euroopa majanduse konkurentsivõimele. Selleks peaksid võrgutasud olema kulupõhised, läbipaistvad ja mittediskrimineerivad ning tagama õiged stiimulid nii võrguettevõtjatele kui ka võrgukasutajatele elektrisüsteemi kulutõhusaks toimimiseks.

(8) Kulupõhised võrgutasud peaksid põhinema võrguettevõtjatele kulutõhusa võrgu väljatöötamisest ja käitamisest tekkivatel kuludel, kui kõnealused kulud vastavad tõhusa ja võrreldava struktuuriga võrguoperaatori kuludele, võttes arvesse tegevus- ja kapitalikulusid. Võrgutasud peaksid samuti hõlmama sobilikku investeeringutasuvust.

Võrgu kulutõhusa kasutamise saavutamiseks ja kooskõlas energiatõhususele peamise tähtsuse omistamise põhimõttega peaksid tariifid ajendama võrguettevõtjaid minimeerima elektrikadusid ja optimeerima olemasolevate võrkude kasutamist, sh kasutades paindlikke teenuseid ning võttes kasutusele juhtmeta ja digilahendusi, tarkvõrke ning nutiarvestisüsteeme. Lisaks sellele tuleks võrgutasud kujundada nii, et need annaksid võrgukasutajatele vajalikud stiimulid võrgu suuremasse paindlikusse panustamiseks ning ebatõhusa piiramise vältimiseks, ning samas võimaldaksid kasutada energiat kohtades, kus on saadaval kõige odavamad energiaallikad, ning ajal, kui see on üldise süsteemi jaoks kõige kulutõhusam. Võrgutasud peaksid andma ka asukohapõhiseid investeerimissignaale ning sisaldama nii võimsuse kui ka kasutusaja komponente. Viimatinimetatud võivad olla olemuselt staatilised või dünaamilised, et ajendada võrgukasutajaid võrku tõhusamalt kasutama. Lisaks sellele tuleks üldises võrgutasude arvutamise metoodikas võtta arvesse võrku elektrit sisestavate või sealt elektrit võtvate võrgukasutajate tekitatud kulusid.

(9) Selleks et tagada kõigile turuosalistele võrdsed tingimused omavahel ühendatud Euroopa elektriturgudel, tuleks võrgutasusid kohaldada nii, et nendega ei diskrimineeritaks ei jaotustasandi ega ülekandetasandi tootmisvõimsust. Lisaks sellele ei tohiks võrgutasud vähendada ajendeid koondamiseks, energiakogukondade moodustamiseks, isetootmiseks, isetarbimiseks, salvestamiseks või osalemiseks tarbimiskajas ning need peaks võimaldama tulemuslikku ja õigeaegset kolmandate isikute juurdepääsu. Salvestamise puhul tuleks võrgutasusid kasutada selleks, et stimuleerida võrgusõbralikku käitumist, ning nende võrgutasude puhul tuleks võtta arvesse võrgule tekkivat kasu, vähendamata stiimuleid salvestamisvarade kasutuselevõtuks. Lisaks sellele tuleks tariifikordades võtta arvesse salvestamisrajatiste eripärasid sellega, et hoitakse ära topelttasud ning samas kajastatakse salvestamise üldist kulumõju võrgukuludele.

(10) Mis tahes tariifide erikorrad võrgukasutajate konkreetsete kategooriate jaoks (nt energiamahukad tööstusharud ja andmekeskused) peaksid järgima kulupõhisuse põhimõtet. Kui andmekeskuste elektritarbimine kasvab tulevatel aastatel eeldatavasti märkimisväärselt, võib suurem surve elektrivõrkudele ja -tariifidele, nende optimaalse asukoha valimisele, kasutusajale ja tarbimisprofiilile toetada nende tõhusat ühendamist ja lõimimist elektrisüsteemi ning seda tuleks soodustada võrgutariifidega, eelkõige kui andmekeskused saavad osutada teenuseid energiasüsteemile, näiteks tagades paindlikkusteenused, täiendava energia salvestamise ja puhta energia tootmise võrgu jaoks.

(11) Reguleerivatel asutustel on ülioluline roll selle tagamisel, et tariifikujundus on kõige sobilikum kindlustamaks võrgu kulutõhusus, ning neil tuleb tagada, et vajalikuks võrgu käitamiseks ja arendamiseks on piisavalt investeeringuid. Võttes arvesse vajadust tagada võrdsed tingimused ning Euroopa elektrivõrkude tõhus kasutamine, peaksid reguleerivad asutused kasutama järjepidevaid ja objektiivseid võrdlusaluste määramise kriteeriume. Selles kontekstis peaksid reguleerivad asutused määrama tulemusnäitajate komplekti, sh tarkvõrgu näitajad, et hinnata, kuivõrd võrguettevõtjad käitavad ja arendavad võrku kulutõhusalt. Võttes arvesse oma eksperditeadmisi ja kogemusi, peaks Euroopa Liidu Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostöö Amet (edaspidi „ACER“) abistama reguleerivaid asutusi selle ülesande täitmisel, sh viies läbi põhivõrguettevõtjate tõhususe võrdlemise. Võttes arvesse jaotusvõrkude suurt mitmekesisust liidus, kus tegevusloa on saanud rohkem kui 2 600 jaotusvõrguettevõtjat, on reguleerivad asutused parimas positsioonis jaotusvõrguettevõtjate tõhususe võrdlemiseks riiklikul tasandil.

(12) Võttes arvesse survet elektriarvetele, vajadust teha märkimisväärseid võrguinvesteeringuid ning vajadust tagada elektri taskukohasus ja Euroopa tööstuse konkurentsivõime, peaks liikmesriikidel olema võimalik eraldada elektrivõrgu tarbeks vahendeid oma üldeelarvest, sealhulgas eraldada teatava osa Ühtekuuluvusfondi vahenditest või muudest kättesaadavatest liidu rahalistest vahenditest võrgu arendamise investeerimistoetuseks. Kõnealuseid avaliku sektori vahendite kandeid üldiste võrgukulude toetamiseks tuleks lubada ainult selles ulatuses, milles need on mittediskrimineerivad, kooskõlas kohaldatavate õiguslike nõuetega ja kulupõhisuse põhimõttega ning milles need ei kahjusta siseturgu. Lisaks sellele on oluline tagada, et kõnealune avaliku sektori toetus on sihipärane ja ajutine ning annab üldist kasu kiirema süsinikuheite vähendamise teel näiteks seeläbi, et elektrifitseeritakse tööstuslikud kasutajad ning tagatakse turgude lõimimine, nt investeeringud võrkudevahelistesse ühendustesse, ulatuslikesse võrgutäiendustesse või avamerevõrgu ühendustaristusse, ning et see vastab võrgu teatavatele konkreetsetele vajadustele, nt investeeringud, mis vähendavad võrguga liitumise ooteaega. Kuid kõnealune avaliku sektori vahendite kasutamine ei tohiks aeglustada investeeringuid vajalikku taristusse ega moonutada energiatootmisüksuste optimaalset asukohta.

(13) Võrgukasutajate võimalus tariife võrrelda võimaldab neil tegutseda süsteemisõbralikul viisil. See ei paranda ainult nende arusaamist kohaldatavatest tariifidest, vaid aitab neil ka mõista, kuidas kohandada sobilikul viisil oma süsteemiga seotud käitumist, et maksta väiksemaid tariife. Tariifide määramise võrreldavuse suurendamiseks on vaja rohkem läbipaistvust. Täiendav läbipaistvus võimaldab reguleerivatel asutustel samuti võtta kasutusele parimaid tavasid ja teha oma vastavaid kulutõhususe hindamisi, kui nad määravad kindlaks või kiidavad heaks oma tariifide arvutamise metoodikaid. See on eriti oluline erinevate komponentide puhul, mida on vaja tariifide arvutamise metoodikate puhul arvesse võtta, samuti keerukate kompromisside puhul, mis on aluseks hindamisele, millest lähtuvalt tariifide arvutamise metoodikaid parandatakse või heaks kiidetakse. Enne tariifide arvutamise metoodikate parandamist või heaks kiitmist peaksid reguleerivad asutused avalikult konsulteerima asjaomaste sidusrühmadega. Reguleerivad asutused peaksid võtma arvesse tariifide arvutamise metoodikate mis tahes muudatuste lühiajalist jaotuslikku mõju ja kaaluma, kas tuleb kasutada järkjärgulist lähenemisviisi, et anda võrgukasutajatele aega kohandada oma käitumist ja tarbimismustreid.

(14) ACER on alates 2019. aastast väljastanud mitu tariifide arvutamise metoodikate parimate tavade aruannet. Need aruanded annavad teavet probleemide ja hiljutiste muutuste kohta võrgutariifide määramisel ning sisaldavad riiklike tariifide määramise tavade konkreetseid analüüse. Need aruanded on suurendanud ka läbipaistvust ning võimaldanud jagada häid tavasid ja võrrelda tariifide määramist. Neid häid tulemusi arvesse võttes peaks ACER jätkuvalt kõnealuseid aruandeid väljastama. Kõnealused aruanded peaksid olema eraldiseisvad ACERi aruannetest, milles võrreldakse põhivõrguettevõtjate tõhusust ja nende kulusid, kuna need temaatikad on erinevad.

(15) Et kehtestada määruse (EL) 2019/943 tulemuslikkuse tagamiseks vajalik üksikasjalikkus, tuleks anda komisjonile kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 290 volitus võtta vastu delegeeritud õigusakte, millega täiendatakse käesolevat määrust ja kehtestatakse suunised, mis käsitlevad tariifide ühist struktuuri ja nende arvutamise ühtlustatud metoodikat, üksikasjalikke tingimusi, mille alusel reguleerivad asutused võivad kehtestada eraldiseisvaid võrgutasude kordasid võrgukasutajate konkreetsete kategooriate jaoks ning ühtlustatud norme menetluslike ja materiaalõiguslike nõuete kohta, mis käsitlevad asjakohaste tariifide arvutamise

metoodikate eelnõude jaoks nõutavaid avalikke konsultatsioone. Võttes arvesse reguleerivate asutuste pikaajalisi kogemusi ja eksperditeadmisi tariifide arvutamise metoodikate heakskiitmisel ning sellega seotud tegevuse järelevalve ja kontrolli valdkonnas, peaks ACER esitama komisjonile soovituse enne seda, kui komisjon väljastab delegeeritud õigusakte tariifide ühise struktuuri ja ühtlustatud metoodika kohta. On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohased konsultatsioonid, sealhulgas ekspertide tasandil, ja et need toimuksid kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes[1] sätestatud põhimõtetega. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.

(16) Juhtmeta, nuti- ja digiahenduste kasutuselevõttu tuleks edendada alati, kui see tõhusalt suurendab elektri põhi- ja jaotusvõrkude kasutatavat võimsust, paindlikkust ja töökindlust. Täiendades tarkvõrkude raamistikku, mis on nähtud ette Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2019/944[2] ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2022/869,[3] peaksid põhi- ja jaotusvõrguettevõtjad tagama, et võrgu kavandamisel ja süsteemi käitamisel kaalutakse esmajärjekorras juhtmeta, arukaid ja digitaalseid lahendusi koos fossiilkütuseid mittekasutavate paindlikkuskavadega, nagu tarbimiskaja, salvestamine ja muud lahendused. Kõnealuste lahenduste tõhusust suurendavat mõju tuleks tõendada objektiivsete ja läbipaistvate kriteeriumide alusel, nagu nende mõju kasutatavale võrguvõimsusele, ülekoormusele, vastupanuvõimele, taastuvenergiaga varustamise või selle lõimimise kvaliteedile ja paindlikkusele ning kõnealuste eesmärkide saavutamise kulutõhususele võrreldes füüsilise võrgu arendamisega. Reguleerivad asutused peaksid saama sel otstarbel tugineda võrgu arengukavadele, sh nendega seotud kulude-tulude analüüsidele ning asjakohastele tulemusnäitajatele.

(17) Elektritaristu tõhus kasutamine oleneb üha enam ülekande- ja jaotustaristu võimest arendada võrku tõhusalt tulevaste energiasüsteemi vajaduste jaoks, sh taastuvenergia eelisarendusalad ja tööstusalad, ning lõimida paindlikkus, digiüleminek ja andmepõhised lahendused. Selles kontekstis peaksid ühised näitajad tagama järjepideva aluse, et mõõta võrguettevõtjate tulemuslikkust tarkvõrgu funktsioonide kasutuselevõtul ning olemasoleva taristu tulemuslikul kasutamisel. ACER peaks soovitama piiratud arvu ühiseid näitajaid, tuginedes selle enda ja riikide reguleerivate asutuste olemasolevale analüüsitegevusele, et saavutada sidusam järelevalveraamistik, toetada regulatiivsete lähenemisviiside lähenemist, edendada parimate tavade kindlaksmääramist regulatiivsete lähenemisviiside jaoks ning mõõta edusamme määruse (EL) 2022/869 artikli 2 punktis 9 määratletud tarkvõrkude väljatöötamisel.

(18) Elektrivõrkude tõhususe ja kohanemisvõime parandamiseks ning järjepideva analüütilise aluse tagamiseks selliste regulatiivsete lähenemisviiside väljatöötamise eesmärgil, mis kajastavad paremini süsteemi tulemuslikkust, kasu laiemale

[1] ELT L 123, 12.5.2016, lk 1.

[2] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuni 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/944 elektrienergia siseturu ühiste normide kohta ja millega muudetakse direktiivi 2012/27/EL (ELT L 158, 14.6.2019, lk 125, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj).

[3] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2022. aasta määrus (EL) 2022/869 üleeuroopalise energiataristu suuniste kohta ja millega muudetakse määrusi (EÜ) nr 715/2009, (EL) 2019/942 ja (EL) 2019/943 ning direktiive 2009/73/EÜ ja (EL) 2019/944 ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 347/2013 (ELT L 152, 3.6.2022, lk 45, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/869/oj).

energiasüsteemile ja innovatiivsete lahenduste kasutuselevõttu, tuleks läbi viia nendel näitajatel põhinevat korrapärast liidu tasandi aruandlust. ACER peaks saama andmeid tarkvõrgu tehnoloogia kasutuselevõtu kohta ning võimaldavate regulatiivsete tavade ja riiklike tarkvõrgu näitajate kohta, et ACER saaks hinnata olemasolevaid tavasid riikide reguleerivate asutuste parimate näidete kindlaks tegemiseks. Praegu ei rakendata tarkvõrgu näitajaid ühtlustatud viisil kõikjal liidus ning erinevad lähenemisviisid põhjustavad erineva reguleerimiskeskkonna, õõnestades tarkvõrgu ja innovatiivse võrgutehnoloogia ning digilahenduste kasutuselevõtu järjepidevat mõõtmist põhi- ja jaotusvõrkude puhul. Käesoleva määruse rakendamisel ühtsete tingimuste tagamiseks tuleks anda komisjonile rakendusvolitused kehtestada tarkvõrgu näitajad, mille abil saab mõõta tarkvõrgu ja innovatiivse võrgutehnoloogia ning digilahenduste kasutuselevõttu ja tulemuslikkust põhi- ja jaotusvõrkude puhul. Komisjon peaks ACERi soovitust arvesse võtma.

(19) Süsteemikulude vähendamiseks ja energia siseturu toimimise parandamiseks, panustades seeläbi väiksematesse elektrihindadesse, on vaja kasutada paremini olemasolevat võrgutaristut ladusa andmevahetuse ja digivahendite kasutamise teel. Selleks on vaja, et võrguettevõtjad vahetaksid omavahel tulemuslikult ja õigel ajal asjakohaseid elektrivõrgu andmeid, mis võimaldab suuremat võrgu jälgitavust, kooskõlastades tegevust paremini põhi- ja jaotusvõrgu tasandil. Olenevalt kasutusviisist võivad elektrivõrgu andmed hõlmata skeemi, võrgu näitajaid ja varade omadusi, ühenduse ja võimsuse andmeid, järelevalve- ja andmekogumissüsteemide (SCADA) reaalajas mõõtmisi ja muid operatiivseid mõõtmisi, seisundi hindamise ja energiavoo andmeid, pinget, võimsusvoo ja ülekoormuse andmeid, katkestus- ja hooldusandmeid, koormuste jaotamise, koormuste ümberjaotamise ja piiramise andmeid, paindlikkusvajadusi ning operatiivseid prognoose ning samuti piire ja piiranguid, mis on asjakohased põhi- ja jaotusvõrgu käitamise puhul.

(20) Võrguettevõtjad peaksid parandama võrgutaristu tootlikkust, võttes kasutusele innovatiivset tehnoloogiat, mida toetavad koostalitlusvõimelised võrguandmete vahetamise korraldused. Seda kuna võrgu käitamise andmepõhised vahendid aitavad vähendada süsteemi piiranguid, piirates seeläbi võimalusi võrgu tugevdamiseks ja süsteemi koormuse vähendamiseks. Kui elektrivõrgu andmed hõlmavad isikuandmeid, siis peaks kõnealuste andmete mis tahes töötlemine olema kooskõlas kohaldatavate andmekaitsenormidega, eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2016/679[4]. Käesoleva määruse kohaldamise eesmärgil peaksid võrguettevõtjad põhimõtteliselt vahetama ainult koond- või anonüümitud andmeid. Isikuandmeid tuleks jagada ainult juhul, kui anonüümitud andmetest ei piisa seatud eesmärgi saavutamiseks. Kui elektrivõrguandmed kuuluvad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/2854[5] II peatüki kohaldamisalasse, siis kohaldatakse selles peatükis märgitud õigusi ja kohustusi. Käesolev määrus ei tohiks tekitada paralleelset või vastuolus olevat korda kõnealustele andmetele juurdepääsu saamiseks ja nende jagamiseks.

---

4 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj).

5 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2023. aasta määrus (EL) 2023/2854 ühtlustatud õigusnormide kohta, millega reguleeritakse õiglast juurdepääsu andmetele ja andmete kasutamist, millega muudetakse määrust (EL) 2017/2394 ja direktiivi (EL) 2020/1828 (ELT L, 2023/2854, 22.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2854/oj).

(21) Elektrivõrkude tõhus ja turvaline kasutamine oleneb üha enam tipptasemel digitaalsete ja andmepõhiste lahenduste väljatöötamisest ja kasutuselevõtust. Asjakohaste elektrivõrgu andmete kättesaadavus ja ligipääsetavus on üliolulised, et oleks võimalik töötada välja, katsetada ja skaleerida innovatiivseid lahendusi võrgu käitamiseks ja optimeerimiseks. Eelkõige piirab elektrivõrgu andmete kasutamist analüüsi, teadusuuringute ja innovatsiooni otstarbel õiguskindlusetus, suured tehingukulud ja ühiste korralduste puudumine andmetele turvalise juurdepääsu saamiseks, andmete töötlemiseks ja andmehalduseks. Seega on asjakohane tagada raamistik, mis võimaldab põhivõrguettevõtjatel ja jaotusvõrguettevõtjatel tegutseda ühiselt vabatahtlikkuse alusel ja läbi kooskõlastatud liidu tasandi korralduse, et teha koostööd asjaomaste sidusrühmadega andmete koondamisel, eksperditeadmiste ja andmetöötlusressursside valdkonnas, et tööta välja elektrisüsteemi käitamise ja optimeerimise otstarbel kasutatavad innovatiivsed digivahendid, neid katsetada, lõimida ja kasutusele võtta.

(22) Põhivõrguettevõtjate ja jaotusvõrguettevõtjate vahelise koostöö raamistik peaks toetama selliste lahenduste laiemat kättesaadavust, mis on töötatud välja kogu liidu võrguettevõtjate huvides. See peaks samuti tagama asjakohased kaitsemeetmed andmekaitse, konfidentsiaalsuse, ohutuse, küberturvalisuse ja süsteemi turvalisuse eesmärgil. Komisjon on valmis esitama mitteametlikke suuniseid ettevõtetele koostalitlusvõime ja koostööprojektide kohta, mis aitavad saavutada liidu prioriteete monopolidevastaste normide valdkonnas, eelkõige innovatsiooni, süsinikuheite vähendamise ja tehisintellekti arendamise projektide puhul.

(23) Kooskõlastatud korra ulatusliku järjepideva väljatöötamise toetamiseks tuleks liidu tasandil kehtestada ühised nõuded andmemudelite, andmevormingute, andmete ontoloogiate, juurdepääsumenetluste, juhtimise, läbipaistvuse ja turvalise võrguandmete vahetamise valdkonnas. Need peaksid tuginema kehtivatele standarditele, nagu ühine võrgumudeli vahetusstandard. Kooskõlastatud korra rakendamisel ühtsete tingimuste tagamiseks tuleks anda komisjonile rakendusvolitused, et kehtestada kõnealused nõuded ning normid, mis käsitlevad andmete seaduslikku, turvalist ja kontrollitud korduskasutamist teadusuuringute ja innovatsiooni otstarbel, toetades elektrisüsteemi käitamist ja optimeerimist.

(24) Elektrivõrgu tõhus kasutamine sõltub täpsete ja üksikasjalike tarbimisandmete olemasolust ning lõpptarbijate võimalustest neid andmeid kätte saada ja vastavalt nendele tegutseda. Tarbimiskaja ja dünaamilise elektrihinnaga lepingute peamiseks võimaldajaks on nutiarvestisüsteemid, mille abil on võimalik täiustada olemasoleva elektrivõrgutaristu kasutamist, sealhulgas vähendades taastuvenergiaga seotud piiranguid ja hõlbustades elektrifitseerimist. Võimaldades tarbijatel kohandada oma tarbimist väiksema hinnaga ajavahemikele ja saada kasu tõhusamast elektrisüsteemi kasutamisest, võivad nutiarvestisüsteemid panustada taskukohasematesse ja paremini prognoositavatesse energiaarvetesse. Liidus piisava kasutuselevõtu saavutamiseks ja energiatõhusama võrgukasutuse toetamiseks, sh piiriüleselt energia siseturul, peaksid liikmesriigid tagama, et vähemalt 50 %-l lõpptarbijatest on juurdepääs nutiarvestile, et tagada tarbijate osalemise ja paindlikkusteenuste kriitilise tähtsusega osakaal, ning suurendama seda osakaalu järkjärgult vähemalt 75 %-le 31. detsembriks 2033. Teostatava kasutuselevõtu ajakava tagamiseks, säilitades üldist ELi eesmärki, tuleks anda liikmesriikidele täiendavat aega nende eesmärkide saavutamiseks, kui nende kasutuselevõtu määr on käesoleva määruse jõustumise kuupäeval alla 30 %. Seeläbi võetakse arvesse praegust ebaühtlast kasutuselevõttu liidus, kus üldine levik on ligikaudu 60 % ning mitu liikmesriiki on teistest maas või ei ole veel alustanud

proportsionaalsel viisil ulatuslikku kasutuselevõttu. Direktiivi (EL) 2019/944 kohast kulude-tulude analüüsi tuleks kohaldada ainult juhul, kui kasutuselevõtu tase ületab 75 %, tagades proportsionaalsuse, järgides samal ajal liidu digiülemineku ja paindlikkuse eesmärke. Käesoleva määruse artiklis 18b märgitud viisil kõnealuste kohustuste tulemusliku rakendamise toetamiseks julgustatakse liikmesriike kasutama sobilikul viisil kättesaadavaid rahastamis- ja finantseerimisvõimalusi asjakohaste liidu programmide ja rahastamisvahendite alusel kooskõlas kõnealuseid programme ja rahastamisvahendeid reguleerivate normidega.

(25) Võttes arvesse üha enam digitaalses elektrisüsteemis kasutusele võetud ja käitatud nutiarvestisüsteemide üliolulist rolli, tuleks tagada kogu nende kasutusaja vältel küberturvalisuse kõrge tase ning operatiivne ja tarneahela vastupidavusvõime, võttes arvesse asjakohaseid Euroopa küberturvalisuse õigusakte, sh Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2024/2847,[6] eelkõige kui nutiarvestite komponendid kuuluvad kriitilise tähtsusega toodete hulka, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2019/881[7] kehtestatud sertifitseerimiskavasid ning samuti vajadust vältida tarneahela turvalisuse riske ning sõltuvusi, mis võiksid õõnestada oluliste arvestifunktsioonide ja andmekaitse järjepidevust ja turvalisust. Kuna nutiarvestisüsteemid on osa laiemast elektrivõrgu tehnoloogia ökosüsteemist, tuleb samuti võtta arvesse asjakohaseid kestlikkuse, vastupanuvõime ja tarnekindluse kaalutlusi, mis on kajastatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2024/1735,[8] sh vajaduse korral hanketavade puhul.

(26) Elektrifitseerimise kasutuselevõtt on olemuslikult seotud elektrikuludega, mida omakorda ei mõjuta ainult võrgutasud, vaid ka elektriarvetelt nõutud maksud. Selleks et toetada elektri taskukohasust, selle kasutuselevõttu energiaallikana ning üleminekut vähese CO_2 heitega majandusele, peaksid liikmesriigid tagama, et elektrit maksustatakse soodsamalt kui maagaasi, andes seega hinnasignaali liidus elektrifitseerimise toetamiseks. See põhimõte on kooskõlas liidu kliimaeesmärkidega ning liikmesriigid saavad seda jõustada kehtiva liidu ühtlustatud raamistiku alusel, mis on kehtestatud nõukogu direktiiviga 2003/96/EL[9]. Kuid kui liikmesriik on seda nõuetekohaselt põhjendanud, peaks komisjonil lähtuvalt konkreetsetest riiklikest asjaoludest, sh võttes arvesse liikmesriigi eelarveolukorda, olema siiski võimalik volitada liikmesriiki rakendusakti alusel lükkama edasi esimese lõigu kohaldamise kuni ajani, mille puhul leitakse tasakaal konkreetsete asjasse puutuvate riiklike asjaolude ning vajaduse vahel saavutada liidu elektrifitseerimise eesmärgid.

(27) Hinnasignaal on eriti asjakohane energiamahukate tööstusharude jaoks, mille puhul võib hinnaerinevus võrreldes maagaasiga takistada üleminekut puhtamatele

---

6 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2024. aasta määrus (EL) 2024/2847, mis käsitleb digielemente sisaldavate toodete küberturvalisuse horisontaalseid nõudeid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 168/2013 ja (EL) 2019/1020 ning direktiivi (EL) 2020/1828 (küberkerksuse määrus) (ELT L, 2024/2847, 20.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2847/oj).

7 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta määrus (EL) 2019/881, mis käsitleb ENISAt (Euroopa Liidu Küberturvalisuse Amet) ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogia küberturvalisuse sertifitseerimist ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 526/2013 (küberturvalisuse määrus) (ELT L 151, 7.6.2019, lk 15, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/881/oj).

8 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuni 2024. aasta määrus (EL) 2024/1735, millega kehtestatakse meetmete raamistik Euroopa nullnetotehnoloogia toodete tootmise ökosüsteemi tugevdamiseks ja muudetakse määrust (EL) 2018/1724 (ELT L, 2024/1735, 28.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1735/oj).

9 Nõukogu 27. oktoobri 2003. aasta direktiiv 2003/96/EÜ, millega korraldatakse ümber energiatoodete ja elektrienergia maksustamise ühenduse raamistik (ELT L 283, 31.10.2003, lk 51, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2003/96/oj).

energiaallikatele. Direktiivi 2003/96/EÜ artikkel 17 võimaldab liikmesriikidel kohaldada maksuvähendust, sh nullmaksumäära elektri suhtes, mida kasutavad energiamahukad tööstusharud, teatavatel keskkonna-, vee- ja energiatõhususe tingimustel. Kuna elektrifitseerimine on liidu kasvuhoonegaaside nullnetoheite saavutamise strateegia oluline sammas, nagu hiljuti kinnitati puhta tööstuse kokkuleppes, ei panusta majanduse elektrifitseerimise kiirendamine ainult kliimaeesmärkide saavutamisse, vaid võib samuti aidata vähendada energiakulusid ning toetada liidu töötleva tööstuse sektori konkurentsivõimet. Seega tuleks käsitada energiamahukate tööstusharude kasutatavat elektrit keskkonnaeesmärkidele ja suurema energiatõhususe tingimusele vastavatena kooskõlas direktiivi 2003/96/EÜ artikli 17 lõikes 4 sätestatuga.

(28) Kui võrgu kättesaadavast võimsusest jääb puudu, siis tuleks reguleerivatel asutustel lubada kiita heaks meetmeid, et tõkestada spekulatiivseid võrguühenduse taotlusi ning hallata ühendusjärjekordi eesmärgiga tagada, et juurdepääs võrgule toimub objektiivsel, läbipaistval ja mittediskrimineerival viisil kooskõlas määruse (EL) 2019/943 artikliga 3 ja direktiivi (EL) 2019/944 artikliga 6. Lisaks sellele peaksid liikmesriigid ja reguleerivad asutused tagama muude võimalike meetmete kohaldatavuse ebapiisava võrguvõimsuse probleemi lahendamiseks, nagu paindlikud ühenduslepingud või sektoriteülene võrgu kavandamine. Liikmesriigid võivad samuti uurida täiendavaid variante võrguühenduse taotluste valmidusastme ja edenemise arvesse võtmiseks kooskõlas esitamise järjekorra põhimõttega või ennetava võrgu kavandamisega, nagu on selgitatud suunistes tõhusa ja õigeaegse võrku ühendamise kohta[10]. Selleks peaks liikmesriikidel olema võimalik luua tingimusi, et määrata kindlaks konkreetsed piirkonnad võimalike või kavandatud võrguvõimsuse täiendustega, mis võimaldavad võrkudele kiiremat juurdepääsu võrgukasutajate, näiteks tööstuslike klientide ja andmekeskuste jaoks. Kui reguleerivad asutused kiidavad heaks meetmeid ja tingimusi võrgule juurdepääsu saamiseks, eelkõige selliste võrgukasutajate erikategooriate nagu andmekeskuste või energiamahukate tööstusharude puhul, võttes arvesse nende mõju võrgule, siis peaks neil olema võimalik eelistada sama kategooria kasutajaid, kellel on paindlikud tarbimismustrid, mis panustavad täiendava puhta energia kohapealsesse tootmisesse ja kohapealsesse salvestamisse ning ressursside kestlikku kasutamisse.

(29) Seepärast tuleks määrust (EL) 2019/943 vastavalt muuta.

(30) Kuna käesoleva määruse eesmärki, nimelt võrguettevõtjate kulutõhususe saavutamist ja võrgu elektrifitseerimise edendamist, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada ning seepärast on nimetatud eesmärki parem saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Nimetatud artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus kaugemale sellest, mida on vaja nimetatud eesmärkide saavutamiseks.

(31) Vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1725 artikli 42 lõikele 1 konsulteeriti Euroopa Andmekaitseinspektoriga, kes esitas oma arvamuse [kuupäev].

(32) Käesoleva määruse sätted ei piira liikmesriikide õigust teatada riigiabi meetmetest kooskõlas riigiabi eeskirjades sätestatud kohaldatavate menetluste ja tingimustega. Liikmesriigid võivad näiteks kehtestada meetmeid, et toetada tööstuse elektrifitseerimise projekte, kui tehakse kindlaks tulemuslik mõju süsinikuheite

[10] Komisjoni 10. detsembri 2025. aasta teatis „Suunised tõhusa ja õigeaegse võrku ühendamise kohta“ (C(2025) 8473 final).

vähendamisele ning kooskõlas kliima-, keskkonnakaitse- ja energiaalase riigiabi suunistega[11] ning puhta tööstuse kokkuleppega seotud riigiabi raamistikuga[12]. Kõnealuste riigiabi meetmete kaudu võib samuti anda toetust täiendavatele kulutustele, mis on seotud elektrivõrku ühendamisega või olemasoleva elektrivõrguühenduse laiendamisega, sh nii eelnevad kulud, näiteks viimase kilomeetri võrguühendus, kui ka iga-aastased kulud, s.o tavapärane võrgutariif, säilitades samal ajal stiimulid võrgukasutajatele nende asukoha valimiseks ja tarbimise kohandamiseks, et vähendada põhi- ja jaotusvõrgu üldkulusid,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

[11] Komisjoni teatis „Kliima-, keskkonnakaitse- ja energiaalase riigiabi suunised alates aastast 2022“ (C/2022/481).

[12] Komisjoni teatis „Puhta tööstuse kokkuleppe toetamiseks võetavate riigiabimeetmete raamistik“ (puhta tööstuse kokkuleppega seotud riigiabi raamistik) (C(2025) 7600).

Artikkel 1

Määrust (EL) 2019/943 muudetakse järgmiselt:

1) artikkel 18 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 18

Võrgutasud

1. Võrgutasud peavad olema kulupõhised, läbipaistvad ja mittediskrimineerivad, need peavad andma stiimuleid võrguettevõtjatele põhi- ja jaotusvõrgu kulutõhusal viisil väljatöötamiseks ja käitamiseks ning stiimuleid võrgukasutajatele, et nad kohandaksid omapoolset elektrisüsteemi kasutamist nii, et see toetaks elektrisüsteemi kulutõhusat toimimist.

2. Tariifide arvutamise metoodikad peavad hõlmama võrgukasutajatelt nõutavate võrgutasude kujundust ning selle tasu kindlaksmääramist, mida põhi- ja jaotusvõrguettevõtjad kõnealuste võrgutasude kaudu saavad. Need metoodikad peavad:

   (a) põhinema põhi- ja jaotusvõrguettevõtjate kuludel selles ulatuses, milles need kulud vastavad tõhusa ja võrreldava struktuuriga võrguettevõtja kuludele, võttes arvesse nii kapitali- kui ka tegevuskulusid, sh ennetavate investeeringute kulusid, aga mitte kulusid, mis toetavad asjasse mittepuutuvate poliitiliste eesmärkide saavutamist. Reguleerivad asutused määravad ühised tulemusnäitajad võrgu tõhusaks käitamiseks ja arendamiseks, sh tarkvõrgu näitajad kooskõlas artikliga 18a;

   (b) võtma arvesse makseid ja laekumisi, mis tulenevad põhivõrguettevõtjate vahelisest hüvitamismehhanismist, sh tegelikult tehtud ja laekunud makseid ning tulevaste ajavahemike eest oodatavaid makseid, mis on arvutatud möödunud ajavahemike põhjal;

   (c) tagama põhi- ja jaotusvõrguettevõtjatele sobilikud stiimulid võrgu kulutõhusaks käitamiseks ja arendamiseks nii lühikeses kui ka pikas perspektiivis ning olemasolevate võrkude optimeerimiseks kõigi pingetasemete puhul, muu hulgas paindlikkusteenuste kasutamise, juhtmeta ja digilahenduste, tarkvõrkude ja nutiarvestisüsteemide kasutuselevõtu teel, sh stiimulid artikli 16 lõikes 8 sätestatud piirkonnaülese kauplemise olemasoleva võimsuse miinimumtasemete saavutamiseks;

   (d) põhinema kuludel, mille tekitavad võrgukasutajad, kes võtavad põhi- või jaotusvõrgust elektrit või lisavad seda sinna;

   (e) tagama sobilikud stiimulid võrgukasutajatele põhi- ja jaotusvõrgust elektri võtmiseks ja selle sinna lisamiseks viisil, mis toetab kõnealuste võrkude tõhusat toimimist;

   (f) tagama asukohapõhised investeerimissignaalid;

   (g) tagama sobilikud stiimulid võrgukasutajatele tippkoormuse ajal tarbimise vähendamiseks, sh lisades tariifi struktuuri võimsuse komponendi;

   (h) sisaldama kasutusajapõhiseid komponente võrgukasutuse kajastamiseks;

   (i) võrdselt kohtlema jaotusvõrgu tasandil ühendatud võrgukasutajaid ja põhivõrgu tasandil ühendatud võrgukasutajaid;

(j) olema sellised, et need ei tõkesta tulemuslikku ja õigeaegset kolmanda isiku juurdepääsu, agregeerimist, energiakogukondi, isetootmist, isetarbimist, salvestamist või osalemist tarbimiskajas;

(k) võimaldama lõimida taastuvenergiat fossiilkütuseid mittekasutavate paindlikkuskavade väljatöötamise ja edendamise teel, nagu salvestamine ja tarbimiskaja, ning innovatsiooni, juhtmeta lahendusi, tarkvõrke ja digiüleminekut;

(l) võimaldama kasutada paindlikke ühendusi, tagades et see ei aeglusta vajalikke võrgu tugevdamisi;

(m) olema sellised, et neis ei kohaldata eriotstarbelisi võrgutasusid piirkonnaülese elektrikaubanduse üksiktehingutele;

(n) tagama, et salvestamisrajatiste suhtes kohaldatavates võrgutasudes võetakse arvesse võrgule tekkinud mis tahes kasu ning et need võrgutasud piirduvad kuludega, mille kõnealused rajatised põhi- või jaotusvõrgule tekitavad .

3. Tariifide erikorrad võivad kehtida võrgukasutajate konkreetsete kategooriate suhtes, nagu energiamahukad tööstusharud või andmekeskused ja energiakogukonnad, kui reguleerivad asutused suudavad tõendada, et kõnealuste kasutajate tarbimisprofiil avaldab proportsionaalselt väiksemat või suuremat mõju põhi- või jaotusvõrgu üldkuludele ning et järgitakse kulupõhisuse põhimõtet.

4. Liikmesriigid võivad osaliselt katta võrgukulud riigi vahenditest, et vähendada võrgutasude kogusummat, mida nõutakse võrgukasutajatelt, kui täidetud on järgmised nõuded:

(a) riigi vahendid jaotus- või põhivõrguettevõtjale tagatakse mittediskrimineerival viisil ilma konkreetseid võrgukasutajate kategooriaid otseselt või kaudselt valikuliselt eelistamata;

(b) riigi vahendite tagamine ei nõrgenda mis tahes stiimuleid, mis on antud võrguettevõtjatele võrgu tõhusaks käitamiseks ja arendamiseks ning võrgukasutajatele selleks, et kohandada nende tarbimist jaotus- ja ülekandevõrgu üldkulude vähendamiseks;

(c) riigi vahendid on ajutised ja hõlmavad ainult täiendavaid kulusid, mis tulenevad meetmetest, mille eesmärk on kiirendada süsinikuheite vähendamist, tootmisprotsesside elektrifitseerimist ja turu lõimimist;

(d) riigi vahendite tagamine ei kahjusta konkurentsi ega elektri siseturu tulemuslikku toimimist.

See lõige ei piira liikmesriikide õigust teatada kohaldatavate riigiabi eeskirjade alusel meetmetest, mille eesmärk on vähendada energiakulusid, sh võrgutasusid, konkreetsete kasutajakategooriate jaoks, säilitades samal ajal võrgukasutajatele antud stiimulid valida oma asukoht ja kohandada oma tarbimist, et vähendada põhi- ja jaotusvõrkude üldkulusid.

5. Alates *[jõustumise kuu esimene päev pluss 13 kuud]* tagavad reguleerivad asutused nende metoodikate, näitajate ja väärtuste läbipaistvuse, mida kasutatakse põhi- ja jaotusvõrguettevõtjate sissenõutavate kulude kindlaksmääramiseks või heakskiitmiseks. Alates sellest kuupäevast reguleerivad asutused avaldavad (või

nõuavad, et asjaomased põhi- või jaotusvõrguettevõtjad avaldaksid) vähemalt järgmise teabe:

(a) ülekandetaristu kulud, näiteks kapitalikulud, sh kapitalitulu ja amortisatsioon, ning tegevuskulud,

(b) jaotustaristu kulud, näiteks kapitalikulud, sh kapitalitulu ja amortisatsioon, ning tegevuskulud,

(c) ülekandekadude kulud,

(d) jaotuskadude kulud,

(e) arvestiteenuste kulud,

(f) lubatud piire ületavas ulatuses reaktiivvõimsuse võtmise või lisamise kulud ning

(g) kulud, mis tekivad võrguettevõtjatele lisateenuste ja ülekoormuse juhtimise teenuste ostmisest, sh koormuse ümberjaotamise kulud.

Reguleerivad asutused avaldavad lisaks sellele vähemalt järgmise teabe või nõuavad, et asjaomane põhi- või jaotusvõrguettevõtja selle avaldaks:

(a) hindamine, millel põhinevad üksikasjalikud ülekande- ja jaotustariifide arvutamise metoodikad;

(b) kulukategooriad ja kõnealuste kulude summad, mis kaetakse iga tariifiliigiga, mille puhul need kehtivad;

(c) kui see on kohaldatav, siis võrgutasude summad, mis kaetakse riigi vahenditest või muudest avaliku sektori vahenditest kooskõlas lõikega 4, ning nende osakaal kõigist võrgutasudest;

(d) iga-aastased ülekande- ja jaotustariifide väärtused iga võrgukasutajate rühma jaoks;

(e) mis tahes uuringud, millele on tariifikujunduse võimalike variantide puhul tuginetud;

(f) mis tahes erilised tariifikorrad, mis on võrgukasutajatele tagatud, koos kõnealuste kordade põhjendusega;

(g) võrgu tõhusa käitamise ja arendamise tulemusnäitajad, millele on osutatud lõike 2 punktis a.

Käesolevas lõikes esitatud teave tehakse kättesaadavaks vabalt juurdepääsetavas, allalaaditavas ja kirjutuskaitsega vormis ning võimaluste piires ühes või enamas üldsusele arusaadavas keeles, seejuures säilitatakse tundliku äriteabe konfidentsiaalsus.

6. Enne kohaldatavate tariifide arvutamise metoodikate kehtestamist või heakskiitmist kooskõlas direktiivi (EL) 2019/944 artikli 59 lõike 1 punktiga a, viivad reguleerivad asutused läbi avaliku(d) konsultatsiooni(d) asjakohaste metoodikate eelnõude teemal.

7. ACER abistab reguleerivaid asutusi lõike 2 punkti a kohaselt tulemusnäitajate kindlaksmääramisel ning võrdleb põhivõrguettevõtjate tõhusust ja nende kulusid kõnealuste näitajate alusel. Reguleerivad asutused ja põhivõrguettevõtjad peavad esitama ACERile selliseks võrdlemiseks vajalikud andmed. Tähtpäevaks *[jõustumise kuu esimene päev pluss 25 kuud]* ja seejärel iga nelja aasta tagant avaldab ACER

aruande, milles võrreldakse põhivõrguettevõtjate tõhusust ja nende kindlaks määratud kulusid, seejuures kaitstakse tundlikku äriteavet.

Reguleerivad asutused võrdlevad riikide eripärasid arvesse võttes jaotusvõrguettevõtjate tõhusust nende vastavates jurisdiktsioonides ja nende kulusid, kui jaotusvõrguettevõtjaid on mitu. Asjaomased jaotusvõrguettevõtjad peavad esitama reguleerivatele asutustele selliseks võrdlemiseks vajalikud andmed. Tähtpäevaks *[jõustumise kuu esimene päev pluss 37 kuud]* ja seejärel iga nelja aasta tagant avaldavad reguleerivad asutused aruande, mis tugineb riigi jaotusvõrguettevõtjate tõhususe võrdlemise ja nende kulude kindlaksmääramise tulemustele.

8. ACER esitab tähtpäevaks *[jõustumise kuu esimene päev pluss 25 kuud]* ülekande- ja jaotustariifide arvutamise metoodikate parimate tavade aruande, võttes arvesse riikide eripärasid. Parimate tavade aruandes käsitletakse vähemalt järgmist:

   (a) tootjatele ja lõpptarbijatele kehtestatud tariifide suhe;

   (b) tariifidega kaetavad kulud;

   (c) ajapõhised eri võrgutariifid;

   (d) asukohasignaalid;

   (e) ülekande- ja jaotustariifide suhe;

   (f) pärast asjaomaste sidusrühmadega konsulteerimist kindlaks määratavad meetodid, millega tagatakse läbipaistvus tariifide kindlaksmääramisel ja nende struktuuri osas, samuti ennetavad investeeringud, mis on kooskõlas asjaomaste liidu ja riiklike energiaeesmärkidega ning milles võetakse arvesse direktiivi (EL) 2018/2001 kohaselt määratud eelisarendusalasid;

   (g) võrgukasutajate rühmad, millele tariife kohaldatakse, sh vajaduse korral nende rühmade omadused, tarbimise vormid ja tariife käsitlevad erandid;

   (h) kaod kõrge-, kesk- ja madalpingevõrkudes;

   (i) stiimulid võrkudesse tõhusate investeeringute tegemiseks ning olemasolevate võrkude tõhusaks kasutamiseks, sh ressursid, millega tagatakse paindlikkus ja paindlikud ühenduslepingud ning juhtmeta, digitaalsete ja arukate lahenduste kasutamine.

   ACER ajakohastab parimate tavade aruannet vähemalt kord iga kahe aasta tagant.

9. Reguleerivad asutused võtavad parimate tavade aruannet nõuetekohaselt arvesse, kui nad kinnitavad või kiidavad heaks ülekande- ja jaotustariifid või nende arvutamise metoodika vastavalt direktiivi (EL) 2019/944 artiklile 59.“;

2) lisatakse järgmised artiklid 18a, 18b, 18c ja 18d:

„Artikkel 18a

Tarkvõrkude näitajad ja innovatsioon

1. Reguleerivad asutused edendavad juhtmeta, nuti- ja digilahenduste kasutuselevõttu alati, kui kõnealune tehnoloogia ja kõnealused lahendused suurendavad tõhusalt elektri põhi- ja jaotusvõrkude kasutatavat võimsust, paindlikkust ja usaldusväärsust, artikli 18 kohaselt regulatiivsete stiimulite abil ning samuti käsitades neid lahendusi esmatähtsana võrgu arengukavades kooskõlas direktiivi (EL) 2019/944 artiklitega 32 ja 51.

2. Tähtpäevaks [*käesoleva määruse jõustumise kuupäevast 12 kuu möödumisele järgneva kuu esimene päev*] väljastab ACER tihedas koostöös komisjoni, Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustiku, ELi jaotusvõrguettevõtjate üksuse ja asjaomaste sidusrühmadega soovituse, mis on suunatud tarkvõrgu näitajate valdkonda reguleerivatele asutustele, et mõõta tarkvõrkude ja innovatiivse võrgutehnoloogia ning digilahenduste kasutuselevõttu ja tulemuslikkust põhi- ja jaotusvõrkude puhul. Põhi- ja jaotusvõrguettevõtjad esitavad sel otstarbel küsitud andmed, mida reguleerivad asutused ja ACER sel otstarbel küsivad, või tagavad nende esitamise. Need andmed ei hõlma mingeid isikuandmeid.

3. Vähemalt iga kolme aasta tagant pärast lõikes 2 osutatud ACERi soovituste avaldamist avaldab ACER liidu tasandi eduaruande, milles hinnatakse tarkvõrgu lahenduste arendamist ja kasutuselevõttu ning elektritaristu tõhusat kasutamist, lähtuvalt käesoleva artikli lõikes 2 osutatud näitajatest ning direktiivi (EL) 2019/944 artikli 59 lõike 1 punkti l kohastest liikmesriigi tasandi aruannetest. ACERi aruandes määratakse kindlaks parimad tavad ning soovitatakse vajaduse korral täiendavaid meetmeid reguleerivatele asutustele ja komisjonile.

4. Põhi- ja jaotusvõrguettevõtjad haldavad ja vahetavad võrguandmeid, et võimaldada tarkvõrkude väljatöötamist, kasutuselevõttu ja tulemuslikku kasutamist eesmärgiga tagada elektrisüsteemi tõhus, turvaline ja paindlik käitamine. Sel otstarbel teevad nad koostööd, sh kehtestades andmete jagamise kokkulepped, et kasutada elektrivõrgu andmeid ühtlustatud viisil. Nad teevad seda kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/2854* III peatükiga. Kui elektrivõrguandmed kuuluvad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/2854* II peatüki kohaldamisalasse, siis kohaldatakse seda peatükki. Nad töötavad samuti välja tipptasemel digitaalsed andmepõhised lahendused ja käitavad neid, et toetada võrgu käitamise seiret, optimeerimist ja koordineerimist, sh lõimida tarbimiskaja, taastuvad energiaallikad ja fossiilkütuseid mittekasutavad paindlikkuskavad. Isikuandmeid jagatakse ainult juhul, kui anonüümitud andmetest ei piisa seatud eesmärgi saavutamiseks.

5. Tähtpäevaks [*käesoleva määruse jõustumise kuupäevast 12 kuu möödumisele järgneva kuu esimene päev*] kehtestavad põhi- ja jaotusvõrguettevõtjad koostöös muude võrguettevõtjatega vastavalt kooskõlastatud korrale, mida ühiselt edendavad Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik ja ELi jaotusvõrguettevõtjate üksus, vabatahtliku turvalise elektrivõrgu andmete vahetamise raamistiku. See raamistik võimaldab andmete seaduslikku, turvalist ja kontrollitud korduskasutamist avalikes huvides teadusuuringute ja innovatsiooni otstarbel, et töötada välja, katsetada, lõimida ja võtta kasutusele tipptasemel tehnoloogiat, mis toetab võrgu tõhusat ja ohutut käitamist ning optimeerimist. Käesoleva lõike sätete kohaldamisel teevad põhi- ja jaotusvõrguettevõtjad järgmist:

(a) tagavad konfidentsiaalsus- ja turvanõuete järgimise;

(b) teevad koostööd asjaomaste Euroopa sidusrühmadega, sh teadus- ja tehnoloogiaorganisatsioonidega ning tööstuslahenduste pakkujatega, et koondada eksperdioskused, andmed ja digivahendid;

(c) võimaldavad väljatöötatud tipptasemel lahendusi kasutada kõigil Euroopa põhi- ja jaotusvõrguettevõtjatel, kes esitavad taotluse vastavalt Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustiku ja ELi jaotusvõrguettevõtjate üksuse kooskõlastatud korrale.

Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik ja ELi jaotusvõrguettevõtjate üksus, tihedas koostöös nende põhi- ja jaotusvõrguettevõtjatega, kes soovivad luua kooskõlastatud korra, koostavad ning edastavad komisjonile järgmise teabe:

(a) juhtimis- ja otsustusprotsessi eeskirjad ning eeskirjad põhi- ja jaotusvõrguettevõtjate osalemise kohta, sh kui nad liituvad hilisemas etapis, rollide ja kohustuste jaotus, intellektuaalomandi haldamine ning võimalused väljatöötatud tipptasemel lahendustele juurdepääsu saamiseks;

(b) tehnilised ja korralduslikud meetmed asjakohaste energeetikat, küberturvalisust ja andmeid käsitlevate õigusaktide, eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/2854, määruse (EL) 2016/679 ja määruse (EL) 2024/1689[**] nõuete täitmiseks;

(c) ohutuse ja küberturvalisuse meetmed, millega tagatakse väljatöötatud lahenduste ohutu lõimimine põhi- ja jaotusvõrguettevõtjate asutusesisestesse protsessidesse ja toimingutesse;

(d) tehnilised ja korralduslikud meetmed, millega tagatakse nende digivahendite käitamine, hooldamine ja ajakohastamine, mis saadakse andmevahetuse raamistiku tulemusena, nende kogu olelusringi vältel kasutuselevõtu ja võrgu toimimisse lõimimise eesmärgiga;

(e) väljundite katsetamise, võrdlusaluste määramise ja valideerimise ühised raamistikud.

Komisjon esitab arvamuse punktide a–e kohaselt teatatud elementide kohta kuue kuu jooksul alates kõnealuse teabe kättesaamise kuupäevast. Kui need elemendid hõlmavad isikuandmete töötlemist, siis konsulteerib komisjon Euroopa Andmekaitseinspektoriga. Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik, ELi jaotusvõrguettevõtjate üksus ning asjaomased põhi- ja jaotusvõrguettevõtjad võtavad seda arvamust suurimas võimalikus ulatuses arvesse kooskõlastatud korra loomisel ja rakendamisel. Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik ja ELi jaotusvõrguettevõtjate üksus teatavad komisjonile, kuidas seda arvamust on arvesse võetud.

Kõik kooskõlastatud korraga hõlmatud põhi- ja jaotusvõrguettevõtjad täidavad juhul, kui komisjon võtab artikli 61 lõike 5 punkti b kohaselt vastu rakendusakte, täielikult kõik nendes sätestatud tehnilised, tegevuslikud, küberturvalisuse ja läbipaistvusnõuded. See nõue ei mõjuta osalemise vabatahtlikku olemust.

Artikkel 18b

Nutiarvestisüsteemid

1. Liikmesriigid tagavad, et nende territooriumil võetakse kasutusele nutiarvestisüsteemid, mis hõlmavad vähemalt 50 % kõigist lõpptarbijatest 31. detsembriks 2030 ja 75 % kõigist lõpptarbijatest 31. detsembriks 2033. Kui liikmesriigi kasutuselevõtu määr on käesoleva määruse jõustumise kuupäeval alla 30 %, siis on 50 % tähtpäev 31. detsember 2031 ja 75 % tähtpäev 31. detsember 2034. Kõnealuste nutiarvestisüsteemide funktsioonid peavad vastama direktiivi (EL) 2019/944 artiklis 20 sätestatud nõuetele.
2. Direktiivi (EL) 2019/944 kohaldamisel käsitatakse mis tahes viidet nutiarvestisüsteemide kasutuselevõtu kulude-tulude analüüsile selliselt, et see kehtib ainult käesoleva artikli lõikes 1 osutatud 75 % hõlmavuse taset ületava kasutuselevõtu suhtes.

Artikkel 18c

Elektri maksustamine

1. Liikmesriigid edendavad elektri kasutuselevõttu energiaallikana, võttes kasutusele toetava maksustamisraamistiku.
2. Liikmesriigid kohaldavad elektrile ja maagaasile erinevat aktsiisimaksumäära, mida reguleeritakse nõukogu direktiiviga 2003/96/EÜ***, mille tulemusena maksustatakse elektrit määraga, mis ei ületa maagaasi suhtes kohaldatavat määra, kooskõlas lõikes 1 sätestatud põhimõttega. Komisjon võib liikmesriigi nõuetekohaselt põhjendatud taotluse alusel lähtuvalt konkreetsetest riigi asjaoludest, sh võttes arvesse liikmesriigi eelarveolukorda, volitada liikmesriiki rakendusakti alusel lükkama edasi lõike 1 kohaldamise kuni ajani, mil leitakse tasakaal konkreetsete asjasse puutuvate riigi asjaolude ning vajaduse vahel saavutada liidu elektrifitseerimise eesmärgid.
3. Direktiivi 2003/96/EÜ artikli 17 lõike 1 punkti a kohaselt määratletud energiamahukatele ettevõtetele tarnitud elektrit käsitatakse kõnealuse artikli lõike 4 nõuetele vastavana.

---

* Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2023. aasta määrus (EL) 2023/2854 ühtlustatud õigusnormide kohta, millega reguleeritakse õiglast juurdepääsu andmetele ja andmete kasutamist, millega muudetakse määrust (EL) 2017/2394 ja direktiivi (EL) 2020/1828 (ELT L, 2023/2854, 22.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2854/oj).

** Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuni 2024. aasta määrus (EL) 2024/1689, millega nähakse ette tehisintellekti käsitlevad ühtlustatud õigusnormid ning muudetakse määruseid (EÜ) nr 300/2008, (EL) nr 167/2013, (EL) nr 168/2013, (EL) 2018/858, (EL) 2018/1139 ja (EL) 2019/2144 ning direktiive 2014/90/EL, (EL) 2016/797 ja (EL) 2020/1828 (ELT L, 2024/1689, 12.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj).

*** Nõukogu 27. oktoobri 2003. aasta direktiiv 2003/96/EÜ, millega korraldatakse ümber energiatoodete ja elektrienergia maksustamise ühenduse raamistik (ELT L 283, 31.10.2003, lk 51, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2003/96/oj).“;

Artikkel 18d

Võrguühenduse meetmed võrgu ülekoormuse korral

1. Selleks et tagada võrguosalistele juurdepääs põhi- ja jaotusvõrkudele kooskõlas artikli 3 punktiga q, kui kättesaadavast võrgu võimsusest jääb puudu, võivad reguleerivad asutused kiita heaks meetmeid, millega heidutatakse spekulatiivseid taotlusi võrguühenduse saamiseks, tagatakse võrguühendust taotlevate projektide piisav valmidusaste ning omistatakse suuremat tähtsust sellistele võrgukasutajate kategooriatele nagu avalik sektor, sotsiaalteenused, energiakogukonnad, kodumajapidamised, väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad, andmekeskused, energiamahukad tööstusharud või turuosalised transpordisektoris, ning samuti määrata tingimused, mis võimaldavad omistada vajadusel suuremat tähtsust konkreetse kategooria kasutajatele lähtuvalt objektiivsetest, läbipaistvatest ja mittediskrimineerivatest kriteeriumidest. Nende kriteeriumide puhul võidakse võtta arvesse võimalike projektide mõju võrgu ülekoormuse leevendamisele ning samuti majanduslikku, keskkonna- ja sotsiaalset kasu.

2. Liikmesriigid ja reguleerivad asutused tagavad, et võetakse muud asjakohased meetmed ebapiisava võrguvõimsuse probleemi lahendamiseks, sh juhtmeta, arukate ja digitaalsete lahenduste kasutamine kooskõlas artikliga 18a, paindlikud ühenduslepingud kooskõlas direktiivi (EL) 2019/944 artikliga 6a ning sidusrühmi kaasav sektoriteülene võrgu kavandamine kooskõlas määruse (EL) 2024/1788 artikliga 55 ja direktiivi (EL) 2019/944 artikliga 51.“;

3) artiklit 61 muudetakse järgmiselt:

a) lisatakse järgmised lõiked 5a ja 5b:

„5a. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 68 vastu delegeeritud õigusakte käesoleva määruse täiendamiseks, millega kehtestatakse suunised tariifide ühise struktuuri ja arvutamise ühtlustatud metoodika kohta kooskõlas artikliga 18. Enne kõnealuste õigusaktide vastuvõtmist või mis tahes muutmist väljastab ACER komisjoni taotlusel määruse (EL) 2019/942 artikli 2 punktis c osutatud soovituse tariifide ühtse struktuuri ja arvutamise ühtlustatud metoodika kohta. Kõnealustes suunistes määratakse kindlaks eeskirjad elektri ühtlustatud tariifistruktuuride kohta, sh üksikasjalikud tingimused, mille alusel reguleerivad asutused võivad kehtestada eraldiseisvaid võrgutasude kordasid võrgukasutajate konkreetsete kategooriate jaoks, nagu on osutatud artikli 18 lõikes 3, ning ühtlustatud eeskirjad menetluslike ja materiaalõiguslike nõuete kohta artikli 18 lõikes 6 osutatud avalikeks konsultatsioonideks.

Komisjonil on volitus võtta vastu rakendusakte, millega määratakse artikli 18a kohaldamisel kindlaks tarkvõrkude näitajad, et mõõta aruka ja innovatiivse võrgutehnoloogia ning digilahenduste kasutuselevõttu ja tulemuslikkust põhi- ja jaotusvõrkude puhul. Komisjon võtab kõnealuste rakendusaktide koostamisel, muutmisel või vastuvõtmisel arvesse ACERi soovitusi, mis on esitatud vastavalt artikli 18a lõikele 2.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 67 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

5b. Komisjonil on volitus võtta vastu rakendusakte, milles määratakse kindlaks üksikasjalikud nõuded, millega võimaldatakse andmete seaduslikku, turvalist ja kontrollitud korduskasutamist avalikes huvides teadusuuringute ja innovatsiooni otstarbel, millega

toetatakse elektrisüsteemi käitamist ja optimeerimist kooskõlas artikliga 18a. Kõnealuste nõuete puhul kehtib järgmine:

(a) nendega määratakse kindlaks ja ajakohastatakse tehnilisi andmemudeleid, vorminguid, ontoloogiaid, liideseid ja andmete koostalitlusvõimet;

(b) nendega määratakse kindlaks tingimused läbipaistvate ja vastutustundlike toimingute jaoks turvalise töötlemise keskkondades, mis võimaldavad andmevahetust innovatsiooni otstarbel, ning nõuded korrapäraste tegevusaruannete avaldamiseks, sh toetatud kasutusmallid ning mis tahes kindlaks tehtud andmete jagamise tõkked;

(c) nendega määratakse kindlaks konkreetsed vastutuse, küberturvalisuse, riskimaandamise ja intsidentidest teatamise nõuded kooskõlas kehtivate liidu õigusaktidega, eelkõige määrusega (EL) 2024/1689.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 67 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega. Komisjon võib taotleda andmeid, teavet ja dokumente, mis on koostatud või mida on vahetatud artikli 18a lõike 5 kohaselt loodud kooskõlastatud korra raames kõnealuste rakendusaktide koostamiseks vajalikus ja proportsionaalses ulatuses.“

Artikkel 2

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub [*xxx*] päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel	*Nõukogu nimel*
president	*eesistuja*

FINANTS- JA DIGISELGITUS – ASUTUSED

1. ETTEPANEKU RAAMISTIK ... 3
1.1. Ettepaneku nimetus ... 3
1.2. Asjaomane poliitikavaldkond ... 3
1.3. Eesmärgid ... 3
1.3.1. Üldeesmärgid ... 3
1.3.2. Erieesmärgid ... 4
1.3.3. Oodatavad tulemused ja mõju ... 6
1.3.4. Tulemusnäitajad ... 8
1.4. Ettepanek käsitleb ... 8
1.5. Ettepaneku põhjendused ... 8
1.5.1. Lühi- või pikaajalises perspektiivis täidetavad vajadused, sealhulgas algatuse rakendamise üksikasjalik ajakava ... 8
1.5.2. ELi meetme lisaväärtus (see võib tuleneda eri teguritest, nagu kooskõlastamisest saadav kasu, õiguskindlus, suurem tõhusus või vastastikune täiendavus). Käesoleva punkti kohaldamisel tähendab „ELi meetme lisaväärtus“ väärtust, mis tuleneb liidu sekkumisest ja lisandub väärtusele, mille liikmesriigid oleksid muidu üksi loonud. 10
1.5.3. Samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid ... 10
1.5.4. Kooskõla mitmeaastase finantsraamistikuga ja võimalik koostoime muude asjakohaste vahenditega ... 11
1.5.5. Erinevate kasutada olevate rahastamisvõimaluste, sealhulgas vahendite ümberpaigutamise võimaluste hinnang ... 11
1.6. Ettepaneku ja selle finantsmõju kestus ... 12
1.7. Kavandatud eelarve täitmise viis(id) ... 12
2. HALDUSMEETMED ... 13
2.1. Järelevalve ja aruandluse reeglid ... 13
2.2. Haldus- ja kontrollisüsteem(id) ... 13
2.2.1. Eelarve täitmise viisi(de), rahastuse rakendamise mehhanismi(de), maksete tegemise korra ja kavandatava kontrollistrateegia selgitus ... 13
2.2.2. Teave kindlakstehtud riskide ja nende vähendamiseks kasutusele võetud sisekontrollisüsteemi(de) kohta ... 13
2.2.3. Kontrollimeetmete hinnanguline kulutõhusus (kontrollikulude suhe hallatavate vahendite väärtusse), selle põhjendus ja oodatav veariski tase (maksete tegemise ja sulgemise ajal) ... 14
2.3. Pettuste ja õigusnormide rikkumise ärahoidmise meetmed ... 14
3. ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU ... 16
3.1. Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub 16
3.2. Ettepaneku hinnanguline finantsmõju assigneeringutele ... 17

3.2.1. Hinnanguline mõju tegevusassigneeringutele – ülevaade 17
3.2.2. Hinnanguline tegevusassigneeringutest rahastatav väljund 20
3.2.3. Hinnanguline mõju haldusassigneeringutele – ülevaade 21
3.2.4. Hinnanguline personalivajadus 21
3.2.5. Hinnanguline mõju digitehnoloogiaga seotud investeeringutele – ülevaade 26
3.2.6. Kooskõla kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga 27
3.2.7. Kolmandate isikute rahaline osalus 27
3.3. Hinnanguline mõju tuludele 30
4. Digimõõde 31
4.1. Diginõuded 31
4.2. Andmed 33
4.3. Digilahendused 38
4.4. Koostalitlusvõime hindamine 43
4.5. Digimõõtme rakendamist toetavad meetmed 44

1. ETTEPANEKU RAAMISTIK

1.1. Ettepaneku nimetus

Seadusandlik ettepanek määruse (EL) 2019/943 muutmiseks, et muuta elektriarved Euroopa Liidus tulevikukindlaks

1.2. Asjaomane poliitikavaldkond

Poliitikavaldkond: energeetika

Meede: taskukohase energia tegevuskava

1.3. Eesmärgid

1.3.1. Üldeesmärgid

Seadusandliku ettepaneku peamine eesmärk võrgutasude valdkonnas on muuta üleminek süsteemisõbralikumale võrgutasude kujundamisele ja võrgu käitamisele kohustuslikuks riikide reguleerivate asutuste jaoks, toetades samal ajal laiemat liidu eesmärki kiirendada elektrifitseerimist ja tagada, et elektritarbimise regulatiivne kulude struktuur on kooskõlas ELi energia-, kliima- ja konkurentsivõime eesmärkidega.

See hõlmaks suuremaid stiimuleid võrguettevõtjatele kulutõhususe suurendamiseks ning et võimaldada õigeaegset võrgule juurdepääsu, stiimuleid võrgukasutajatele nende tarbimiskäitumise kohandamiseks, suuremat läbipaistvust ning kohustust reguleerivatele asutustele, et nad määraksid tulemusnäitajad võrgukasutuse ja süsteemi tõhususe suurendamiseks. Kõik need ettepanekud peaksid aitama tagada, et võrgutasud põhinevad süsteemile tekkivatel tegelikel kuludel ja toetavad täiendavalt tõhusat võrgukasutust. Samal ajal on ettepaneku eesmärk tagada, et võrgutasude ja elektri maksustamise kombineeritud mõju toetab elektrifitseerimist, aitab vähendada elektrikulusid tarbijatele ja tööstusele ning tugevdab liidu majanduse konkurentsivõimet.

Seadusandliku ettepanekuga kehtestatakse sihipärased toetusmeetmed, et kiirendada nutiarvestite kasutuselevõttu, nõuda võrguettevõtjatelt võrguandmete vahetamist tarkvõrgu otsetarbel ning kehtestada vabatahtlik ELi tasandi raamistik elektriandmete turvaliseks korduskasutamiseks eesmärgiga töötada välja ja katsetada innovatiivseid digivahendeid võrgu optimeerimiseks, mille kõigi eesmärk on parandada olemasoleva võrgutaristu tootlikkust ja vähendada üldiseid süsteemikulusid. Neid meetmeid täiendavad elektri maksustamise sihipärased põhimõtted, mille eesmärk on tagada, et maksustamisraamistikud ei heiduta elektrifitseerimist ja et elektrit maksustatakse soodsamalt kui konkureerivaid fossiilkütuseid, eelkõige maagaasi, kooskõlas AccelerateEU kava, taskukohase energia tegevuskava ning liidu süsinikuheite vähendamise eesmärkidega.

Ettepaneku eesmärk on samuti panustada tarbijate ja energiamahukate tööstusharude lõplike elektrikulude vähendamisse, võimaldades sidusamat vastastikmõju võrgutasude kujundamise ja liikmesriikide elektri maksustamise raamistikes sisalduvate stiimulite vahel, austades täiel määral liikmesriikide pädevust nõukogu direktiivi 2003/96/EÜ alusel.

Viimaks selgitatakse ettepanekus reguleerivate asutuste õigust võtta võrguühenduse meetmed võrgu ülekoormuse korral, võttes meetmeid ja kehtestades tingimusi mittediskrimineerivaks, objektiivseks ja läbipaistvaks kolmanda isiku juurdepääsuks

võimalusega võtta arvesse võrguühenduse taotluste mõju võrgu ülekoormusele, majanduslikke, sotsiaalseid ja keskkonnakaalutlusi ning nende valmidusastet ja edenemist. Reguleerivad asutused võivad samuti kehtestada tingimusi, et omistada tähtsust majandussektoritele või kasutajate rühmale, ning samuti tingimusi sektorite või kasutajate rühmade piires, tagades samal ajal, et nõuetekohaselt rakendatakse võrgu ülekoormust vähendavad muud meetmed.

Vt lisateavet seletuskirjast.

1.3.2. Erieesmärgid

Järgmised erieesmärgid (EEd) keskenduvad nendele, mida käsitletakse sätetes, mis nõuavad lisavahendeid komisjonile (energeetika peadirektoraadile ja Teadusuuringute Ühiskeskusele):

EE1: suurendada elektrisüsteemi käitamise tõhusust, turvalisust ja paindlikkust, kehtestades otstarbekohase õigusliku kohustuse põhi- ja jaotusvõrguettevõtjatele võrguandmete vahetamiseks ühtlustatud viisil, mis võimaldab töötada välja, võtta kasutusele ja tulemuslikult kasutada tarkvõrke ning innovatiivseid andmepõhiseid lahendusi võrgu seireks, optimeerimiseks ja koordineerimiseks;

EE2: võimaldada töötada välja, katsetada ja võtta kasutusele võrgu käitamise ja optimeerimise innovatiivseid digivahendeid, nõudes et võrguettevõtjad looksid vabatahtliku liidu tasandi raamistiku turvalise ja kontrollitud elektrivõrgu andmete korduskasutuse jaoks teadusuuringute ja innovatsiooni eesmärgil, tagades õiguskindluse, raamistiku ja ühised tehnilised nõuded. Võimaldada komisjonil võtta vastu rakendusakte, milles määratakse kindlaks suunised, millega võimaldatakse elektrivõrgu andmete seaduslikku, turvalist ja kontrollitud korduskasutamist avalikes huvides teadusuuringute ja innovatsiooni otstarbel;

EE3: võimaldada komisjonil võtta vastu rakendusakti, milles määratakse kindlaks suunised tariifide arvutamise ühtlustatud metoodika kohta, panustades seeläbi sidusamatesse regulatiivsetesse lähenemisviisidesse liidus;

EE4: võimaldada komisjonil võtta vastu rakendusakti tarkvõrgu näitajate kohta, panustades seeläbi sidusamatesse regulatiivsetesse lähenemisviisidesse liidus;

EE5: ettepanekuga kehtestatakse komisjoni piiratud uus ülesanne, mis on seotud artikliga 18b nutiarvestisüsteemide kohta. See ülesanne seisneb sisuliselt liikmesriikide rakendamise järelmeetmete võtmises nutiarvestisüsteemide kasutuselevõtu miinimumnõuete puhul ning selle selgituse kohaldamise järelevalve puhul, mille kohaselt võib kulude-tulude analüüsi kohaldada ainult hõlmavuse miinimumtasemest suuremas ulatuses;

EE6: ettepanekuga selgitatakse reguleerivate asutuste õigusi seoses võrguühenduse meetmete võtmisega ülekoormuse korral eesmärgiga tagada, et võrguühenduse menetlused on õigeaegsed ja tõhusad elektrifitseerimise toetamiseks. Sel puhul ei ole kehtestatud nõudeid komisjonile või ACERile ning seega puudub neile rahaline mõju. Seetõttu ei hinnata põhjalikumalt rahalist mõju ELi institutsioonidele, kuna selle EE täitmine on täielikult riikide reguleerivate asutuste ülesanne.

Ettepanekuga kaasnevad komisjonile (energeetika peadirektoraat ja Teadusuuringute Ühiskeskus) uued nõuded, mis on seotud EE1 ja EE2 saavutamisega.

Nõue 1 (mis on seotud EE1ga ja EE2ga): võrguettevõtjate toetamiseks nende andmevahetuse alases tegevuses töötab komisjon esiteks välja nõuetekohased energiaalast andmevahetust puudutavad sätted asjakohastes õigusaktides, näiteks

tarbimiskaja käsitlev võrgueeskiri (artikli 18a lõige 4), ning teisest küljest jälgib, kuidas rakendatakse innovatsiooni otstarbel elektrivõrgu andmevahetuse alast uut õigusraamistikku, mille alusel Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik, ELi jaotusvõrguettevõtjate üksus ning osalevad põhi- ja jaotusvõrguettevõtjad peavad kehtestama ja teatavaks tegema kooskõlastatud korra juhtimispõhimõtted, selles osalemise eeskirjad, tehnilised ja tegevusmeetmed, küberturvalisuse kaitsemeetmed, olelusringi haldamise korra ning katsetamise ja valideerimise raamistikud (artikli 18a lõige 5). Komisjon peab hindama neid elemente, esitama arvamuse kolme kuu jooksul ja tegema kõnealuse arvamuse arvesse võtmise viisi järelevalvet. Teadusuuringute Ühiskeskus annab tehnilist ja teaduslikku toetust vabatahtliku turvalise elektri andmevahetuse raamistiku väljatöötamiseks artikli 18a lõike 5 kohaselt. See hõlmab suuniste tagamist katsetamise ja valideerimise lähenemisviiside jaoks ning hädavajalikke küberturvalisuse nõudeid.

Nõue 2 (mis on seotud EE2ga): komisjonil on volitus võtta vastu rakendusakte, milles määratakse kindlaks üksikasjalikud suunised, millega võimaldatakse elektrivõrgu andmete seaduslikku, turvalist ja kontrollitud korduskasutamist avalikes huvides teadusuuringute ja innovatsiooni otstarbel, mis toetavad elektrisüsteemi käitamist ja optimeerimist (artikli 61 lõige 5b). See hõlmab tehnilisi ja õiguslikke ettevalmistusi, konsulteerimist sidusrühmadega ning järelmeetmete koostamist ja võtmist. Teadusuuringute Ühiskeskus osaleb tehnilise teabe esitamises kõnealuste rakendusaktide koostamiseks, sh andmemudelite, ontoloogiate, liideste, koostalitlusvõime arhitektuuride ja tehniliste kirjelduste kohta.

Nõue 3 (EE3): komisjonil on volitus võtta vastu rakendusakt, millega määratakse kindlaks suunised tariifide arvutamise ühtlustatud metoodika kohta kooskõlas artikliga 18. See ülesanne toetab sidusama ja rohkem ühtlustatud õigusraamistiku väljatöötamist liikmesriikides.

Nõue 4 (EE4): komisjonil on volitus võtta vastu rakendusakt tarkvõrgu näitajate kohta kooskõlas artikliga 18a. Sel otstarbel peab komisjon hindama ACERi soovitust tarkvõrgu näitajate kohta, valmistama ette ja haldama konsulteerimist sidusrühmadega ja talitustevahelist koordineerimist, koostama vajaduse korral rakendusakti ning toetama selle vastuvõtmist ja edasist läbivaatamist. Need ülesanded toetavad sidusama ja rohkem ühtlustatud õigusraamistiku väljatöötamist liikmesriikides.

Nõue 5 (mis on seotud EE5ga): sellega seotud järelmeetmeid peaks võtma ainult energeetika peadirektoraat ja see jääb eeldatavasti piiratuks, võttes arvesse, et nutiarvestite kasutuselevõtu edusammud on juba hõlmatud olemasoleva järelevalvetegevusega.

Järgmised erieesmärgid (EEd) keskenduvad nendele, mida käsitletakse sätetes, mis nõuavad lisavahendeid ACERile.

EE6: edendada aruka ja innovatiivse võrgutehnoloogia ning digilahenduste kasutuselevõttu põhi- ja jaotusvõrkude puhul, kehtestades tarkvõrgu näitajaid, toetades seeläbi elektritaristu digiüleminekut ja moderniseerimist.

EE7: tugevdada liidu tasandi järelevalvet tarkvõrgu lahenduste väljatöötamise ja elektritaristu tõhusa kasutuse järelevalve valdkonnas, avaldades korrapärased eduaruanded, parandades seeläbi regulatiivset järelevalvet ja tõenduspõhist otsustusprotsessi.

EE8: tugevdada veelgi eesmärki suurendada võrgu kasutamise tõhusust ja süsteemi tõhusust, aidates reguleerivatel asutustel määrata tulemusnäitajaid võrgu tõhusa käitamise ja arendamise valdkonnas.

EE9: tugevdada veelgi eesmärki suurendada võrgukasutuse tõhusust ja süsteemi tõhusust viies läbi põhivõrguettevõtjate tõhususe võrdlusi.

EE10: panustada eesmärki, milleks on saavutada tariifide määramise metoodika ühtlustamine, koostades komisjonile adresseeritud soovituse ettepaneku kohta, mis käsitleb tariifide arvutamise ühtlustatud metoodikat, enne kui komisjon võtab sellel teemal vastu rakendusakti.

Ettepanekuga kaasnevad ACERile uued nõuded, mis on seotud EE6, EE7, EE8, EE8 ja EE10 saavutamisega.

Nõue 6 (mis on seotud EE6ga): ACER peab tihedas koostöös Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustiku, ELi jaotusvõrguettevõtjate üksuse ja asjaomaste sidusrühmadega esitama reguleerivatele asutustele adresseeritud soovituse, mis käsitleb tarkvõrgu näitajaid aruka ja innovatiivse võrgutehnoloogia ning digilahenduste kasutuselevõtu mõõtmiseks põhi- ja jaotusvõrkude puhul (artikli 18a lõige 2).

Nõue 7 (mis on seotud EE7ga): ACER peab avaldama liidu tasandi eduaruande, milles hinnatakse tarkvõrgu lahenduste väljatöötamist ja kasutuselevõttu ning elektritaristu tõhusat kasutamist (artikli 18a lõige 3). See aruanne tuleb avaldada vähemalt iga kolme aasta tagant pärast tarkvõrgu näitajaid käsitlevate ACERi soovituste avaldamist.

Nõue 8 (mis on seotud EE8ga): ACER peab abistama reguleerivaid asutusi tulemusnäitajate kindlaksmääramisel (artikli 18 lõige 7).

Nõue 9 (mis on seotud EE9ga): ACER peab avaldama aruande põhivõrguettevõtjate tõhususe võrdlemise ja nende kulude kohta käesoleva määruse jõustumisest 12 kuu möödumisele järgneva kuu esimeseks päevaks ja seejärel iga nelja aasta tagant (artikli 18 lõige 7).

Nõue 10 (mis on seotud EE10ga): ACER peab esitama komisjonile adresseeritud soovituse tariifide arvutamise ühtlustatud metoodika kohta (artikli 61 lõige 5a).

1.3.3. Oodatavad tulemused ja mõju

Lisavahendid võimaldavad komisjonil (energeetika peadirektoraadil ja Teadusuuringute Ühiskeskusel) ja ACERil täita ülesandeid, mis on vajalikud neile ELi õigusaktidega antud volituste täitmiseks kooskõlas käesoleva ettepaneku nõuetega.

Ettepanek tugevdab eeldatavasti elektrisüsteemi kulutõhusat, turvalist ja digitaalset käitamist, parandades tarkvõrkude, elektrivõrgu andmevahetuse ja nutiarvestisüsteemide õigusraamistikku. Ettepanekuga seotud ressursside eesmärk on tagada nende uute elementide tulemuslik rakendamine ning tuua tegelikku kasu reguleerivatele asutustele, võrguettevõtjatele, turuosalistele ja elektrikasutajatele.

Komisjon (energeetika peadirektoraat ja Teadusuuringute Ühiskeskus)

Nõuded 1 ja 2: kui komisjonile antakse elektrivõrgu andmevahetuse sätete rakendamisega seotud kohustused, siis on selle tulemuseks eeldatavasti sidusam kogu liitu hõlmav tarkvõrgu ja digitaalse võrgu lahenduste kasutuselevõtu raamistik. See peaks toetama edusammude järjepidevamat seiret liikmesriikides, parimate

tavade paremat kindlakstegemist ning tugevamat alust regulatiivsete stiimulite jaoks, mis julgustavad võrgu tõhusat käitamist ja arendamist. Täpsemalt soodustab see eeldatavasti innovatiivsete digitaalsete ja tehisintellektil põhinevate lahenduste väljatöötamist, katsetamist ja skaleerimist võrgu käitamise ja optimeerimise jaoks, parandades seeläbi võrgu jälgitavust, süsteemi tõhusust ning taastuvate energiaallikate, tarbimiskaja ja fossiilkütuseid mittekasutavate paindlikkuskavade lõimimist.

Nõue 3: komisjonile antakse ülesanne koostada ja võtta vastu rakendusakt tariifide arvutamise ühtlustatud metoodika kohta, et toetada paremini ühtlustatud ja prognoositavat riikliku regulatiivse rakendamise raamistikku. See peaks vähendama riiklike lähenemisviiside killustatust, parandama õiguskindlust reguleerivate asutuste ja võrguettevõtjate jaoks ning tugevdama laiema reformi tulemuslikkust süsteemikulude vähendamisel.

Nõue 4: kui komisjonile antakse ülesanne koostada ja võtta vastu rakendusakt tarkvõrgu näitajate kohta, siis toetab see eeldatavasti paremini ühtlustatud ja prognoositavat riikliku regulatiivse rakendamise raamistikku. See peaks vähendama riiklike lähenemisviiside killustatust, parandama õiguskindlust reguleerivate asutuste ja võrguettevõtjate jaoks ning tugevdama laiema reformi tulemuslikkust süsteemikulude vähendamisel. Lisaks sellele toetavad võrguandmete korduskasutamise rakenduseeskirjad eeldatavasti turvalist ja koostalitlusvõimelist innovatsiooni kogu liidus elektrivõrgu käitajate ja kasutajate huvides.

Nõue 5: kui komisjonile (energeetika peadirektoraat) antakse ülesanne võtta nutiarvestisüsteeme käsitleva artikli 18b rakendamise järelmeetmeid, siis toetab see eeldatavasti nutiarvestisüsteemide kasutuselevõtu miinimumnõuete järjepidevamat kohaldamist liikmesriikides. See hõlmab järelevalvet selle üle, kuidas liikmesriigid täidavad kasutuselevõtu miinimumtaset ja kohaldavad selgitust, mille kohaselt kulude-tulude analüüse kohaldatakse ainult kõnealuse leviku miinimumtaseme ületamise korral. See peaks aitama saavutada suuremat õiguskindlust, parandada nutiarvestisüsteemide kasutuselevõttu ning toetada tulemuslikumat ja ühtlustatud raamistikku tarbijate osalemise ja süsteemi tõhususe otstarbel tarbijate, võrguettevõtjate ja reguleerivate asutuste huvides.

ACER

Nõue 6: kui ACERile antakse ülesanne töötada välja soovitus tarkvõrgu näitajate kohta, siis edendab see eeldatavasti sidusamat lähenemisviisi digitaliseerimise ja innovatsiooni mõõtmiseks liidu elektrivõrkude puhul. See peaks parandama edusammude seiret, toetama tarkvõrgu ja innovatiivse võrgutehnoloogia ning digilahenduste laiemat kasutuselevõttu ning panustama tõhusamasse ja tänapäevasemasse elektritaristu kasutusse põhi- ja jaotusvõrguettevõtjate, reguleerivate asutuste ja võrgukasutajate huvides.

Nõue 7: kui ACERile antakse ülesanne anda teada edusammudest tarkvõrgulahenduste väljatöötamise ja kasutuselevõtu ning elektritaristu tõhusa kasutamise puhul, siis tugevdab see eeldatavasti tarkvõrgu kasutuselevõtu ja taristu tõhususe liidu tasandi järelevalvet. See peaks toetama teadlikumat regulatiivset järelevalvet ning panustama tõhusamasse ja tänapäevasemasse elektritaristu kasutamisse põhi- ja jaotusvõrguettevõtjate, reguleerivate asutuste ja võrgukasutajate huvides.

Nõue 8: kui ACERile antakse ülesanne abistada reguleerivaid asutusi tulemusnäitajate kindlaksmääramisel, siis parandab see eeldatavasti läbipaistvust, järjepidevust ja tõenduspõhist regulatiivset järelevalvet liidus. See peaks toetama teadlikumaid regulatiivseid otsuseid ja tugevdama stiimuleid tõhusaks võrgu käitamiseks ja investeerimiseks reguleerivate asutuste, võrguettevõtjate ja elektrikasutajate huvides.

Nõue 9: kui ACERile anda ülesanne viia läbi ja avaldada põhivõrguettevõtjate ja nende kulude tõhususe võrdlemine, siis aitab see eeldatavasti teha kindlaks head tavad ja ebatõhusused põhivõrguettevõtjate puhul. See peaks tugevdama võrdlusaluste määramist liidus ning toetama tõhusamaid võrgu käitamise ja investeerimisotsuseid reguleerivate asutuste, võrguettevõtjate ja elektrikasutajate huvides.

Nõue 10: kui ACERile antakse ülesanne esitada komisjonile soovitusi ettepaneku kohta, mis käsitleb tariifide arvutamise ühtlustatud metoodikat, siis toetab see eeldatavasti suuremat järjepidevust ja prognoositavust liikmesriikide tariifide määramise lähenemisviiside puhul. See peaks aitama saavutada ühtlustatuma õigusraamistiku, vähendama riiklike lähenemisviiside killustatust ning toetama selgemat ja sidusamat alust võrgutariifide kujundamisele, millest saavad kasu reguleerivad asutused, võrguettevõtjad ja turuosalised.

1.3.4. Tulemusnäitajad

Algatuse edusammude ja saavutuste jälgimise kohta vt seletuskiri.

1.4. Ettepanek käsitleb

☒ uut meedet

☐ uut meedet, mis tuleneb katseprojektist / ettevalmistavast meetmest[1]

☐ olemasoleva meetme pikendamist

☐ ühe või mitme meetme ümbersuunamist teise või uude meetmesse või ühendamist teise või uue meetmega

1.5. Ettepaneku põhjendused

1.5.1. Lühi- või pikaajalises perspektiivis täidetavad vajadused, sealhulgas algatuse rakendamise üksikasjalik ajakava

Komisjon (energeetika peadirektoraat ja Teadusuuringute Ühiskeskus)

Nõue 1: energeetika peadirektoraadi ülesanne on teha innovatsiooni otstarbel elektrivõrgu andmevahetuse raamistiku rakendamise järelevalvet, sh koordineerida üldist rakendamisprotsessi koos ACERi, Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustiku, ELi jaotusvõrguettevõtjate üksuse, põhi- ja jaotusvõrguettevõtjate, liikmesriikide ning muude sidusrühmadega ning tagada sidusus laiema liidu raamistikuga (artikli 18a lõige 5). Lisaks sellele peab komisjoni võtma vastu ja hindama elemente, millest annavad teada Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik, ELi jaotusvõrguettevõtjate üksus ning osalevad põhi- ja jaotusvõrguettevõtjad juhtimise, osalemiseeskirjade, tehniliste ja operatiivsete meetmete, küberturvalisuse kaitsemeetmete, olelusringi korralduste ja katseraamistike kohta, ning võtma nende järelmeetmeid, esitama kolme kuu jooksul komisjoni arvamuse ja tegema selle arvamuse arvesse võtmise järelevalvet.

[1] Vastavalt finantsmääruse artikli 58 lõike 2 punktile a või b.

Sihtotstarbelised ressursid toetaksid eelkõige rakendamisprotsessi üldist koordineerimist ACERi, Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustiku, ELi jaotusvõrguettevõtjate üksuse, võrguettevõtjate, liikmesriikide ja muude sidusrühmadega, komisjoni arvamuse koostamist artikli 18a lõike 5 alusel, poliitikat ja õiguslikke järelmeetmeid, sh ACERi soovitusi ning andmehalduse, küberturvalisuse, tehisintellekti ja kriitiliste taristuprobleemide kohta ning sidusrühmade kaasamist, rakendusraamistiku järelevalvet ja võimalikke tulevasi uuendusi.

Teadusuuringute Ühiskeskus annab tehnilisi ja teaduslikke nõuandeid vabatahtliku turvalise elektri andmevahetuse raamistiku väljatöötamiseks artikli 18a lõike 5 kohaselt. See hõlmab suuniste tagamist katsetamise ja valideerimise lähenemisviiside jaoks ning hädavajalikke küberturvalisuse nõudeid. Kui see on asjakohane, siis võib Teadusuuringute Ühiskeskus panustada õigeaegsete ja poliitika jaoks asjakohaste kasutusmallide koostamisse, mis on seotud elektrivõrgu kavandamise, käitamise ja optimeerimisega. Teadusuuringute Ühiskeskus annaks samuti tehnilisi sisendeid rakendusaktidele artikli 61 lõike 5b alusel, mis toetavad vabatahtliku turvalise elektrivõrgu andmevahetuse raamistiku tehnilist hindamist artikli 18a lõike 5 alusel.

Nõue 2: komisjonil on volitus võtta vastu rakendusakte, milles määratakse kindlaks üksikasjalikud suunised, millega võimaldatakse elektrivõrgu andmete seaduslikku, turvalist ja kontrollitud korduskasutamist avalikes huvides teadusuuringute ja innovatsiooni otstarbel, mis toetavad elektrisüsteemi käitamist ja optimeerimist kooskõlas artikliga 18a (artikli 61 lõige 5b). See hõlmab tehnilisi ja õiguslikke ettevalmistusi, konsulteerimist sidusrühmadega ning järelmeetmete koostamist ja võtmist. See ülesanne hõlmab energeetika peadirektoraadi ja Teadusuuringute Ühiskeskuse ühiseid jõupingutusi ning viimatinimetatu esitab tehnilist teavet kõnealuste rakendusaktide koostamiseks, sh andmemudelite, ontoloogiate, liideste, koostalitlusvõime arhitektuuride ja tehniliste kirjelduste kohta. Need ressursid hõlmaksid eelkõige rakendusaktide ettevalmistamist, koostamist ja nende vastuvõtmise suunamist artikli 61 lõigete 5a ja 5b alusel, sh talitustevahelist konsulteerimist ja konsulteerimist liikmesriikidega asjakohase komiteemenetluse raames.

Nõue 3: komisjon võib võtta vastu rakendusakti, millega määratakse kindlaks suunised tariifide arvutamise ühtlustatud metoodika kohta kooskõlas artikliga 18 (artikli 61 lõige 5a). See ülesanne nõuab energeetika peadirektoraadilt analüütilist, regulatiivset ja koordineerimisvõimekust. Kõnealused ressursid hõlmaksid eelkõige poliitilisi ja õiguslikke järelmeetmeid.

Nõue 4: komisjon võib võtta vastu rakendusakti tarkvõrgu näitajate kohta kooskõlas artikliga 18a (artikli 61 lõige 5a). See ülesanne nõuab energeetika peadirektoraadilt analüütilist, regulatiivset ja koordineerimisvõimekust. Kõnealused ressursid hõlmaksid eelkõige poliitilisi ja õiguslikke järelmeetmeid.

Nõue 5: energeetika peadirektoraat ei vaja artikli 18b puhul täiendavat personali, kuna nutiarvestite kasutuselevõtu edusammud on juba hõlmatud olemasoleva järelevalvega.

ACER

Nõue 6: ACER peab tihedas koostöös põhi- ja jaotusvõrguettevõtjatega ning asjaomaste sidusrühmadega esitama reguleerivatele asutustele adresseeritud soovituse, mis käsitleb tarkvõrgu näitajaid tarkvõrgu ja innovatiivse

võrgutehnoloogia ning digilahenduste kasutuselevõtu mõõtmiseks põhi- ja jaotusvõrkude puhul (artikli 18a lõige 2). See soovitus tuleb esitada ühe aasta möödumisel määruse jõustumisest ja tegemist on ühekordse täidetava ülesandega.

Nõue 7: ACER peab avaldama liidu tasandi eduaruande, milles hinnatakse tarkvõrgu lahenduste väljatöötamist ja kasutuselevõttu ning elektritaristu tõhusat kasutamist (artikli 18a lõige 3). See aruanne tuleb avaldada vähemalt iga kolme aasta tagant pärast tarkvõrgu näitajaid käsitlevate ACERi soovituste avaldamist ja tegemist on korduva ülesandega.

Nõuete 6 ja 7 jaoks ühiselt vajab ACER seega täiendavaid töötajad, kes juhivad ja viivad ellu eksperditööd, sh põhi- ja jaotusvõrguettevõtjatega seotud esialgseid soovitusi ja korrapärast järelevalvet, ning aitavad koguda andmeid ning täita muid selle tegevusega seotud bürootöötajate ülesandeid.

Nõue 8: ACER peab abistama reguleerivaid asutusi tulemusnäitajate kindlaksmääramisel (artikli 18 lõige 7).

Nõue 9: ACER peab avaldama aruande põhivõrguettevõtjate tõhususe võrdlemise ja nende kulude kohta käesoleva määruse jõustumisest 12 kuu möödumisele järgneva kuu esimeseks päevaks ja seejärel iga nelja aasta tagant (artikli 18 lõige 7).

Nõue 10: ACER peab esitama komisjonile adresseeritud soovituse tariifide arvutamise ühtlustatud metoodika kohta (artikli 61 lõige 5a).

Nõuete 8, 9 ja 10 puhul vajab ACER täiendavat personali horisontaalse toetuse jaoks ning vahendeid üldkulude katmiseks ja operatiivset eelarvet nõustamise ja arendamise eriülesannete täitmiseks.

1.5.2. ELi meetme lisaväärtus (see võib tuleneda eri teguritest, nagu kooskõlastamisest saadav kasu, õiguskindlus, suurem tõhusus või vastastikune täiendavus). Käesoleva punkti kohaldamisel tähendab „ELi meetme lisaväärtus“ väärtust, mis tuleneb liidu sekkumisest ja lisandub väärtusele, mille liikmesriigid oleksid muidu üksi loonud.

Energiakulude, sh võrgutasude ELi tasandi raamistik on tulemuslikum kui eraldiseisvad riiklikud meetmed, kuna selle abil välditakse killustatust. Liikmesriigid üksinda ei saa saavutada vajalikke reforme elektrimääruse alusel kehtiva ELi raamistiku piires. Ühine õigus- ja poliitikaraamistik võimaldab samuti ambitsioonikamaid ja kulutõhusamaid meetmeid.

Ettepanekuga kehtestatakse sidus ELi lähenemisviis juhtmeta, arukateks ja digitaalseteks lahendusteks elektrisüsteemide puhul, sh nutiarvestite minimaalne kasutuselevõtt, suurem tarbijate osalemine, ACERi juhitud tarkvõrgu näitajad ja koostalitlusvõimeline võrguandmete vahetus.

Väljapakutud meetmed on proportsionaalsed, kuna nendega kehtestatakse ainult meetmed, mis on vajalikud võrgu tõhususe, läbipaistvuse ja elektrifitseerimise stiimulite parandamiseks, kehtestamata ühtset tehnoloogilist mudelit või tekitamata liigset halduskoormust. Kuna algatus peamiselt lisab ja kohandab kehtivate ELi õigusaktide sätteid, on kõige otstarbekam õigusakt muutmisakt.

1.5.3. Samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid

Kehtiva elektrituru raamistiku rakendamisest saadud kogemused on näidanud, et elektrifitseerimise suurendamine, taastuvate energiaallikate kiire kasutuselevõtt ja elektrisüsteemi üha suurem digiüleminek nõuavad rohkem süsteemile orienteeritud ja tõhusamat lähenemisviisi elektrivõrkude käitamise ja kasutamise puhul.

Olemasolevad õigusraamistikud ei ole alati taganud piisavalt tugevaid stiimuleid võrgu tõhusaks kasutamiseks, paindlikkuseks, õigeaegseks võrgule juurdepääsuks või arukate ja digitaalsete lahenduste kasutuselevõtuks.

Hiljutistes poliitilistes algatustes, sh taskukohase energia tegevuskava, Euroopa võrgupakett ja AccelerateEU kava, toodi samuti esile vajadus elektrikuludesse panustavate regulatiivsete komponentide, sh võrgutasude ja maksustamise sidusama lähenemisviisi järele, et toetada elektrifitseerimise, taskukohasuse ja konkurentsivõime eesmärkide saavutamist.

Varasemad kogemused liidu elektrituru õigusaktide rakendamisel on lisaks sellele näidanud, et üha tehnilisemad ja andmemahukamad õigusraamistikud nõuavad liidu tasandil piisavat tehnilist, regulatiivset ja järelevalvevõimekust, sh ACERi ja komisjoni piires.

1.5.4. Kooskõla mitmeaastase finantsraamistikuga ja võimalik koostoime muude asjakohaste vahenditega

Ettepanek on kooskõlas AccelerateEU kavas ja puhta tööstuse kokkuleppes märgitud eesmärkidega.

Ettepaneku eesmärgid kaitsta tarbijaid, parandada ELi tootmisharu konkurentsivõimet ja edendada investeeringuid taastuvatesse energiaallikatesse ja süsinikuheite vähendamisse on samuti täielikult kooskõlas Euroopa roheleppe ja puhta tööstuse kokkuleppe raamistikuga ning sidusad kehtivate algatustega ja täiendavad neid. Ettepanekuga reageeritakse probleemidele, mis tehti kindlaks komisjoni taskukohase energia tegevuskavas 2025. aasta veebruaris, nimelt et suured energiakulud ohustavad Euroopa ettevõtete konkurentsivõimet ja tekitavad märkimisväärse koormuse tarbijatele. Seetõttu on määrava tähtsusega tagada, et energiasüsteemi tõhusal kasutamisel, mida toetab asjakohane maksustruktuur, on oluline roll, et aidata elektrikasutajatel saada kasu paremini prognoositavatest ja väiksematest energiakuludest.

Väljapakutud algatus on tugevalt seotud seadusandlike ettepanekutega ja täiendab kõnealuseid ettepanekuid, mis on esitatud Euroopa võrgupaketi raames, mis on komisjoni 2025. aasta tööprogrammi osaks oleva puhta tööstuse kokkuleppe ja taskukohase energia tegevuskava oluline töötulemus.

Komisjoni ettepanekus uue mitmeaastase finantsraamistiku kohta aastateks 2028–2034 tuuakse esile „kui olulised on tõeline energialiit ja hästi integreeritud ELi taristuvõrgud“, mis kajastub Euroopa ühendamise rahastu energeetikaprogrammi jaoks väljapakutud märksa suuremas eelarves.

1.5.5. Erinevate kasutada olevate rahastamisvõimaluste, sealhulgas vahendite ümberpaigutamise võimaluste hinnang

ACERi täidetavate täiendavate ülesannete jaoks vajatakse täistööajale taandatud töötajaid ning praeguste ülesannete arv lähitulevikus ei vähene.

Õiguslikult lubatud piirides rahastatakse ACERi taotletud täiendavaid täistööajale taandatud töötajaid asjakohasest programmieelarvest mitmeaastase finantsraamistiku sama rubriigi alusel, kui jõutakse kokkuleppele aastate 2028–2034 mitmeaastase finantsraamistiku asjus.

1.6. Ettepaneku ja selle finantsmõju kestus

☐ **Piiratud kestusega**

☐ hõlmab ajavahemikku [PP/KK]AAAA–[PP/KK]AAAA

☐ finantsmõju kulukohustuste assigneeringutele avaldub ajavahemikul AAAA–AAAA ja maksete assigneeringutele ajavahemikul AAAA–AAAA.

☒ **Piiramatu kestusega**

Rakendamise käivitumisperiood hõlmab ajavahemikku AAAA–AAAA,

millele järgneb täieulatuslik rakendamine.

1.7. Kavandatud eelarve täitmise viis(id)

☒ **Eelarve otsene täitmine** komisjoni poolt

☒ tema talituste kaudu, sealhulgas kasutades liidu delegatsioonides töötavat komisjoni personali;

☐ rakendusametite kaudu

☐ **Eelarve jagatud täitmine** koostöös liikmesriikidega

☒ **Eelarve kaudne täitmine**, mille puhul eelarve täitmise ülesanded on delegeeritud:

☐ kolmandatele riikidele või nende määratud asutustele;

☐ rahvusvahelistele organisatsioonidele ja nende allasutustele (nimetage);

☐ Euroopa Investeerimispangale ja Euroopa Investeerimisfondile;

☒ finantsmääruse artiklites 70 ja 71 osutatud asutustele;

☐ avalik-õiguslikele asutustele;

☐ avalikke teenuseid osutavatele eraõiguslikele asutustele, sel määral, mil neile antakse piisavad finantstagatised;

☐ liikmesriigi eraõigusega reguleeritud asutustele, kellele on delegeeritud avaliku ja erasektori partnerluse rakendamine ja kellele antakse piisavad finantstagatised;

☐ asutustele või isikutele, kellele on delegeeritud Euroopa Liidu lepingu V jaotise kohaste ühise välis- ja julgeolekupoliitika erimeetmete rakendamine ja kes on kindlaks määratud asjaomases alusaktis;

☐ liikmesriigis asutatud asutustele, kelle suhtes kohaldatakse liikmesriigi eraõigust või liidu õigust ja kellele võib kooskõlas valdkondlike normidega usaldada liidu rahaliste vahendite või eelarveliste tagatiste haldamise niivõrd, kuivõrd selliseid asutusi kontrollivad avalik-õiguslikud asutused või avalikke teenuseid osutavad eraõiguslikud asutused ja kontrollivad organid annavad neile solidaarvastutuse vormis piisavad finantstagatised või samaväärsed finantstagatised, mis võivad iga meetme puhul piirduda liidu toetuse maksimumsummaga.

Märkused

Ei kohaldata

2. HALDUSMEETMED

2.1. Järelevalve ja aruandluse reeglid

Kooskõlas oma finantsmäärusega peab ACER oma programmidokumendi raames esitama iga-aastase tööprogrammi, mis sisaldab iga tegevuse kohta nii rahaliste vahendite kui ka inimressurssidega seotud üksikasju.

ACER esitab energeetika peadirektoraadile kuuaruande eelarve täitmise kohta, sealhulgas kulukohustuste ja maksete kohta eelarvejaotiste kaupa ning vabade ametikohtade määra kohta töötajate liikide kaupa.

Peale selle on energeetika peadirektoraat otseselt esindatud ACERi juhtorganites. Haldusnõukogus olevate esindajate kaudu teavitatakse energeetika peadirektoraati eelarve kasutamisest ja ametikohtade loetelust selle igal aasta jooksul toimuval koosolekul.

Kooskõlas finantseeskirjadega kohaldatakse ACERi suhtes haldusnõukogu ja iga-aastase tegevusaruande kaudu ka iga-aastaseid nõudeid esitada aruanded tegevuse ja vahendite kasutamise kohta.

Energeetika peadirektoraadi poolt otse täidetavate ülesannete puhul, vajaduse korral Teadusuuringute Ühiskeskuse toetusel, järgitakse komisjonis ja rakendusametites rakendatavat iga-aastast kavandamise ja järelevalve tsüklit, sealhulgas esitatakse tulemused energeetika peadirektoraadi iga-aastases tegevusaruandes ja Teadusuuringute Ühiskeskuse iga-aastases tegevusaruandes.

2.2. Haldus- ja kontrollisüsteem(id)

2.2.1. Eelarve täitmise viisi(de), rahastuse rakendamise mehhanismi(de), maksete tegemise korra ja kavandatava kontrollistrateegia selgitus

Komisjoni pädevusse kuuluvaid nõudeid täidab peamiselt energeetika peadirektoraat, millele annab teaduslikku ja tehnilist toetust Teadusuuringute Ühiskeskus. Lähtuvalt rakendamisvajadustest võidakse teatavad tugitegevused viia ellu riigihangete teel, sh eksperdiuuringud, tehniline toetus, seminarid, prototüüpide koostamine või valideerimine. Neil juhtudel viiakse hange läbi eelarve otsese täitmise raames, järgides täielikult finantsmäärust. Kõnealuste kulutuste kontrollistrateegia vastaks komisjoni tavapärasele õiguslikule, rahalisele ja operatiivsele eel- ning järelkontrollile.

ACERi pädevusse kuuluvate nõuete puhul on ACER parimas positsioonis, et täita soovituste ja tarkvõrgu näitajate kohta liidu tasandi eduaruannete koostamise ülesandeid. Kuigi ACER peab arendama uusi eksperditeadmisi, on siiski kõige kulutõhusam määrata käesoleva ettepaneku kohased uued ülesanded olemasolevale ametile, mis juba täidab sarnaseid ülesandeid.

2.2.2. Teave kindlakstehtud riskide ja nende vähendamiseks kasutusele võetud sisekontrollisüsteemi(de) kohta

Energeetika peadirektoraat

Energeetika peadirektoraadi otseselt hallatavate elementide puhul võivad tekkida riigihankemenetlusi mõjutavad tavapärased riskid. Kõnealuseid riske peetakse kulutuste seaduslikkuse ja korrektsuse seisukohast väikseks. Asutuse ja peadirektoraadi tasandil on kasutusel sobilikud ja tulemuslikud kontrollimeetmed.

Tulemuslikkuse puhul on peamised riskid seotud käesolevast ettepanekust tuleneva töökoormuse vale prognoosimisega, võttes arvesse, et sellest ettepanekust tulenevalt tekivad uued ülesanded. Selle riskiga tuleb tegeleda, sest kogemused on näidanud, et kui esialgses ettepanekus ei ole lisavahendite vajadust arvesse võetud, on väga raske seda olukorda hiljem parandada.

Teadusuuringute Ühiskeskus

Teadusuuringute Ühiskeskus teeb oma teadustegevuse riskihindamise osana kindlaks võimalikud riskid, hindab nende taset ja kavandab vajalikke leevendusmeetmeid ning teeb kindlaks olemasolevad kontrollid. Kindlaks tehtud oluline risk on seotud a) asjaomase töökoormuse hindamisega käesolevast ettepanekust tulenevate uute ülesannete puhul (teatavate ülesannetega kaasnevat töökoormust võidakse alahinnata); b) erinevate uute ülesannete toetamiseks vajalike andmete ebapiisava koguse või kvaliteediga. Punkti a puhul tuleb riskidega leppida; leevendusmeetmed hõlmavad hoolikat tööjõu kavandamist tegevuse kogu kestuse vältel, et tagada vajalikud eksperditeadmised. Punkti b puhul hõlmab tegevus varajast osalemist andmekogumisprotsessi kavandamisel ja piiritlemisel ning samuti suures koguses andmeid nõudva tegevuse iga ülesande puhul asjakohastele andmetele juurdepääsu võimalike tõkete varajast kindlaksmääramist ning varajast suhtlust energeetika peadirektoraadi ja asjaomaste sidusrühmadega andmete kättesaadavuse küsimuse tõstatamiseks.

ACER

Mis puutub ACERi uutesse ülesannetesse, siis ettepanek sisaldab mitut uut ülesannet, mis vähendab seda riski, sest kuigi mõne tulevase ülesandega seotud töökoormust võidakse alahinnata, võidakse teiste ülesannetega seotud töökoormust ülehinnata, mis annab võimaluse tulevasteks ümberpaigutusteks.

2.2.3. Kontrollimeetmete hinnanguline kulutõhusus (kontrollikulude suhe hallatavate vahendite väärtusse), selle põhjendus ja oodatav veariski tase (maksete tegemise ja sulgemise ajal)

Energeetika peadirektoraat ja Teadusuuringute Ühiskeskus

Energeetika peadirektoraadile määratud ülesandeid täidetakse juba olemasoleva kontrollisüsteemi abil ning kontrollikulude suhtarv jääb eeldatavasti püsivaks (hiljutise tegevuse põhjal 5–6 % hallatud vahenditest).

ACER

Eeldatakse, et ACERi olemasolevate volituste täiendamine lisaülesannetega ei too ameti tasandil kaasa täiendavaid erikontrolle, mistõttu kontrollikulude ja hallatavate vahendite väärtuse suhe jääb ACERi puhul muutumatuks.

2.3. Pettuste ja õigusnormide rikkumise ärahoidmise meetmed

Energeetika peadirektoraat

Energeetika peadirektoraat võttis 2020. aastal vastu pettustevastase võitluse läbivaadatud strateegia ja 2023. aastal läbivaadatud tegevuskava, mis hõlmab aastaid 2023–2025. Energeetika peadirektoraat vaatab praegu oma pettustevastase võitluse strateegiat aastateks 2026–2028 läbi kooskõlas OLAFi metoodikaga. Energeetika peadirektoraadi pettustevastase võitluse strateegia põhineb komisjoni pettustevastase võitluse strateegial ja spetsiifilisel riskihindamisel, mis tehti asutuse sees, et selgitada välja pettuste suhtes kõige haavatavamad valdkonnad, juba

kehtestatud kontrollid ja meetmed, mis on vajalikud, et parandada energeetika peadirektoraadi suutlikkust pettusi ennetada, avastada ja kõrvaldada.

Teadusuuringute Ühiskeskus

Teadusuuringute Ühiskeskuse pettustevastase võitluse strateegia koos sellele lisatud tegevuskavaga võeti vastu 2020. aastal ja seda muudeti 2024. aastal, et vaadata läbi 2025.–2027. aasta kava ja ajakohastada seda. Ajakohastatud kava sisaldab kolme uut meedet: 2025. aasta esimeses pooles algatatud teadlikkuse suurendamise kampaania, mis keskendub komisjoni eetikaküsimustele ja pettustevastastele meetmetele koos asjakohaste näidetega, mida on kohandatud Teadusuuringute Ühiskeskuse teadustöötajatele; laiendatud koolitusprogramm, mis hõlmab muu hulgas temaatilisi kursuseid sellistel teemadel nagu huvide konflikt, autorlus, tehisintellekti kasutamine, rikkumistest teatamine ja aruandluskanalid; ajakohastatud Sharepointi leheküljed, mis käsitlevad eetikaküsimusi ja pettustevastaseid meetmeid. Kõnealused uued meetmed täiendavad 2021.–2024. aasta tegevuskava käimasolevaid meetmeid ja Teadusuuringute Ühiskeskuse osalemist komisjoni pettustevastase võitluse strateegia tegevuskavas. Teadusuuringute Ühiskeskus väärtustab oma koostööd OLAFi, sisekontrolli rühma ja muude sidusrühmadega pettustevastase võitluse eesmärgil tehtavates ühistes jõupingutustes.

ACER

ACER kohaldab detsentraliseeritud ELi asutuste pettustevastaseid põhimõtteid kooskõlas komisjoni lähenemisviisiga ning OLAFi 2024. aasta suunistega detsentraliseeritud asutustele ja ühisettevõtetele. 2024. aasta detsembris võttis amet vastu uue pettustevastase võitluse strateegia, millega tunnistati kehtetuks ameti haldusnõukogu otsus 15/2021. Uus strateegia, mis hõlmab ajavahemikku 2025–2027, põhineb järgmistel strateegilistel eesmärkidel: olemasolevate pettuste tõkestamise meetmete optimeerimine, olemasolevate avastamissüsteemide õigeaegsuse ja täpsuse suurendamine, uurimisprotokollide tugevdamine ning parandusmeetmete optimeerimine kiire sissenõudmise eesmärgil.

3. ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU

3.1. Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub

- Olemasolevad eelarveread

Järjestage mitmeaastase finantsraamistiku rubriigiti ja iga rubriigi sees eelarveridade kaupa

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Eelarverida	Kulu liik	Rahaline osalus			
	Nr	Liigendatud/liigendamata[1]	EFTA riigid[2]	Kandidaatriigid ja potentsiaalsed kandidaadid[3]	Muud kolmandad riigid	Muu sihtotstarbeline tulu
1	02 10 03 Euroopa Liidu Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostööamet (ACER)	Liigendatud	JAH	EI	EI	EI

1 Liigendatud = liigendatud assigneeringud / liigendamata = liigendamata assigneeringud.
2 EFTA: Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsioon.
3 Kandidaatriigid ja vajaduse korral Lääne-Balkani potentsiaalsed kandidaadid.

3.2. Ettepaneku hinnanguline finantsmõju assigneeringutele

3.2.1. Hinnanguline mõju tegevusassigneeringutele – ülevaade

☐ Ettepanek/algatus ei nõua tegevusassigneeringute kasutamist

☒ Ettepanek/algatus nõuab tegevusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

3.2.1.1. Heakskiidetud eelarvest saadavad assigneeringud

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik		Nr	1					
DG: Teadusuuringute Ühiskeskus			Aasta **2024**	Aasta **2025**	Aasta **2026**	Aasta **2027**	**Mitmeaastane finantsraamistik 2021–2027 KOKKU**	**Mitmeaastane finantsraamistik 2028–2034 KOKKU**
Tegevusassigneeringud								
Eelarverida	Kulukohustused	(1a)					**0,000**	
	Maksed	(2a)					**0,000**	
Eelarverida	Kulukohustused	(1b)					**0,000**	
	Maksed	(2b)					**0,000**	
Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud								
Eelarverida 01 01 01 – Programmi „Euroopa horisont“ toetuskulud		(3)				**0,255**	**0,255**	**1,782**
Teadusuuringute Ühiskeskuse assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	= 1a + 1b + 3	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,255**	**0,255**	**1,782**
	Maksed	= 2a + 2b + 3	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,255**	**0,255**	**1,782**

Assigneeringud, mis on tehtud kindlaks vajalikena programmi „Euroopa horisont“ (otsene teadustegevus) toetusliini alusel suunatakse ümber Teadusuuringute Ühiskeskusele eraldatud programmieelarvest ja nende puhul ei ole tegemist 2027. aasta eelarveprojekti raames taotletud eraldiste praeguse tasemega võrreldes täiendava taotlusega.

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

ACER	Aasta **2024**	Aasta **2025**	Aasta **2026**	Aasta **2027**	**Mitmeaastane finantsraamistik 2021–**	**Mitmeaastane finantsraamistik 2028–**

					2027 KOKKU	**2034 KOKKU**
Eelarverida 02 10 03 / ELi eelarvest ametile antav toetus				0,391	**0,391**	**10,039**[1]

Assigneeringud / ELi eelarvetoetus ametile hüvitatakse, vähendades järgmise programmi eelarvet: Euroopa ühendamise rahastu – Energeetika / eelarverida: 02 03 01 / aasta(te)l: 2027

Ametile järgmises mitmeaastases finantsraamistikus eraldatavate assigneeringute summa on esialgne ja sõltub mitmeaastast finantsraamistikku käsitlevast kokkuleppest. See tuleks lisada ameti toetusesse, kuna käesoleva ettepanekuga määratud ülesanded on alalised, ning vajaduse korral kompenseeritakse see mitmeaastase finantsraamistiku sama rubriigi asjaomase programmi rahastamispaketi samaväärse vähendamisega. Kui hüvitav vähendamine on vajalik, siis võib tekkida vajadus vaadata ametile eraldatud vahendid läbi iga-aastase eelarvemenetluse raames.

			Aasta **2024**	Aasta **2025**	Aasta **2026**	Aasta **2027**	**Mitmeaastane finantsraamistik 2021–2027 KOKKU**	**Mitmeaastane finantsraamistik 2028–2034 KOKKU**
Tegevusassigneeringud KOKKU (sh maksed detsentraliseeritud asutusele)	Kulukohustused	(4)	0,000	0,000	0,000	0,391	**0,391**	**10,039**
	Maksed	(5)	0,000	0,000	0,000	0,391	**0,391**	**10,039**
Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud KOKKU		(6)	0,000	0,000	0,000	0,255	**0,255**	**1,782**
Mitmeaastase finantsraamistiku	Kulukohustused	= 4 + 6	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,645**	**0,645**	**11,821**
RUBRIIGI 1 assigneeringud KOKKU	Maksed	= 5 + 6	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,645**	**0,645**	**11,821**

Aasta **2024**	Aasta **2025**	Aasta **2026**	Aasta **2027**	**Mitmeaastane finantsraamistik 2021–2027 KOKKU**	**Mitmeaastane finantsraamistik 2028–2034 KOKKU**

[1] Selle näitaja puhul võetakse arvesse kumulatiivset iga-aastast indekseerimist 2 %.

• Tegevusassigneeringud KOKKU (kõik rubriigid)	Kulukohustused	(4)	0,000	0,000	0,000	0,391	**0,391**	**10,039**
	Maksed	(5)	0,000	0,000	0,000	0,391	**0,391**	**10,039**
• Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud KOKKU (kõik rubriigid)		(6)	0,000	0,000	0,000	0,255	**0,255**	**1,782**
Mitmeaastase finantsraamistiku **Rubriikide 1–6 assigneeringud KOKKU** (vajalikud vahendid)	Kulukohustused	= 4 + 6	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,645**	**0,391**	**11,821**
	Maksed	= 5 + 6	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,645**	**0,391**	**11,821**

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	**7**	„Halduskulud“

DG: ENER	Aasta **2024**	Aasta **2025**	Aasta **2026**	Aasta **2027**	**Mitmeaastane finantsraamistik 2021–2027 KOKKU**	**Mitmeaastane finantsraamistik 2028–2034 KOKKU**
• Personalikulud	0,000	0,000	0,000	0,404	**0,404**	**2,828**
• Muud halduskulud	0,000	0,000	0,000	0,018	**0,018**	**0,126**
DG ENER KOKKU	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,422**	**0,422**	**2,954**
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 7 assigneeringud KOKKU (Kulukohustuste kogusumma = maksete kogusumma)	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,422**	**0,422**	**2,954**

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

		Aasta **2024**	Aasta **2025**	Aasta **2026**	Aasta **2027**	**Mitmeaastane finantsraamistik 2021–2027 KOKKU**	**Mitmeaastane finantsraamistik 2028–2034 KOKKU**
Mitmeaastase finantsraamistiku	Kulukohustused	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**1,067**	**1,067**	**14,775**
RUBRIIKIDE 1–7 assigneeringud KOKKU	Maksed	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**1,067**	**1,067**	**14,775**

3.2.2. Hinnanguline tegevusassigneeringutest rahastatav väljund

kulukohustuste assigneeringud miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Märkige eesmärgid ja väljundid ⇩			Aasta **2024**		Aasta **2025**		Aasta **2026**		Aasta **2027**		Lisage vajalik arv aastaid, et näidata finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)						**KOKKU**	
	VÄLJUNDID																	
	Väljundi liik[2]	Keskmine kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Väljundite arv kokku	Kulud kokku
ERIEESMÄRK nr 1[3]…																		
- Väljund																		
- Väljund																		
- Väljund																		
Erieesmärk nr 1 kokku																		
ERIEESMÄRK nr 2 ...																		
- Väljund																		
Erieesmärk nr 2 kokku																		
KOKKU																		

[2] Väljunditena käsitatakse tarnitud tooteid ja osutatud teenuseid (rahastatud üliõpilasvahetuste arv, ehitatud teede pikkus kilomeetrites jms).

[3] Vastavalt punktile 1.3.2 „Erieesmärgid“.

3.2.3. Hinnanguline mõju haldusassigneeringutele – ülevaade

☐ Ettepanek/algatus ei nõua haldusassigneeringute kasutamist

☒ Ettepanek/algatus nõuab haldusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

3.2.3.1. Heakskiidetud eelarvest saadavad assigneeringud

HEAKSKIIDETUD EELARVE	Aasta **2024**	Aasta **2025**	Aasta **2026**	Aasta **2027**	**2021–2027 KOKKU**	**Mitmeaastane finantsraamistik 2028–2034 KOKKU**
RUBRIIK 7						
Personalikulud	0,000	0,000	0,000	0,404	**0,404**	2,828
Muud halduskulud	0,000	0,000	0,000	0,018	**0,018**	0,126
RUBRIIK 7 kokku	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,422**	**0,422**	**2,954**
RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud						
Personalikulud	0,000	0,000	0,000	0,255	**0,255**	1,782
Muud halduskulud	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	0,000
RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud kokku	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,255**	**0,255**	**1,782**
KOKKU	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,677**	**0,677**	**4,736**

2027. aastal kaetakse personali ja muude halduskuludega seotud assigneeringute vajadused assigneeringutest, mille asjaomane peadirektoraat on kõnealuse meetme haldamiseks juba andnud, ja/või peadirektoraadi sees ümberpaigutatud assigneeringutest, mida vajaduse korral võidakse täiendada nendest lisaassigneeringutest, mis haldavale peadirektoraadile eraldatakse iga-aastase vahendite eraldamise menetluse käigus, arvestades eelarvepiirangutega.

Hinnang alates 2028. aastast kuludele ja personalile avalduva mõju kohta on lisatud näitlikustamise eesmärgil ega mõjuta järgmist mitmeaastast finantsraamistikku. Rahastamisallikas ja liidu rahaliste kohustuste ulatus 2027. aasta järgsel perioodil sõltuvad mitmeaastase finantsraamistiku 2028–2034 üle peetavate institutsioonidevaheliste läbirääkimiste tulemustest ning seejärel määratakse need kindlaks iga-aastase eelarvemenetluse kaudu. Kõik assigneeringud ja töötajate arv alates 2028. aastast on soovituslikud.

3.2.4. Hinnanguline personalivajadus

☐ Ettepanek/algatus ei nõua personali kasutamist

☒ Ettepanek/algatus nõuab personali kasutamist, mis toimub järgmiselt:

3.2.4.1. Rahastatakse heakskiidetud eelarvest

Hinnanguline väärtus täistööaja ekvivalendina

HEAKSKIIDETUD EELARVE	Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027	Pärast 2027. aastat
• Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad (ametnikud ja ajutised töötajad)					
20 01 02 01 (komisjoni peakorteris ja esindustes)	0	0	0	1	1
20 01 02 03 (ELi delegatsioonides)	0	0	0	0	0
01 01 01 01 (kaudne teadustegevus)	0	0	0	0	0
01 01 01 11 (otsene teadustegevus)	0	0	0	0,5	0,5
Muud eelarveread (märkige)	0	0	0	0	0
• Koosseisuväline personal (täistööaja ekvivalendina)					
20 02 01 (üldvahenditest rahastatavad lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid)	0	0	0	2	2
20 02 03 (lepingulised töötajad, kohalikud töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja noored eksperdid ELi delegatsioonides)	0	0	0	0	0
Haldustoetuse eelarverida [XX.01.YY.YY] - peakorteris	0	0	0	0	0
Haldustoetuse eelarverida [XX.01.YY.YY] - ELi delegatsioonides	0	0	0	0	0
01 01 01 02 (lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid kaudse teadustegevuse valdkonnas)	0	0	0	0	0
01 01 01 12 (lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid otsese teadustegevuse valdkonnas)	0	0	0	1,5	1,5
Muud eelarveread (märkige) - Rubriik 7	0	0	0	0	0
Muud eelarveread (märkige) - Rubriigist 7 välja jäävad kulud	0	0	0	0	0
KOKKU	**0**	**0**	**0**	**5**	**5**

	Komisjoni talituste olemasolev personal	**Lisapersonal***		
		Rahastatakse rubriigist 7 või teadusuuringute eelarveridadelt	**Rahastatakse BA ridadelt**	**Rahastatakse tasudest**
Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad	1 energeetika peadirektoraadis 0,5 administraatori ametikohta Teadusuuringute Ühiskeskuses		ei kohaldata	
Koosseisuväline personal (lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud)	2 lepingulist töötajat energeetika peadirektoraadis 1,5 lepingulist töötajat Teadusuuringute Ühiskeskuses			

Hinnang alates 2028. aastast kuludele ja personalile avalduva mõju kohta on lisatud näitlikustamise eesmärgil ega mõjuta järgmist mitmeaastast finantsraamistikku.

Rahastamisallikas ja liidu rahaliste kohustuste ulatus 2027. aasta järgsel perioodil sõltuvad mitmeaastase finantsraamistiku 2028–2034 üle peetavate institutsioonidevaheliste läbirääkimiste tulemustest ning seejärel määratakse need kindlaks iga-aastase eelarvemenetluse kaudu. Kõik assigneeringud ja töötajate arv alates 2028. aastast on soovituslikud.

Ülesannete kirjeldus:

Ametnikud ja ajutised töötajad	Võrgutasusid, tarkvõrgu näitajaid, elektrivõrgu andmevahetust ja elektrivõrgu andmete korduskasutamist teadusuuringute ja innovatsiooni eesmärgil käsitlevate sätete rakendamisega antakse komisjonile uued ülesanded, mis nõuavad ressursse tulemusliku ja õigeaegse rakendamise tagamiseks. Need ülesanded on oma olemuselt valdkonnaülesed, kombineerides energia reguleerimise, digipoliitika, andmehalduse, küberturvalisuse ja innovatsioonitoetuse ning nõuavad mitmesuguste osalejate pidevat koostööd liidu ja riiklikul tasandil. ENERGEETIKA PEADIREKTORAAT **1 täistööajale taandatud alalise ametniku (AD)** määramine energeetika peadirektoraati on vajalik, et tagada artikliga 18a loodud uue raamistiku pikaajaline juhtimine, koordineerimine ja regulatiivne järelevalve. See hõlmab elektrivõrgu andmevahetuse raamistiku rakendamise suunamist, sidususe tagamist laiemas liidu õigusraamistikus (sh andmemäärus, tehisintellektimäärus ja küberturvalisuse õigusaktid), tegevuse kooskõlastamist ACERi, Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustiku, ELi jaotusvõrguettevõtjate üksuse ja liikmesriikidega ning kooskõlastatud korra kohta esitatud komisjoni arvamuse asjus järelmeetmete võtmise järelevalvet. Kõnealused ressursid oleksid seotud nõudega 1 ja hõlmaksid eelkõige järgmist. Protsessi suunamine ja regulatiivne koordineerimine - Üldise rakendamisprotsessi koordineerimine ACERi, Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustiku, ELi jaotusvõrguettevõtjate üksuse, põhi- ja jaotusvõrguettevõtjate, liikmesriikide ning muude asjaomaste sidusrühmadega. - Komisjoni arvamuse koostamise haldamine kooskõlastatud korra kohta, millest antakse teada artikli 18a lõike 5 alusel, sh juhtimise, osalemise, tehniliste, tegevuslike, läbipaistvuse ja küberturvalisuse elementide hindamine. - Algatuse sidususe tagamine laiema liidu raamistikuga elektriturgude, digiülemineku, küberturvalisuse, andmekaitse, tehisintellekti ja tööstuspoliitika kohta. Poliitika ja õiguslikud järelmeetmed - Hinnata ACERi soovituste ja eduannete regulatiivset mõju tarkvõrgu näitajatele. - Võtta järelmeetmeid vabatahtliku elektrivõrgu andmevahetuse raamistiku rakendamise asjus, sh komisjoni arvamuse arvesse võtmise viisi kohta. - Kooskõlastada tegevust asjaomaste komisjoni talitustega, eelkõige küsimustes, mis on seotud andmehalduse, küberturvalisuse, tehisintellekti ja elutähtsa taristuga. Sidusrühmade kaasamine ja järelevalve - Korraldada koosolekuid, eksperdiseminare ja sihipäraseid konsultatsioone põhi- ja jaotusvõrguettevõtjate, Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustiku, ELi

	jaotusvõrguettevõtjate üksuse, ACERi, tööstuse, teadusuuringute korraldajate ja muude sidusrühmadega ning võtta nende järelmeetmeid. - Teha rakendamise edusammude järelevalvet ja toetada rakendamisraamistiku tulevasi ajakohastusi, kui see on vajalik. Kõnealused ülesanded on olemuselt struktuursed ja pikaajalised, kuna need käsitlevad elektrivõrkude digiülemineku pidevat järelevalvet, arengut ja juhtimist liidu tasandil. Need lähevad kaugemale energeetika peadirektoraadi praegusest tegevusulatusest, mis ei hõlma võrguandmete vahetuse ja innovatsiooni liidu tasandi raamistiku operatiivset järelevalvet. See hõlmaks samuti piiratud rakendamise järelmeetmeid, mis on seotud nutiarvestisüsteeme käsitleva artikliga 18b. <u>Teadusuuringute Ühiskeskus</u> Teadusuuringute Ühiskeskus on teinud ettepaneku rakendamiseks vajaliku tehnilise ja teadusliku toetuse üksikasjaliku hindamise ning on vaadanud läbi asutusesisese ümberpaigutamise võimaluse. Võttes arvesse, et on olemas teatav koosmõju tegevusega energiasüsteemi digiülemineku ja küberturvalisuse valdkonnas, on kõnealuse täiendava tegevuse rakendamiseks vaja **0,5 täistööajale taandatud administraatorit, kes paigutatakse ümber asutusesisestest ressurssidest** ja kes hakkab toetama rakendusaktide väljatöötamist. See hõlmab tehnilise teabe esitamist rakendusaktide koostamiseks artikli 61 lõike 5b kohaselt, sh andmemudelite, ontoloogiate, liideste, koostalitlusvõime arhitektuuride ja tehniliste kirjelduste kohta.
Koosseisuvälised töötajad	<u>ENERGEETIKA PEADIREKTORAAT</u> **2 ajutist lepingulist (CA) täistööajale taandatud töötajat** peavad toetama **rakendusaktide** ettevalmistamist, koostamist ja vastuvõtmist artikli 61 alusel (tariifide arvutamise metoodika ning tarkvõrgu näitajad ja andmete korduskasutamine) seoses järgmiste nõuetega. - Nõue 2: komisjonil on volitus võtta vastu rakendusakte, milles määratakse kindlaks üksikasjalikud suunised, millega võimaldatakse elektrivõrgu andmete seaduslikku, turvalist ja kontrollitud korduskasutamist avalikes huvides teadusuuringute ja innovatsiooni otstarbel, mis toetavad elektrisüsteemi käitamist ja optimeerimist kooskõlas artikliga 18a (artikli 61 lõige 5b). See hõlmab tehnilisi ja õiguslikke ettevalmistusi, konsulteerimist sidusrühmadega ning järelmeetmete koostamist ja võtmist. Selle ülesande täitmiseks vajab energeetika peadirektoraat hinnanguliselt 0,5 täistööajale taandatud töötajat. Need ressursid hõlmaksid eelkõige rakendusaktide ettevalmistamist, koostamist ja nende vastuvõtmise suunamist artikli 61 lõigete 5a ja 5b alusel, sh talitustevahelist konsulteerimist ja konsulteerimist liikmesriikidega asjakohase komiteemenetluse raames. - Nõue 3: komisjon võib võtta vastu rakendusakti, millega määratakse kindlaks suunised tariifide arvutamise

	ühtlustatud metoodika kohta kooskõlas artikliga 18 (artikli 61 lõige 5a). See ülesanne nõuab energeetika peadirektoraadilt täiendavat analüütilist, regulatiivset ja koordineerimisvõimekust, sh hinnanguliselt 1 täistööajale taandatud töötajat rakendusakti koostamiseks. Kõnealused ressursid hõlmaksid eelkõige poliitilisi ja õiguslikke järelmeetmeid. - Nõue 4: komisjon võib võtta vastu rakendusakti tarkvõrgu näitajate kohta kooskõlas artikliga 18a (artikli 61 lõige 5a). See ülesanne nõuab energeetika peadirektoraadilt analüütilist, regulatiivset ja koordineerimisvõimekust, sh hinnanguliselt 0,5 täistööajale taandatud töötajat rakendusakti koostamiseks. Kõnealused ressursid hõlmaksid eelkõige poliitilisi ja õiguslikke järelmeetmeid. Kõnealune tegevus on rohkem koondunud rakendamise esialgsesse etappi ja rakendamisraamistiku korrapäraste ajakohastuste ajale. Need nõuavad märkimisväärset analüüsi- ja koordineerimisvõimekust kindlaks määratud aja jooksul, aga need ei nõua eeldatavasti pidevat täiustamist, kui peamine rakendusraamistik on loodud. <u>Teadusuuringute Ühiskeskus</u> Teadusuuringute Ühiskeskus on teinud ettepaneku rakendamiseks vajaliku tehnilise ja teadusliku toetuse üksikasjaliku hindamise ning on vaadanud läbi asutusesisese ümberpaigutamise võimaluse. Võttes arvesse, et on olemas teatav koosmõju käimasoleva tegevusega energiasüsteemi digiülemineku ja küberturvalisuse valdkonnas, on kõnealuse täiendava tegevuse rakendamiseks vaja **1,5 täistööajale taandatud lepingulist töötajat, kelle Teadusuuringute Ühiskeskus paigutab ümber asutusesisestest ressurssidest**, et anda tehnilisi ja teaduslikke nõuandeid vabatahtliku turvalise elektriandmete vahetamise raamistiku väljatöötamiseks kooskõlas artikli 18a lõikega 5. See hõlmab suuniste tagamist katsetamise ja valideerimise lähenemisviiside jaoks ning hädavajalikke küberturvalisuse nõudeid. Andmevahetusraamistiku puhul keskenduks Teadusuuringute Ühiskeskuse toetus eelkõige järgmisele. - Toetus õigeaegsete ja poliitika jaoks asjakohaste kasutusmallide koostamisele, mis on seotud elektrivõrgu kavandamise, käitamise ja optimeerimisega. - Toetus vabatahtliku turvalise elektrivõrgu andmete vahetamise raamistikule, tagades metoodikad sõltumatuks katsetamiseks ja võrdlusaluste koostamiseks ning valideerimise metoodikad innovatiivsete digivahendite jaoks, mis töötatakse välja artikli 18a lõike 5 alusel elektrivõrgu käitamiseks ja optimeerimiseks.

3.2.5. Hinnanguline mõju digitehnoloogiaga seotud investeeringutele – ülevaade

Kohustuslik: järgmises tabelis tuleks esitada parim hinnang ettepanekust/algatusest tulenevate digitehnoloogiaga seotud investeeringute kohta.

Erandkorras, kui see on vajalik ettepaneku/algatuse rakendamiseks, tuleks rubriigi 7 assigneeringud esitada selleks ettenähtud eelarvereal.

Rubriikide 1–6 assigneeringuid tuleks kajastada „tegevusvaldkonna IT-kuludena, mis on eraldatud rakenduskavadele“. Nende kulud kuuluvad tegevuseelarvesse, mida kasutatakse otseselt algatuse rakendamisega seotud IT-platvormide/vahendite taaskasutamiseks/ostmiseks/arendamiseks ja nendega seotud investeeringuteks (nt litsentsid, uuringud, andmete säilitamine jne). Selles tabelis esitatud teave peaks olema kooskõlas 4. jaos „Digimõõde“ esitatud üksikasjadega.

Digi- ja IT-assigneeringud KOKKU	Aasta **2024**	Aasta **2025**	Aasta **2026**	Aasta **2027**	**Mitmeaastane finantsraamistik 2021–2027 KOKKU**
RUBRIIK 7					
Institutsiooni tasandi IT-kulud	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**
RUBRIIK 7 kokku	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**
RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud					
Poliitikavaldkondade IT-kulud rakenduskavadele	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**
RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud kokku	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**
KOKKU	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**

3.2.6. Kooskõla kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga

Ettepanek/algatus:

☒ on täielikult rahastatav mitmeaastase finantsraamistiku asjaomase rubriigi sisese vahendite ümberpaigutamise kaudu

☐ tingib mitmeaastase finantsraamistiku asjaomase rubriigi mittesihtotstarbelise varu ja/või mitmeaastase finantsraamistiku määruses sätestatud erivahendite kasutuselevõtu

☐ nõuab mitmeaastase finantsraamistiku muutmist

3.2.7. Kolmandate isikute rahaline osalus

Ettepanek/algatus:

☒ ei näe ette kolmandate isikute poolset kaasrahastamist

☐ näeb ette kolmandate isikute poolse kaasrahastuse, mille hinnanguline summa on järgmine:

assigneeringud miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	Aasta **2024**	Aasta **2025**	Aasta **2026**	Aasta **2027**	Kokku
Nimetage kaasrahastav asutus					
Kaasrahastatavad assigneeringud KOKKU					

3.2.8. Detsentraliseeritud asutuse hinnanguline personali- ja assigneeringute vajadus

Personalivajadus (täistööaja ekvivalendina)

Asutus: ACER	Aasta **2024**	Aasta **2025**	Aasta **2026**	Aasta **2027**	**Mitmeaastane finantsraamistik 2028 –2034**
Ajutised töötajad (AD palgaastmed)					
Ajutised töötajad (AST palgaastmed)					
Ajutised teenistujad (AD + AST) kokku	***0***	***0***	***0***	***0***	***0***
Lepingulised töötajad				2	2
Riikide lähetatud eksperdid					
Lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid kokku	***0***	***0***	***0***	***2***	***2***
Töötajad KOKKU	**0**	**0**	**0**	**2**	**2**

ELi eelarvest ette nähtud toetusest kaetavad assigneeringud miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Asutus: ACER	Aasta **2024**	Aasta **2025**	Aasta **2026**	Aasta **2027**	**2021–2027 KOKKU**	**2028–2034 KOKKU**
Jaotis 1. Personalikulud				0,091[1]	**0,091**	1,379
Jaotis 2. Taristu- ja tegevuskulud					**0,000**	
Jaotis 3. Tegevuskulud				0,300	**0,300**	8,660
ELi eelarvest kaetavad assigneeringud KOKKU	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,391**	**0,391**	**10,039[2]**

[1] Tööjõukulusid on kohandatud eesmärgiga võtta arvesse eeldust, et värbamine toimub juulis. Seega võetakse 2027. aasta puhul arvesse ainult 50 % keskmistest kuludest.

[2] See näitaja hõlmab 2 % iga-aastase indekseerimise koondmõju.

Detsentraliseeritud asutuse personali- ja assigneeringute (miljonites eurodes) vajadus ettepaneku/algatuse rakendamiseks – ülevaade

Asutus: ACER	Aasta **2024**	Aasta **2025**	Aasta **2026**	Aasta **2027**	**2021–2027 KOKKU**	**2028–2034 KOKKU**
Ajutised töötajad (AD + AST)	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Lepingulised töötajad	**0**	**0**	**0**	2	**2**	**2**
Riikide lähetatud eksperdid	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Töötajad kokku	**0**	**0**	**0**	**2**	**2**	**2**
ELi eelarvest kaetavad assigneeringud	0,000	0,000	0,000	0,391	**0,391**	**10,039**
Tasudest kaetavad assigneeringud (kui see on asjakohane)	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	**0,000**
Kaasrahastatavad assigneeringud (kui see on asjakohane)	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	**0,000**
assigneeringud KOKKU	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,391**	**0,391**	**10,039**

ACERi ülesannete kirjeldus.

Nõue 6: ACER peab tihedas koostöös põhi- ja jaotusvõrguettevõtjatega ning asjaomaste sidusrühmadega esitama reguleerivatele asutustele adresseeritud soovituse, mis käsitleb tarkvõrgu näitajaid tarkvõrgu ja innovatiivse võrgutehnoloogia ning digilahenduste kasutuselevõtu mõõtmiseks põhi- ja jaotusvõrkude puhul (artikli 18a lõige 2). See soovitus tuleb esitada ühe aasta möödumisel määruse jõustumisest ja tegemist on ühekordse täidetava ülesandega.

Nõue 7: ACER peab avaldama liidu tasandi eduaruande, milles hinnatakse tarkvõrgu lahenduste väljatöötamist ja kasutuselevõttu ning elektritaristu tõhusat kasutamist (artikli 18a lõige 3). See aruanne tuleb avaldada vähemalt iga kolme aasta tagant pärast tarkvõrgu näitajaid käsitlevate ACERi soovituste avaldamist ja tegemist on korduva ülesandega.

Nõuete 6 ja 7 jaoks ühiselt vajab ACER seega täiendavaid töötajad, kes juhivad ja viivad ellu eksperditööd, sh põhi- ja jaotusvõrguettevõtjatega seotud esialgseid soovitusi ja korrapärast järelevalvet, ning aitavad koguda andmeid ning täita muid selle tegevusega seotud bürootöötajate ülesandeid.

Nõue 8: ACER peab abistama reguleerivaid asutusi tulemusnäitajate kindlaksmääramisel (artikli 18 lõige 7).

Nõue 9: ACER peab avaldama aruande põhivõrguettevõtjate tõhususe võrdlemise ja nende kulude kohta käesoleva määruse jõustumisest 12 kuu möödumisele järgneva kuu esimeseks päevaks ja seejärel iga nelja aasta tagant (artikli 18 lõige 7).

Nõue 10: ACER peab esitama komisjonile suunatud soovituse tariifide arvutamise ühtlustatud metoodika kohta (artikli 61 lõige 5a).

Nõuete 8, 9 ja 10 puhul vajab ACER täiendavat personali horisontaalse toetuse jaoks ning vahendeid üldkulude katmiseks ja operatiivset eelarvet nõustamise ja arendamise eriülesannete täitmiseks.

3.3. Hinnanguline mõju tuludele

☒ Ettepanekul/algatusel puudub finantsmõju tuludele

☐ Ettepanekul/algatusel on järgmine finantsmõju:

☐ omavahenditele

☐ muudele tuludele

☐ märkige, kas see on kulude eelarveridasid mõjutav sihtotstarbeline tulu

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Tulude eelarverida	Jooksval eelarveaastal kättesaadavad assigneeringud	Ettepaneku/algatuse mõju[3]			
		Aasta **2024**	Aasta **2025**	Aasta **2026**	Aasta **2027**
Artikkel ….					

Sihtotstarbeliste tulude puhul märkige, milliseid kulude eelarveridasid ettepanek mõjutab.

Muud märkused (nt tuludele avaldatava mõju arvutamise meetod/valem või muu teave).

[3] Traditsiooniliste omavahendite (tollimaksud ja suhkrumaksud) korral tuleb märkida netosummad, st brutosumma pärast 20 % sissenõudmiskulude mahaarvamist.

4. DIGIMÕÕDE

4.1. Diginõuded

Digitaalse asjakohasuse ja sellega seotud kategooriate (andmed, protsesside digiteerimine ja automatiseerimine, digilahendused ja/või digitaalsed avalikud teenused) nõuete üldine kirjeldus

Viide nõudele	**Nõude kirjeldus**	**Nõudest mõjutatud või sellega seotud osaleja**	**Üldised protsessid**	**Kategooria**
Nõue 1 (N1) – artikli 18a lõiked 2, 3 ja 6 ning artikli 61 lõige 5a: tarkvõrgu näitajad ja sellega seotud juhtimisraamistik	See nõue käsitleb liidu tasandi raamistiku loomist tarkvõrgu näitajate jaoks, sh ACERi soovitust, korrapäraste liidu tasandi eduaruannete esitamist ning komisjoni võimalust võtta vastu rakendusakte ühtlustatud metoodika kohta. See on digitaalselt asjakohane, kuna see käsitleb tarkvõrgu ja innovatiivse võrgutehnoloogia ning digilahenduste kasutuselevõtu mõõtmist ja järelevalvet põhi- ja jaotusvõrkude puhul.	ACER, komisjon, riikide reguleerivad asutused, põhivõrguettevõtjad ja jaotusvõrguettevõtjad.	Ühtlustatud metoodikate järelevalve, aruandlus, regulatiivne hindamine ja arendamine.	**Andmed**.
Nõue 2 (N2) – artikli 18a lõige 4: tarkvõrgu käitamise otstarbeliste võrguandmete haldamine ja vahetamine	See nõue käsitleb põhi- ja jaotusvõrguettevõtjate kohustust hallata ja vahetada võrguandmeid ühtlustatud viisil, et võimaldada tarkvõrkude ja innovatiivsete andmepõhiste lahenduste väljatöötamist, kasutuselevõttu ja tulemuslikku kasutamist, mis toetavad	Põhi- ja jaotusvõrguettevõtjad ning kaudselt muud süsteemi käitamises ja paindlikkuse lõimimises asjasse puutuvad osalejad.	Andmevahetus, võrgu käitamine, elektrisüsteemi käitamise järelevalve, optimeerimine ja koordineerimine.	**Andmed** **Protsesside digitaliseerimine ja automatiseerimine.**

	võrgu käitamise järelevalvet, optimeerimist ja koordineerimist. See on digitaalselt asjakohane, kuna see reguleerib võrgu, turu ja operatiivsete andmete vahetamist ja kasutamist ning toetab süsteemi käitamise digiüleminekut.			
Nõue 3 (N3) – artikli 18a lõige 5 ning artikli 61 lõige 5b: innovatsiooni otstarbel vabatahtliku turvalise elektrivõrgu andmevahetuse raamistiku tagamine	See nõue käsitleb turvalise elektrivõrgu andmevahetuse raamistiku vabatahtlikku loomist, mida võimaldavad ühiselt Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik ja ELi jaotusvõrguettevõtjate üksus, et toetada võrgu käitamise ja optimeerimise innovatiivse tehnoloogia väljatöötamist, katsetamist, lõimimist ja kasutuselevõttu ning samuti sellega seotud volituste andmist komisjonile, et ta saaks võtta vastu rakendusakte, millega määratakse kindlaks avalikes huvides teadusuuringute ja innovatsiooni otstarbel andmete seadusliku, turvalise ja kontrollitud korduskasutamise suunised. See on digitaalselt asjakohane, kuna see käsitleb struktureeritud andmevahetust, ühiseid andmemudeleid, vorminguid, ontoloogiaid ja liideseid ning samuti digitaalseid korraldusi digivahendite	Põhi- ja jaotusvõrguettevõtjad, Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik, ELi jaotusvõrguettevõtjate üksus, komisjon, asjaomased osalevad sidusrühmad, näiteks teadusuuringute ja tehnoloogia organisatsioonid ning tööstuslahenduste tagajad.	Andmete jagamine, turvaline andmetele juurdepääs, digivahendite katsetamine ja valideerimine, koostalitlusvõime juhtimine ja innovatsioonitoetus.	**Andmed**, **digilahendused** ning **protsessi digitaliseerimine ja automatiseerimine**.

	katsetamiseks, võrdlusaluste määramiseks, valideerimiseks, koostalitlusvõime tagamiseks ja olelusringi haldamiseks.			

4.2. Andmed

Kohaldamisalasse kuuluvate andmete üldine kirjeldus

Andmete liik	**Viide (viited) nõudele (nõuetele)**	**Standard ja/või tehniline kirjeldus**
Asjakohased andmed käsitlevad tarkvõrgu ja innovatiivse võrgutehnoloogia ning digilahenduste kasutuselevõttu põhi- ja jaotusvõrkude puhul ning samuti elektritaristu tõhusat kasutamist. Kõnealused andmed tuginevad eeldatavasti peamiselt olemasolevatele riiklikele aruannetele direktiivi (EL) 2019/944 artikli 59 lõike 1 punkti l alusel, mida täiendavad vajaduse korral lisaandmed, mis on määratud kindlaks ACERi soovitusega ning, kui need on vastu võetud, komisjoni rakendusaktidega tarkvõrgu näitajate kohta.	Nõue 1 (tarkvõrgu näitajad)	Selles etapis ei nähta õiguslikus tekstis ette konkreetset tehnilist standardit ning mis tahes täiendavat metoodika, näitajate või aruandlusvormingute ühtlustamist käsitletakse soovituses ning võimalik, et rakendusaktis.
Asjakohased andmed on elektrivõrgu andmed, mida on vaja tarkvõrkude ja innovatiivsete andmepõhiste lahenduste väljatöötamiseks, kasutuselevõtuks ja tulemuslikuks kasutamiseks, mis toetavad võrgu käitamist. Olenevalt kasutusmallist võivad need andmed hõlmata skeemi ja vara andmeid, operatiivseid mõõtmisi, võimsusvoogude, pinge ja ülekoormuse andmeid, katkestuste ja hoolduse andmeid, koormuste jaotamise ja piiramise andmeid, ühendus- ja võimsusandmeid, paindlikkusega seotud andmeid ning operatiivseid prognoose ja piiranguid, mis on seotud põhi- ja jaotusvõrgu käitamisega.	Nõue 2 (võrguandmete vahetamine tarkvõrgu käitamiseks)	Õigusakti enda tekstiga ei nähta ette üksikasjalikke tehnilisi standardeid. Olemasolevad sektoripõhised kirjeldused ja mudelid, sh vajaduse korral ühine võrgumudeli vahetusstandard või muud elektrisektori koostalitlusvõime lahendused, võivad olla asjakohased

		rakendamise etapis.
Asjakohased andmed on elektrivõrgu andmed ja nendega seotud tehniline teave, mida kasutatakse avalikes huvides teadusuuringute ja innovatsiooni otstarbel vabatahtliku turvalise raamistiku piires, mis toetab elektrisüsteemi käitamist ja optimeerimist. Olenevalt konkreetsest kasutusmallist võivad kõnealused andmed hõlmata operatiivseid, kavandamise, varade, paindlikkuse ja süsteemi tulemuslikkuse andmeid, mille on esitanud osalevad põhi- ja jaotusvõrguettevõtjad, ning samuti metaandmeid, võrdlusaluse andmeid ja väljundeid, mis on saadud katsetamise ja valideerimistegevuse kaudu.	Nõue 3 (innovatsiooni otstarbel turvalise elektrivõrgu andmevahetuse raamistiku tagamine)	Selle ettepanekuga tagatakse, et komisjoni rakendusaktides võidakse määrata kindlaks või ajakohastada andmemudeleid, vorminguid, ontoloogiaid ja liideseid, mis on selle raamistiku jaoks asjakohased, koos läbipaistvuse, vastutuse, küberturvalisuse ja riskimaandamise tingimustega.

Kooskõla Euroopa andmestrateegiaga

Selgitus selle kohta, kuidas nõue (nõuded) on kooskõlas Euroopa andmestrateegiaga

Nõue 1 (tarkvõrgu näitajad) on kooskõlas Euroopa andmestrateegiaga selles ulatuses, milles see toetab andmete järjepidevat ja õiglast kasutamist regulatiivse järelevalve ja poliitikakujundamise otstarbel energeetikasektoris, tuginedes olemasolevatele sektoripõhistele aruandlusstruktuuridele.

Nõue 2 (võrguandmete vahetamine tarkvõrgu käitamiseks) on kooskõlas Euroopa andmestrateegiaga, kuna see toetab sektoripõhist andmete jagamist ja koostalitlusvõimet viisil, mis on kooskõlas liidu andmekaitse, küberturvalisuse ja andmetele õiglase juurdepääsu normidega. See täiendab samuti olemasolevat energiaandmete raamistikku, reguleerimata andmemäärusega samu küsimusi, kuna see käsitleb reguleeritud võrguandmeid ja reguleeritud üksuste koostööd süsteemi käitamiseks.

Nõue 3 (innovatsiooni otstarbel turvalise elektrivõrgu andmevahetuse raamistiku tagamine) on kooskõlas Euroopa andmestrateegiaga, kuna selle eesmärk on tagada õiguspärane, turvaline ja kontrollitud andmete korduskasutamine sektoripõhises raamistikus, austades ELi norme, mis on sätestatud isikuandmete kaitse üldmääruses, andmemääruses, tehisintellektimääruses ja muudes kohaldatavates õigusaktides. Tegelikkuses oleks see raamistik samuti elektrisüsteemi käitamist ja optimeerimist toetavate tehisintellektipõhiste lahenduste väljatöötamise ja kasutuselevõtu alus. Mis tahes kõnealune väljatöötamine ja kasutuselevõtt peaks toimuma kooskõlas määrusega (EL) 2024/1689 (tehisintellektimäärus) ning muude kohaldatavate liidu õigusaktidega, eelkõige riskijuhtimise, andmehalduse, läbipaistvuse, inimeste järelevalve, töökindluse ja küberturvalisuse puhul.

Kooskõla ühekordsuse põhimõttega

Selgitus selle kohta, kuidas on kaalutud ühekordsuse põhimõtet ja kuidas on uuritud olemasolevate andmete taaskasutamise võimalust

Nõude 1 (tarkvõrgu näitajad) puhul järgib ettepanek ühekordsuse põhimõtet, tuginedes võimaluste piires juba olemasolevatele riiklikele aruandluskohustustele täiesti uue aruandlussüsteemi loomise asemel. Nõude 2 (võrguandmete vahetamine tarkvõrgu käitamiseks) puhul austatakse ühekordsuse põhimõtet, kuna see säte tugineb juba loodud andmetele, mida võrguettevõtjad kasutavad võrgu tavapärase käitamise jooksul. See ei tekita üldkohustust koguda sama teavet uuesti uutest allikatest, vaid selle eesmärk on parandada olemasolevate andmete vahetamise ja kasutamise viisi. Nõude 3 (innovatsiooni otstarbel turvalise elektrivõrgu andmevahetuse raamistiku tagamine) puhul peaks ühekordsuse põhimõte suunama raamistiku rakendamist, eelkõige kasutades võimaluse korral uuesti olemasolevaid sektoripõhiseid andmestikke, aruandluskanaleid ja tehnilisi lahendusi ning vältides kogumise või edastamise kohustuste põhjendamatut kordamist.

Selgitus selle kohta, kuidas on uued loodud andmed leitavad, juurdepääsetavad, koostalitlusvõimelised ja taaskasutatavad ning vastavad kvaliteetsetele standarditele

Ei kohaldata

Andmevood

Andmevoogude üldine kirjeldus

Andmete liik	**Viide (viited) nõudele (nõuetele)**	**Osalejad, kes andmed esitavad**	**Osalejad, kes andmed saavad**	**Andmevahetuse ajend**	**Sagedus (kui see on asjakohane)**
Tarkvõrgu ja innovatiivse võrgutehnoloogia ning digilahenduste kasutuselevõttu käsitlevad andmed	Nõue 1 (tarkvõrgu näitajad)	Riikide reguleerivad asutused ja vajaduse korral	ACER selle soovituse ja eduaruannete koostamise puhul	Esialgne ajend oleks käesoleva määruse jõustumine	Sellele järgneb ACERi soovituse koostamine ühe aasta jooksul ja

		võrguettevõtjad,	ning kõnealuste väljundite kujul ACERilt komisjonile esitatava teabe puhul.		seejärel korrapärane kolmeaastane aruandlustsükkel.
Asjakohased andmed on elektrivõrgu andmed, mida on vaja tarkvõrkude ja innovatiivsete andmepõhiste lahenduste väljatöötamiseks, kasutuselevõtuks ja tulemuslikuks kasutamiseks, mis toetavad võrgu käitamist.	Nõue 2 (võrguandmete vahetamine tarkvõrgu käitamiseks)	Võrguettevõtjad	Võrguettevõtjad	Toimiv süsteem tuleb seostada võrgu käitamise järelevalve, optimeerimise ja koordineerimisega, sh tarbimiskaja, taastuvate energiaallikate ja fossiilkütuseid mittekasutavate paindlikkuskavade lõimimine.	Kõnealuse teabevahetuse sagedus oleneks tegevuse kasutusmallist ja võib ulatuda peaaegu reaalajas andmevahetusest kuni muutumatute või kavandamisega seotud andmete korrapärase jagamiseni.
Elektrivõrgu andmed ja nendega seotud tehniline teave, mida kasutatakse avalikes huvides teadusuuringute ja innovatsiooni otstarbel vabatahtliku turvalise raamistiku piires, mis toetab elektrisüsteemi käitamist ja optimeerimist.	Nõue 3 (innovatsiooni otstarbel turvalise elektrivõrgu andmevahetuse raamistiku tagamine)	Peamised andmevood oleksid osalevatelt põhi- ja jaotusvõrguettevõtjatelt kooskõlastatud korra raames, kõnealuses raamistikus osalejate vahel kokku lepitud juhtimisnormide kohaselt, Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustikult ja ELi jaotusvõrguettevõtjate üksuselt komisjonile, kui nad annavad teada		Käivitav sündmus oleks see, et huvitatud võrguettevõtjad loovad vabatahtlikult kooskõlastatud korra ja seejärel teatavad komisjonile	Edasine andmevahetus oleneks raamistikus osalemisest ning selle raames toimuvast konkreetsest teadusuuringute, katsetamise, võrdlusaluste

		juhtimise ja tehnilistest korraldustest, ning komisjonilt tagasi osalejatele komisjoni arvamuse ja rakendusaktide kaudu, kui need vastu võetakse.	asjakohastest juhtimisalastest ja tehnilistest elementidest.	määramise ja kasutuselevõtu tegevustest.

4.3. Digilahendused

Digilahenduste üldine kirjeldus

Digilahendus	Viide (viited) nõudele (nõuetele)	Peamised volitatud funktsioonid	Vastutav asutus	Kuidas on arvesse võetud juurdepääsetavust?	Kuidas on arvesse võetud korduvkasutatavust?	Tehisintellektitehnoloogia kasutamine (kui see on asjakohane)
Digilahendus 1 Tarkvõrgu näitajate olemasolevad aruandluse, järelevalve ja analüüsi süsteemid.	Nõue 1	Ettepanek ei tekita eraldiseisvat uut liidu digiplatvormi. Asjaomased digilahendused on osa olemasolevatest aruandluse, järelevalve ja analüüsi süsteemidest, mida ACER ja riikide reguleerivad asutused kasutavad võrgu tulemuslikkuse ning tarkvõrgu ja digitaalse võrgu lahenduste kasutuselevõtu kohta teabe kogumiseks, töötlemiseks ja hindamiseks. Olenevalt tulevastest rakendusaktidest võib tekkida vajadus nende	ACER vastutab liidu tasandi soovituse ja eduaruande esitamise eest. Riikide reguleerivad asutused vastutavad riikliku järelevalve ja aruandluse eest.	Ei ole määratud ühtegi konkreetset ligipääsetavusnõuet, kuna need on peamiselt regulatiivsed ja ekspertidele suunatud süsteemid ja mitte üldsusele suunatud digiteenused. Väljundid, nagu ACERi aruanded, peaksid siiski olema üldsusele kättesaadavad kooskõlas kehtivate läbipaistvustavadega. Korduskasutatavus tagatakse, tuginedes olemasolevatele regulatiivse aruandluse ja analüüsivahenditele nullist uue lahenduse loomise asemel.		Praeguse seisuga ei nõua ettepanek selle digilahenduse jaoks tehisintellekti kasutamist.

		olemasolevate süsteemide ajakohastamiseks, et toetada rohkem ühtlustatud näitajate metoodikat, ühiseid aruandlusstruktuure ja võrreldavaid analüüsiväljundeid.			
Digilahendus 2 Võrguandmete vahetamise liidesed, süsteemid ja koostalitlusvõime komponendid tarkvõrgu käitamiseks	Nõue 2	Asjakohased digilahendused on liidesed, süsteemid ja koostalitlusvõime komponendid, mida kasutavad põhi- ja jaotusvõrguettevõtjad võrguandmete ühtlustatud viisil vahetamiseks ja töötlemiseks. Need võivad hõlmata masinalt masinale liideseid, andmevahetuse lüüse, jagatud semantilisi mudeleid, andmehaldussüsteeme ja muid digivahendeid, mis toetavad võrgu käitamise järelevalvet, optimeerimist ja	Põhi- ja jaotusvõrguettevõtjad, kes tegutsevad nende olemasolevate operatiivsete kohustuste piires.	Ettepanekuga ei looda kodanikele suunatud digiteenust ja seega ei tekita see üldsuse jaoks konkreetseid ligipääsetavuse küsimusi. Digilahendused on mõeldud andmete koostalitlusvõime ja korduskasutamise toetamiseks ning need peaksid võimaluse korral tuginema olemasolevatele sektoripõhistele lahendustele ja standarditele, ning mitte nõudma täiesti uusi arhitektuure.	Tekstiga nähakse ette innovatiivsete andmepõhiste lahenduste väljatöötamine ja käitamine, mis võivad hõlmata tehisintellektil põhinevaid vahendeid prognoosimiseks, optimeerimiseks või süsteemi jälgitavuseks.

		koordineerimist.			
Digilahendus 3 Innovatsiooni otstarbel turvalise elektrivõrgu andmevahetuse raamistiku tagamine	Nõue 3	Asjakohane digilahendus on turvaline elektrivõrgu andmevahetuse raamistik, mis on loodud vabatahtlikkuse alusel vastavalt kooskõlastatud korrale, mida ühiselt haldavad Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik ja ELi jaotusvõrguettevõtjate üksus. See raamistik võib tugineda digiplatvormidele, turvalistele töötlemiskeskkondadele, jagatud katsetamise ja võrdlusaluste määramise keskkondadele, valideerimisvahenditele ja muudele digitaristutele, mis on vajalikud, et toetada võrgu käitamiseks ja optimeerimiseks	Peamine vastutus on osalevatel põhi- ja jaotusvõrguettevõtjatel, kusjuures Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik ja ELi jaotusvõrguettevõtjate üksus haldavad ühiselt kooskõlastatud korda. Komisjon teeb järelevalvet läbi oma arvamuse teada antud juhtimise ja tehniliste korralduste kohta ning läbi võimalike rakendusaktide artikli 61 lõike 5b alusel.	Ettepanekuga ei nähta ette konkreetset tehnoloogilist arhitektuuri, mis võimaldab säilitada paindlikkust tugineda olemasolevatele või katselistele taristutele. Korduskasutatavus on keskne omadus, kuna raamistik on mõeldud võimaldama teistel Euroopa põhi- ja jaotusvõrguettevõtjatel, kes taotlevad juurdepääsu kooskõlastatud korra kaudu, kasutada väljatöötatud innovatiivseid lahendusi. Ei teki konkreetseid ligipääsetavuse nõudeid, kuna tegemist ei ole üldsusele suunatud teenusega.	Raamistik on otseselt kavandatud toetama innovatiivset tehnoloogiat ja võib hõlmata tehisintellektipõhiseid lahendusi, sh modelleerimiseks, katsetamiseks, optimeerimiseks või valideerimiseks.

		innovatiivse tehnoloogia väljatöötamist, katsetamist, lõimimist ja kasutuselevõttu.			

Iga digilahenduse puhul selgitus selle kohta, kuidas digilahendus vastab kohaldatavale digipoliitikale ja õigusaktidele

Digilahendus 1

Digi- ja/või valdkondlik poliitika (kui see on asjakohane)	**Selgitus selle kohta, kuidas see on kooskõlas**
Tehisintellektimäärus	Mis tahes tulevane tehisintellektipõhiste analüüsivahendite kasutamine ACERi või riikide reguleerivate asutuste poolt peab vastama tehisintellektimäärusele.
ELi küberturvalisuse raamistik	Lahendus peab samuti jääma järjepidevaks liidu andmekaitse ja küberturvalisuse üldraamistikuga.
eIDAS	Konkreetne seos puudub.
Ühtne digivärav ja siseturu infosüsteem	Konkreetne seos puudub.
Muu	

Digilahendus 2 Võrguandmete vahetamise liidesed, süsteemid ja koostalitlusvõime komponendid tarkvõrgu käitamiseks

Digi- ja/või valdkondlik poliitika (kui see on asjakohane)	**Selgitus selle kohta, kuidas see on kooskõlas**
Tehisintellektimäärus	Kui kõnealuseid vahendeid kasutatakse, siis peavad need vastama kohaldatavale liidu raamistikule, eelkõige tehisintellektimäärusele, kui see on asjakohane.
ELi küberturvalisuse raamistik	Kui kõnealuseid vahendeid kasutatakse, siis peavad need vastama kohaldatavale liidu raamistikule, eelkõige küberturvalisuse 2. direktiiviga seotud kohustusele, mida kohaldatakse asjaomaste üksuste suhtes, ning sektoripõhistest õigusaktidest tulenevatele muudele küberturvalisuse nõuetele.
eIDAS	Konkreetne seos puudub.

Ühtne digivärav ja siseturu infosüsteem	Konkreetne seos puudub.
Muu	

<u>Digilahendus 3</u> Innovatsiooni otstarbel turvalise elektrivõrgu andmevahetuse raamistiku tagamine

Digi- ja/või valdkondlik poliitika (kui see on asjakohane)	**Selgitus selle kohta, kuidas see on kooskõlas**
Tehisintellektimäärus	Kui kasutatakse tehisintellektipõhiseid vahendeid, siis on otseselt asjakohane vastavus tehisintellektimäärusele koos isikuandmete kaitse üldmääruse, andmemääruse, küberturvalisuse normide ning muude kohaldatavate liidu õigusaktidega.
ELi küberturvalisuse raamistik	Kui kasutatakse tehisintellektipõhiseid vahendeid, siis vastavus küberturvalisuse normidele ja muudele kohaldatavatele liidu õigusaktidele.
eIDAS	Konkreetne seos puudub.
Ühtne digivärav ja siseturu infosüsteem	Konkreetne seos puudub.
Muu	

4.4. Koostalitlusvõime hindamine

Selle seadusandliku algatuse puhul ei loo ega mõjuta nõuded, mis käsitlevad andmevahetust, tarkvõrgu näitajaid, kooskõlastatud innovatsiooniraamistikku ja nutiarvestisüsteeme, üleeuroopalist digitaalset avalikku teenust koostalitleva Euroopa määruse tähenduses. Need käsitlevad peamiselt reguleeritud elektrisektori üksuste regulatiivseid kohustusi, operatiivse andmevahetuse korraldusi ja digitaristut ning mitte digiteenuseid, mida liidu üksused või avaliku sektori asutused osutavad üksteisele või kodanikele või ettevõtetele. Poliitiline algatus ei mõjuta ühtegi piiriülest digitaalset avalikku teenust ja seega ei kohaldata koostalitlusvõime hindamise jaotist.

4.5. Digimõõtme rakendamist toetavad meetmed

Digitaalset rakendamist toetavate meetmete üldine kirjeldus

Meetme kirjeldus	**Viide (viited) nõudele (nõuetele)**	**Komisjoni roll** (kui see on asjakohane)	**Kaasatavad osalejad** (kui see on asjakohane)	**Eeldatav ajakava** (kui see on asjakohane)
Nõude 1 puhul on oluline rakendusmeede ACERi koostatav soovitus tarkvõrgu näitajate kohta, millele järgnevad vajaduse korral komisjoni rakendusaktid, millega määratakse kindlaks ühtlustatud metoodika. See meede toetab sidusama liidu tasandi raamistiku järkjärgulist väljatöötamist tarkvõrgu ja digitaalsete võrgulahenduste kasutuselevõtu ning nendest elektritaristu tõhusasse kasutusse antava panuse mõõtmiseks.	Nõue 1 (tarkvõrgu näitajad)	Komisjoni roll oleks hinnata vajadust täiendava ühtlustamise järele ning võtta vajaduse korral vastu rakendusakte.	Asjaomased osalejad oleksid ACER, komisjon, põhi- ja jaotusvõrguettevõtjad ning asjaomased sidusrühmad.	Esimene vahe-eesmärk oleks ACERi soovitus **jõustumisest ühe aasta möödumisel**, millele järgnevad vajaduse korral hilisemas etapis rakendusaktid.
Nõude 2 puhul on peamine rakendusmeede põhi- ja jaotusvõrguettevõtjate andmehalduse, andmevahetuse ja koostalitlusvõime korralduste järkjärguline kohandamine, et võrguandmeid saaks kasutada rohkem ühtlustatud viisil tarkvõrgu kasutuselevõtu ja innovatiivsete andmepõhiste lahenduste toetamiseks. See on peamiselt operatiivne rakendusmeede sektori tasandil ja mitte	Nõue 2 (võrguandmete vahetamine tarkvõrgu käitamiseks)	Komisjoni roll hõlmaks peamiselt poliitika järelevalvet ja järelmeetmeid määruse rakendamise kontekstis.	Asjaomased osalejad oleksid põhi- ja jaotusvõrguettevõtjad, riikide reguleerivad asutused ning vajaduse korral Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik ja ELi jaotusvõrguettevõtjate üksus.	Rakendamine algaks **määruse kohaldamise kuupäevast** ning jätkuks järk-järgult, kui võrguettevõtjad kohandavad olemasolevaid süsteeme ja protsesse.

komisjoni õigusaktiga kindlaks määratav meede.				
Nõude 3 puhul on peamine rakendusmeede kooskõlastatud korra loomine, mida võimaldavad ühiselt Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik ja ELi jaotusvõrguettevõtjate üksus, sh juhtimise, osalemise, tehniliste, operatiivsete ja küberturvalisuse normide väljatöötamine vabatahtliku turvalise elektrivõrgu andmevahetuse raamistiku jaoks. Täiendav toetusmeede on komisjoni vastuvõetavad rakendusaktid artikli 61 lõike 5b alusel, millega määratakse kindlaks andmemudelite, vormingute, ontoloogiate, liideste, läbipaistvuse ja riskijuhtimise nõuete ühised suunised.	Nõue 3 (innovatsiooni otstarbel turvalise elektrivõrgu andmevahetuse raamistiku tagamine)	Komisjoni roll hõlmaks seega teada antud korralduste vastuvõtmist, nende kohta arvamuste esitamist ning vajaduse korral rakendusaktide vastuvõtmist, et toetada järjepidevamat ja turvalist kasutuselevõttu.	Asjaomased osalejad oleksid komisjon, Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik, ELi jaotusvõrguettevõtjate üksus, osalevad põhi- ja jaotusvõrguettevõtjad ning asjaomased Euroopa sidusrühmad nagu teadusuuringute ja tehnoloogia organisatsioonid ning tööstuslahenduste pakkujad.	Kooskõlastatud korra väljatöötamist eeldatakse **pärast määruse jõustumist** ning sellele järgneksid rakendusaktid olenevalt raamistiku edusammudest ja täiendava kirjeldamise vajadusest.

LISA

FINANTS- JA DIGISELGITUSE juurde

Ettepaneku nimetus:

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega muudetakse määrust (EL) 2019/943 seoses elektriarvete tulevikukindlaks muutmisega Euroopa Liidus süsteemikulude vähendamise ning elektrifitseerimise ja digiülemineku edendamise teel

1. VAJALIKUKS PEETAV PERSONALI ARV JA PERSONALIKULUD
2. MUUD HALDUSKULUD
3. HALDUSKULUD KOKKU
4. KULUDE ARVUTAMISEKS KASUTATUD MEETODID

4.1. Personalikulud

4.2. Muud halduskulud

1. Vajalikuks peetavad personalikulud

☐ Ettepanek/algatus ei nõua personali kasutamist

☒ Ettepanek/algatus nõuab personali kasutamist, mis toimub järgmiselt:

1.1. Rahastatakse heakskiidetud eelarvest

1.1.1. Energeetika peadirektoraat

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Mitmeaastase finantsraamistiku **RUBRIIK 7**		2024		2025		2026		2027		**2021–2027 KOKKU**		**2028–2034 KOKKU**	
		Täistööaja ekvivalenti	Assigneeringud	Täistööaja ekvivalenti	Assigneeringud	Täistööaja ekvivalenti	Assigneeringud	Täistööaja ekvivalenti	Assigneeringud	**Täistööaja ekvivalenti**	**Assigneeringud**	**Täistööaja ekvivalenti**	**Assigneeringud**
Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad (ametnikud ja ajutised töötajad)													
20 01 02 01 – Peakorter ja esindused	Administraatorid		0,000		0,000		0,000	1	0,194	**1**	**0,194**	**1**	**0,194**
	Assistendid		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**
20 01 02 03 – Liidu delegatsioonid	Administraatorid		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**
	Assistendid		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**
Koosseisuvälised töötajad													
20 02 01 ja 20 02 02 – Koosseisuvälised töötajad – Peakorter ja esindused	Lepingulised töötajad		0,000		0,000		0,000	2	0,210	**2**	**0,210**	**2**	**0,210**
	Liikmesriigi lähetatud eksperdid		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**
20 02 03 – Koosseisuvälised töötajad – Liidu delegatsioonid	Lepingulised töötajad		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**
	Kohalikud teenistujad		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**
	Liikmesriigi lähetatud eksperdid		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**

	Noored eksperdid		0,000		0,000		0,000		0,000	0	0,000	0	0,000		
Muud personaliga seotud eelarveread (*täpsustage*)	Lepingulised töötajad		0,000		0,000		0,000		0,000	0	0,000	0	0,000		
	Liikmesriigi lähetatud eksperdid		0,000		0,000		0,000		0,000	0	0,000	0	0,000		
Personalikulud kokku – RUBRIIK 7		**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**3**	**0,404**	**3**	**0,404**	**3**	**0,404**		

Mitmeaastase finantsraamistiku **RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud**			**2024**		**2025**		**2026**		**2027**		**2021–2027 KOKKU**		**2028–2034 KOKKU**	
			Täistöö aja ekvivalenti	Assigneeringud	Täistöö aja ekvivalenti	Assigneeringud	Täistöö aja ekvivalenti	Assigneeringud	Täistöö aja ekvivalenti	Assigneeringud	Täistöö aja ekvivalenti	Assigneeringud	Täistöö aja ekvivalenti	Assigneeringud
Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad (ametnikud ja ajutised töötajad)														
01 01 01 01 – Kaudne teadustegevus		Administraatorid		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
		Assistendid		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
01 01 01 11 – Otsene teadustegevus		Administraatorid		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
		Assistendid		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
Muu (täpsustage)		Administraatorid		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
		Assistendid		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
Koosseisuvälised töötajad														
Koosseisuväliste töötajate kulud tegevusassigneeringutest	- peakorteris	Lepingulised töötajad		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
		Liikmesriigi lähetatud eksperdid		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	- liidu delegatsioonides	Lepingulised töötajad		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
		Kohalikud teenistujad									**0**	**0,000**		

		Liikmesriigi lähetatud eksperdid		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
		Noored eksperdid									**0**	**0,000**		
01 01 01 02 – Kaudne teadustegevus		Lepingulised töötajad		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
		Liikmesriigi lähetatud eksperdid		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
01 01 01 12 – Otsene teadustegevus		Lepingulised töötajad		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
		Liikmesriigi lähetatud eksperdid		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
Muud personaliga seotud eelarveread (*täpsustage*)		Lepingulised töötajad		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
		Liikmesriigi lähetatud eksperdid		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
Personalikulud kokku – RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud			**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**		
Personalikulud kokku (kõik mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid)			**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**3**	**0,404**	**3**	**0,404**	**3**	**0,404**

1.1.2. Teadusuuringute Ühiskeskus

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Mitmeaastase finantsraamistiku		2024		2025		2026		2027		2021–2027 KOKKU		2028–2034 KOKKU	
RUBRIIK 7		Täistööaja ekvivalenti	Assigneeringud	Täistööaja ekvivalenti	Assigneeringud	Täistööaja ekvivalenti	Assigneeringud	Täistööaja ekvivalenti	Assigneeringud	**Täistööaja ekvivalenti**	**Assigneeringud**	**Täistööaja ekvivalenti**	**Assigneeringud**
Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad (ametnikud ja ajutised töötajad)													
20 01 02 01 – Peakorter ja esindused	Administraatorid		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	Assistendid		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
20 01 02 03 – Liidu delegatsioonid	Administraatorid		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	Assistendid		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
Koosseisuvälised töötajad													
20 02 01 ja 20 02 02 – Koosseisuvälised töötajad – Peakorter ja esindused	Lepingulised töötajad		0,000		0,000		0,000		0,000		**0,000**		
	Liikmesriigi lähetatud eksperdid		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
20 02 03 – Koosseisuvälised töötajad – Liidu delegatsioonid	Lepingulised töötajad		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	Kohalikud teenistujad		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	Liikmesriigi lähetatud eksperdid		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	Noored eksperdid		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
Muud personaliga	Lepingulised töötajad		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		

seotud eelarveread (*täpsustage*)	Liikmesriigi lähetatud eksperdid		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**
Personalikulud kokku – RUBRIIK 7		**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**

Mitmeaastase finantsraamistiku **RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud**			2024		2025		2026		2027		2021–2027 KOKKU		2028–2034 KOKKU	
			Täistööaja ekvivalenti	Assigneeringud	Täistööaja ekvivalenti	Assigneeringud	Täistööaja ekvivalenti	Assigneeringud	Täistööaja ekvivalenti	Assigneeringud	Täistööaja ekvivalenti	Assigneeringud	Täistööaja ekvivalenti	Assigneeringud
Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad (ametnikud ja ajutised töötajad)														
01 01 01 01 – Kaudne teadustegevus		Administraatorid		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
		Assistendid		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
01 01 01 11 – Otsene teadustegevus		Administraatorid		0,000		0,000		0,000	0,5	0,097	**0,5**	**0,097**	**0,5**	**0,679**
		Assistendid		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
Muu (täpsustage)		Administraatorid		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
		Assistendid		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
Koosseisuvälised töötajad														
Koosseisuväliste töötajate kulud tegevusassigneeringutest	- peakorteris	Lepingulised töötajad		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
		Liikmesriigi lähetatud eksperdid		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	- liidu delegatsioonides	Lepingulised töötajad		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
		Kohalikud teenistujad		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
		Liikmesriigi lähetatud		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		

		eksperdid													
		Noored eksperdid									**0**	**0,000**			
01 01 01 02 – Kaudne teadustegevus		Lepingulised töötajad		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**			
		Liikmesriigi lähetatud eksperdid		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**			
01 01 01 12 – Otsene teadustegevus		Lepingulised töötajad		0,000		0,000		0,000	1,5	0,158	**1,5**	**0,158**	**1,5**	**1,103**	
		Liikmesriigi lähetatud eksperdid		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**			
Muud personaliga seotud eelarveread (*täpsustage*)		Lepingulised töötajad		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**			
		Liikmesriigi lähetatud eksperdid		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**			
Personalikulud kokku – RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud			**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**2**	**0,255**	**2**	**0,255**	**2**	**1,782**	
Personalikulud kokku (kõik mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid)			**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**2**	**0,255**	**2**	**0,255**	**2**	**1,782**	

1.1.3. Kokku

Mitmeaastase finantsraamistiku **RUBRIIK 7**		**2024**		**2025**		**2026**		**2027**		**2021–2027 KOKKU**		**2028–2034 KOKKU**	
		Täistööaja ekvivalenti	Assigneeringud	Täistööaja ekvivalenti	Assigneeringud	Täistööaja ekvivalenti	Assigneeringud	Täistööaja ekvivalenti	Assigneeringud	**Täistööaja ekvivalenti**	**Assigneeringud**	**Täistööaja ekvivalenti**	**Assigneeringud**
Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad (ametnikud ja ajutised töötajad)													
20 01 02 01 – Peakorter ja esindused	Administraatorid	0	0,000	0	0,000	0	0,000	1	0,194	**1**	**0,194**	1	1,358
	Assistendid	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
20 01 02 03 – Liidu delegatsioonid	Administraatorid	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
	Assistendid	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
Koosseisuvälised töötajad													
20 02 01 ja 20 02 02 – Koosseisuvälised töötajad – Peakorter ja esindused	Lepingulised töötajad	0	0,000	0	0,000	0	0,000	2	0,210	**2**	**0,210**	2	1,470
	Liikmesriigi lähetatud eksperdid	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
20 02 03 – Koosseisuvälised töötajad – Liidu delegatsioonid	Lepingulised töötajad	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
	Kohalikud teenistujad	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
	Liikmesriigi lähetatud eksperdi	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		

	d												
	Noored eksperdid	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
Muud personaliga seotud eelarveread (*täpsustage*)	Lepingulised töötajad	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
	Liikmesriigi lähetatud eksperdid	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
Personalikulud kokku – RUBRIIK 7		**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**3**	**0,404**	**3**	**0,404**	**3**	**2,828**

Mitmeaastase finantsraamistiku **RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud**			**2024**		**2025**		**2026**		**2027**		**2021–2027 KOKKU**		**2028–2034 KOKKU**	
			Täistööaja ekvivalenti	Assigneeringud	Täistööaja ekvivalenti	Assigneeringud	Täistööaja ekvivalenti	Assigneeringud	Täistööaja ekvivalenti	Assigneeringud	Täistööaja ekvivalenti	Assigneeringud	Täistööaja ekvivalenti	Assigneeringud
Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad (ametnikud ja ajutised töötajad)														
01 01 01 01 – Kaudne teadustegevus		Administraatorid	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
		Assistendid	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
01 01 01 11 – Otsene teadustegevus		Administraatorid	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0,5	0,097	**0,5**	**0,097**	**0,5**	**0,679**
		Assistendid	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
Muu (täpsustage)		Administraatorid	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
		Assistendid	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
Koosseisuvälised töötajad														
Koosseisuväliste töötajate kulud	- peakorteris	Lepingulised töötajad	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		

tegevusassigneeringutest		Liikmesriigi lähetatud eksperdid	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
	- liidu delegatsioonides	Lepingulised töötajad	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
		Kohalikud teenistujad	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
		Liikmesriigi lähetatud eksperdid	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
		Noored eksperdid	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
01 01 01 02 – Kaudne teadustegevus		Lepingulised töötajad	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
		Liikmesriigi lähetatud eksperdid	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
01 01 01 12 – Otsene teadustegevus		Lepingulised töötajad	0	0,000	0	0,000	0	0,000	1,5	0,158	**1,5**	**0,158**	**1,5**	**1,103**
		Liikmesriigi lähetatud eksperdid	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
Muud personaliga seotud eelarveread (*täpsustage*)		Lepingulised töötajad	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
		Liikmesriigi lähetatud eksperdid	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
Personalikulud kokku – RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud			**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**2**	**0,255**	**2**	**0,255**	**2**	**1,782**
Personalikulud kokku (kõik mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid)			**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**5**	**0,659**	**5**	**0,659**	**5**	**4,610**

2. Muud halduskulud

☐ Ettepanek/algatus ei nõua haldusassigneeringute kasutamist

☒ Ettepanek/algatus nõuab haldusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

2.1. Rahastatakse heakskiidetud eelarvest

2.1.1. Energeetika peadirektoraat

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIK 7	2024	2025	2026	2027	KOKKU 2021–2027	2028–2034 KOKKU
Peakorterites või ELi territooriumil:						
20 02 06 01 – Lähetus- ja esinduskulud				0,018	**0,018**	**0,126**
20 02 06 02 – Konverentside ja koosolekute kulud					**0,000**	
20 02 06 03 – Komiteed					**0,000**	
20 02 06 04 – Uuringud ja konsultatsioonid					**0,000**	
20 04 – Institutsiooni tasandi IT-kulud[1]					**0,000**	
Muud personaliga mitteseotud eelarveread (*vajaduse korral täpsustage*)					**0,000**	
Liidu delegatsioonides						
20 02 07 01 – Lähetused, konverentsid ja esinduskulud					**0,000**	
20 02 07 02 – Personali täienduskoolitus					**0,000**	
20 03 05 – Infrastruktuur ja logistika					**0,000**	
Muud personaliga mitteseotud eelarveread (*vajaduse korral täpsustage*)					**0,000**	
Mitmeaastase finantsraamistiku muud RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud kokku	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,018**	**0,018**	**0,126**

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud	2024	2025	2026	2027	KOKKU 2021–2027	PÄRAST 2027. AASTAT
Tehnilise ja haldusabi kulud (välja arvatud koosseisuvälised töötajad) tegevusassigneeringutest (endised BA read)	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	

1 Vaja on informaatika peadirektoraadi IT-investeeringute rühma arvamust (vt IT rahastamise suunised,C(2020) 6126 final, 10.9.2020, lk 7).

- peakorteris					**0,000**	
- liidu delegatsioonides					**0,000**	
Muud uuringute jaoks ettenähtud halduskulud					**0,000**	
Poliitikavaldkondade IT-kulud rakenduskavadele[2]					**0,000**	
Poliitikavaldkondade IT-kulud rakenduskavadele[3]					**0,000**	
Muud personaliga mitteseotud eelarveread (*vajaduse korral täpsustage*)					**0,000**	
Mitmeaastase finantsraamistiku muud RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud kokku	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	
Muud halduskulud kokku (kõik mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid)	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,018**	**0,018**	**0,126**

2 Vaja on informaatika peadirektoraadi IT-investeeringute rühma arvamust (vt IT rahastamise suunised,C(2020) 6126 final, 10.9.2020, lk 7).

3 See punkt hõlmab kohalikke haldussüsteeme ja makseid ettevõtjate IT-süsteemide kaasrahastamiseks (vt IT rahastamise suunised, C(2020) 6126 final, 10.9.2020).

2.1.3. Kokku

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIK 7	2024	2025	2026	2027	KOKKU 2021–2027	PÄRAST 2027. AASTAT
Peakorterites või ELi territooriumil:						
20 02 06 01 – Lähetus- ja esinduskulud	0,000	0,000	0,000	0,018	**0,018**	**0,126**
20 02 06 02 – Konverentside ja koosolekute kulud	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
20 02 06 03 – Komiteed	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
20 02 06 04 – Uuringud ja konsultatsioonid	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
20 04 – Institutsiooni tasandi IT-kulud[4]	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
Muud personaliga mitteseotud eelarveread (*vajaduse korral täpsustage*)	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
Liidu delegatsioonides						
20 02 07 01 – Lähetused, konverentsid ja esinduskulud	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
20 02 07 02 – Personali täienduskoolitus	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
20 03 05 – Infrastruktuur ja logistika	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
Muud personaliga mitteseotud eelarveread (*vajaduse korral täpsustage*)	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
Mitmeaastase finantsraamistiku muud RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud kokku	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,018**	**0,018**	**0,126**

4 Vaja on informaatika peadirektoraadi IT-investeeringute rühma arvamust (vt IT rahastamise suunised, C(2020) 6126 final, 10.9.2020, lk 7).

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud	2024	2025	2026	2027	KOKKU 2021–2027	PÄRAST 2027. AASTAT
Tehnilise ja haldusabi kulud (välja arvatud koosseisuvälised töötajad) tegevusassigneeringutest (endised BA read)	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
- peakorteris	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
- liidu delegatsioonides	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
Muud uuringute jaoks ettenähtud halduskulud	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
Poliitikavaldkondade IT-kulud rakenduskavadele[5]	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
Poliitikavaldkondade IT-kulud rakenduskavadele[6]	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
Muud personaliga mitteseotud eelarveread (*vajaduse korral täpsustage*)	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
Mitmeaastase finantsraamistiku muud RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud kokku	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	
Muud halduskulud kokku (kõik mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid)	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,018**	**0,018**	**0,126**

5 Vaja on informaatika peadirektoraadi IT-investeeringute rühma arvamust (vt IT rahastamise suunised, C(2020) 6126 final, 10.9.2020, lk 7).

6 See punkt hõlmab kohalikke haldussüsteeme ja makseid ettevõtjate IT-süsteemide kaasrahastamiseks (vt IT rahastamise suunised, C(2020) 6126 final, 10.9.2020).

3. Halduskulud kokku (kõik mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid)

3.1. Heakskiidetud eelarvest saadavad assigneeringud

3.1.1. ENERGEETIKA PEADIREKTORAAT

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Kokkuvõte	2024	2025	2026	2027	KOKKU 2021–2027	2028–2034 KOKKU
Rubriik 7 – Personalikulud	0,000	0,000	0,000	0,404	**0,404**	2,828
Rubriik 7 – Muud halduskulud	0,000	0,000	0,000	0,180	**0,180**	0,126
Rubriik 7 kokku	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,584**	**0,584**	**2,954**
Rubriigist 7 välja jäävad kulud – Personalikulud	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	0,000
Rubriigist 7 välja jäävad kulud – Muud halduskulud	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	0,000
Muud rubriigid kokku	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**
RUBRIIKI 7 kuuluvad ja RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud KOKKU	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,584**	**0,584**	**2,954**

3.1.2. Teadusuuringute Ühiskeskus

Kokkuvõte	2024	2025	2026	2027	KOKKU 2021–2027	2028–2034 KOKKU
Rubriik 7 – Personalikulud	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	0,000
Rubriik 7 – Muud halduskulud	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	0,000
Rubriik 7 kokku	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**
Rubriigist 7 välja jäävad kulud – Personalikulud	0,000	0,000	0,000	0,255	**0,255**	1,782
Rubriigist 7 välja jäävad kulud – Muud halduskulud	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	0,000
Muud rubriigid kokku	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,255**	**0,255**	**1,782**

RUBRIIKI 7 kuuluvad ja RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud KOKKU	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,255**	**0,255**	**1,782**

3.1.3. KOKKU

Kokkuvõte	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**KOKKU 2021–2027**	**2028–2034 KOKKU**
Rubriik 7 – Personalikulud	0,000	0,000	0,000	0,404	**0,404**	2,828
Rubriik 7 – Muud halduskulud	0,000	0,000	0,000	0,018	**0,018**	0,126
Rubriik 7 kokku	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,422**	**0,422**	**2,954**
Rubriigist 7 välja jäävad kulud – Personalikulud	0,000	0,000	0,000	0,255	**0,255**	1,782
Rubriigist 7 välja jäävad kulud – Muud halduskulud	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	0,000
Muud rubriigid kokku	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,255**	**0,255**	**1,782**
RUBRIIKI 7 kuuluvad ja RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud KOKKU	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,677**	**0,677**	**4,736**

Muude haldusassigneeringute vajadused kaetakse kõnealuse meetme haldamiseks juba antud ja/või ümberpaigutatud assigneeringute raames, täiendades seda vajaduse korral lisaassigneeringutega, mida võidakse anda meedet haldavale peadirektoraadile iga-aastase vahendite eraldamise menetluse käigus, arvestades olemasolevaid eelarvepiiranguid.

4. Kulude hindamiseks kasutatud arvutusmeetodid

4.1. Personalikulud

ENERGEETIKA PEADIREKTORAAT on hoolikalt hinnanud käesoleva ettepaneku rakendamiseks vajalikke inimressursse ning teinud asutusesisese läbivaatamise, et teha kindlaks, kas peadirektoraadisisese ümberpaigutamisega saaks katta mõnda uutest tegevustest. See hindamine on kinnitanud, et neid ülesandeid ei saa täita asutusesisese ümberpaigutamise teel, mõjutamata negatiivselt kehtivate peamiste prioriteetide saavutamist, eelkõige võttes arvesse juba niigi suurt töökoormust, mis on seotud elektrituru korralduse reformi, võrgupaketi ja laiema digiülemineku tegevuskava rakendamisega energeetikasektoris. Ettepanek nõuab seega tulemusliku ja õigeaegse rakendamise tagamiseks sihipäraseid täiendavaid ressursse. Selle hindamise tulemusena järeldati, et **asutusesisene ümberpaigutamine ei ole tulemuslik võimalus**. Ettepaneku tulemusena suureneb märkimisväärselt töökoormus, eelkõige nõuete 1–5 alusel (vt punkt 1.5.1), ilma et juba toimuv tegevus vastaval samal määral väheneks. Samas nõuavad ettepanekuga seotud ülesanded erialaseid tehnilisi eksperditeadmisi ja pidevat sisendit pikema aja jooksul.

Olemasolevad töötajad töötavad juba täiel koormusel ning neil tuleb tegutseda liiga mitmes valdkonnas samaaegsete poliitiliste prioriteetide ja energiakriisi tõttu, mis jätab väga vähe ruumi täiendavate kohustuste täitmiseks. Ajutised korraldused ei tagaks seega usaldusväärset ega kestlikku lahendust. Selles kontekstis nõuab seadusandlik ettepanek sihtotstarbelisi täiendusi eesmärgiga tagada, et energeetika peadirektoraadil on nõuetekohased vahendid uute ülesannete keerukuse ja jätkuvusega toime tulemiseks.

Ettepaneku tulemusliku rakendamise toetamiseks on seega vaja määrata täiendavaid töötajaid, nimelt 1 täiendav täistööajale taandatud ametnik andmevahetuse raamistiku jaoks, mis seisneb püsivas, pikaajalises tegevuses, ning 2 täiendavat täistööajale taandatud lepingulist töötajat, kes toetavad rakendusaktide väljatöötamist ja ettevalmistamist. Nende rollide kaudu suudab energeetika peadirektoraat täita uusi õiguslikke kohustusi tulemuslikul ja kestlikul viisil.

Teadusuuringute Ühiskeskus on teinud käesoleva ettepaneku jaoks vajalike täiendavate inimressursside põhjaliku hindamise ning asutusesisese läbivaatamise, et teha kindlaks, kas tegevuse saab ellu viia peadirektoraadi piires asutusesisese ümberpaigutamise teel, võttes muu hulgas arvesse koosmõju käimasoleva tegevusega. Selle tegevuse rakendamiseks (2 täistööajale taandatud töötaja abil) **suunab Teadusuuringute Ühiskeskus ümber oma asutusesisesed ressursid**.

Ettepaneku rakendamiseks vajatav personal (täistööaja ekvivalendina)

	Organisatsioonisiseselt ümberpaigutatud		**Erakorraline lisapersonal**		
	Rakendavate direktoraatide siseselt*	**Erandkorras komisjoni ümberpaigutamisreservist pärast üldjuhatuse suunist***	**Rahastatakse rubriigist 7*** või teadusuuringute eelarveridadelt**	**Rahastatakse BA ridadelt**	**Rahastatakse tasudest**
Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad	0,5 administraatori ametikohta Teadusuuringute Ühiskeskuses	1 energeetika peadirektoraadis		ei kohaldata	
Koosseisuväline personal (lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud)	1,5 lepingulist töötajat Teadusuuringute Ühiskeskuses	2 lepingulist töötajat energeetika peadirektoraadis			

Mitmeaastase finantsraamistiku **RUBRIIK 7**

NB: keskmised kulud iga töötajate liigi puhul peakorteris on kättesaadavad veebisaidil BUDGpedia: https://myintracomm.ec.europa.eu/corp/budget/financial-rules/budget-implementation/Pages/financial-statement.aspx

☒ Ametnikud ja ajutised töötajad

Võrgutasusid, tarkvõrgu näitajaid, elektrivõrgu andmevahetust ja elektrivõrgu andmete korduskasutamist teadusuuringute ja innovatsiooni eesmärgil käsitlevate sätete rakendamisega antakse komisjonile uued ülesanded, mis nõuavad ressursse tulemusliku ja õigeaegse rakendamise tagamiseks. Need ülesanded on oma olemuselt valdkonnaülesed, kombineerides energia reguleerimise, digipoliitika, andmehalduse, küberturvalisuse ja innovatsioonitoetuse ning nõuavad mitmesuguste osalejate pidevat koostööd liidu ja riiklikul tasandil.

ENERGEETIKA PEADIREKTORAAT

1 täistööajale taandatud alalise ametniku (AD) määramine energeetika peadirektoraati on vajalik, et tagada artikliga 18a loodud uue raamistiku pikaajaline juhtimine, koordineerimine ja regulatiivne järelevalve. See hõlmab elektrivõrgu andmevahetuse raamistiku rakendamise suunamist, sidususe tagamist laiemas liidu õigusraamistikus (sh andmemäärus, tehisintellektimäärus ja küberturvalisuse õigusaktid), tegevuse kooskõlastamist ACERi, Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustiku, ELi jaotusvõrguettevõtjate üksuse ja liikmesriikidega ning kooskõlastatud korra kohta esitatud komisjoni arvamuse asjus järelmeetmete võtmise järelevalvet.

Kõnealused ressursid oleksid seotud nõudega 1 ja hõlmaksid eelkõige järgmist.

Protsessi suunamine ja regulatiivne koordineerimine

- Üldise rakendamisprotsessi koordineerimine ACERi, Euroopa elektri

põhivõrguettevõtjate võrgustiku, ELi jaotusvõrguettevõtjate üksuse, põhi- ja jaotusvõrguettevõtjate, liikmesriikide ning muude asjaomaste sidusrühmadega.

- Komisjoni arvamuse koostamise haldamine kooskõlastatud korra kohta, millest antakse teada artikli 18a lõike 5 alusel, sh juhtimise, osalemise, tehniliste, tegevuslike, läbipaistvuse ja küberturvalisuse elementide hindamine.
- Algatuse sidususe tagamine laiema liidu raamistikuga elektriturgude, digiülemineku, küberturvalisuse, andmekaitse, tehisintellekti ja tööstuspoliitika kohta.

Poliitika ja õiguslikud järelmeetmed

- Hinnata ACERi soovituste ja eduannete regulatiivset mõju tarkvõrgu näitajatele.
- Võtta järelmeetmeid vabatahtliku elektrivõrgu andmevahetuse raamistiku rakendamise asjus, sh komisjoni arvamuse arvesse võtmise viisi kohta.
- Kooskõlastada tegevust asjaomaste komisjoni talitustega, eelkõige küsimustes, mis on seotud andmehalduse, küberturvalisuse, tehisintellekti ja elutähtsa taristuga.

Sidusrühmade kaasamine ja järelevalve

- Korraldada koosolekuid, eksperdiseminare ja sihipäraseid konsultatsioone põhi- ja jaotusvõrguettevõtjate, Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustiku, ELi jaotusvõrguettevõtjate üksuse, ACERi, tööstuse, teadusuuringute korraldajate ja muude sidusrühmadega ning võtta nende järelmeetmeid.
- Teha rakendamise edusammude järelevalvet ja toetada rakendamisraamistiku tulevasi ajakohastusi, kui see on vajalik.

Kõnealused ülesanded on olemuselt struktuursed ja pikaajalised, kuna need käsitlevad elektrivõrkude digiülemineku pidevat järelevalvet, arengut ja juhtimist liidu tasandil. Need lähevad kaugemale energeetika peadirektoraadi praegusest tegevusulatusest, mis ei hõlma võrguandmete vahetuse ja innovatsiooni liidu tasandi raamistiku operatiivset järelevalvet. Olemasolevad töötajad osalevad juba täielikult käimasolevas õigusaktide rakendamises ja poliitika väljatöötamises ning nad ei ole suutelised enda peale võtma neid täiendavaid horisontaalseid ja suurt koordineerimist nõudvaid kohustusi.

See hõlmaks samuti piiratud rakendamise järelmeetmeid, mis on seotud nutiarvestisüsteeme käsitleva artikliga 18b.

☒ Koosseisuvälised töötajad

ENERGEETIKA PEADIREKTORAAT

2 ajutist lepingulist (CA) täistööajale taandatud töötajat peavad toetama **rakendusaktide** ettevalmistamist, koostamist ja vastuvõtmist artikli 61 alusel (tariifide arvutamise metoodika ning tarkvõrgu näitajad ja andmete korduskasutamine) seoses järgmiste nõuetega.

- Nõue 2: komisjonil on volitus võtta vastu rakendusakte, milles määratakse kindlaks üksikasjalikud suunised, millega võimaldatakse elektrivõrgu andmete seaduslikku, turvalist ja kontrollitud korduskasutamist avalikes huvides teadusuuringute ja innovatsiooni otstarbel, mis toetavad elektrisüsteemi käitamist ja optimeerimist kooskõlas artikliga 18a (artikli 61 lõige 5b). See hõlmab tehnilisi ja õiguslikke ettevalmistusi, konsulteerimist sidusrühmadega ning järelmeetmete koostamist ja võtmist. Selle ülesande täitmiseks vajab energeetika peadirektoraat hinnanguliselt 0,5 täistööajale taandatud töötajat. Need ressursid hõlmaksid eelkõige rakendusaktide ettevalmistamist, koostamist ja nende vastuvõtmise suunamist artikli 61 lõigete 5a ja 5b alusel, sh talitustevahelist konsulteerimist ja konsulteerimist liikmesriikidega asjakohase komiteemenetluse raames.
- Nõue 3: komisjon võib võtta vastu rakendusakte, millega määratakse kindlaks suunised tariifide arvutamise ühtlustatud metoodika kohta kooskõlas artikliga 18 (artikli 61 lõige 5a). See ülesanne nõuab energeetika peadirektoraadilt täiendavat analüütilist, regulatiivset ja koordineerimisvõimekust, sh hinnanguliselt 1 täistööajale taandatud

töötajat rakendusaktide koostamiseks. Kõnealused ressursid hõlmaksid eelkõige poliitilisi ja õiguslikke järelmeetmeid.

- Nõue 4: komisjon võib võtta vastu rakendusakte tarkvõrgu näitajate kohta kooskõlas artikliga 18a (artikli 61 lõige 5a). See ülesanne nõuab energeetika peadirektoraadilt täiendavat analüütilist, regulatiivset ja koordineerimisvõimekust, sh hinnanguliselt 0,5 täistööajale taandatud töötajat rakendusaktide koostamiseks. Kõnealused ressursid hõlmaksid eelkõige poliitilisi ja õiguslikke järelmeetmeid.

Kõnealune tegevus on rohkem koondunud rakendamise esialgsesse etappi ja rakendamisraamistiku korrapäraste ajakohastuste ajale. Need nõuavad märkimisväärset analüüsi- ja koordineerimisvõimekust kindlaks määratud aja jooksul, aga need ei nõua eeldatavasti pidevat täiustamist, kui peamine rakendusraamistik on loodud.

Mitmeaastase finantsraamistiku **RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud**

☒ Ainult ametikohad, mida rahastatakse teadusuuringute eelarvest

Teadusuuringute Ühiskeskus

Teadusuuringute Ühiskeskus on teinud ettepaneku rakendamiseks vajaliku tehnilise ja teadusliku toetuse üksikasjaliku hindamise ning on vaadanud läbi asutusesisese ümberpaigutamise võimaluse. Võttes arvesse, et on olemas teatav koosmõju tegevusega energiasüsteemi digiülemineku ja küberturvalisuse valdkonnas, on kõnealuse täiendava tegevuse rakendamiseks vaja 0,5 täistööajale taandatud administraatorit, kes paigutatakse ümber asutusesisestest ressurssidest ja kes hakkab toetama rakendusaktide väljatöötamist. See hõlmab tehnilise teabe esitamist rakendusaktide koostamiseks artikli 61 lõike 5b kohaselt, sh andmemudelite, ontoloogiate, liideste, koostalitlusvõime arhitektuuride ja tehniliste kirjelduste kohta.

☒ Koosseisuvälised töötajad

Teadusuuringute Ühiskeskus

Teadusuuringute Ühiskeskus on teinud ettepaneku rakendamiseks vajaliku tehnilise ja teadusliku toetuse üksikasjaliku hindamise ning on vaadanud läbi asutusesisese ümberpaigutamise võimaluse. Võttes arvesse, et on olemas teatav koosmõju käimasoleva tegevusega energiasüsteemi digiülemineku ja küberturvalisuse valdkonnas, on kõnealuse täiendava tegevuse rakendamiseks vaja **1,5 täistööajale taandatud lepingulist töötajat, kelle Teadusuuringute Ühiskeskus paigutab ümber asutusesisestest ressurssidest**, et anda tehnilisi ja teaduslikke nõuandeid vabatahtliku turvalise elektriandmete vahetamise raamistiku väljatöötamiseks kooskõlas artikli 18a lõikega 5. See hõlmab suuniste tagamist katsetamise ja valideerimise lähenemisviiside jaoks ning hädavajalikke küberturvalisuse nõudeid.

Andmevahetusraamistiku puhul keskenduks Teadusuuringute Ühiskeskuse toetus eelkõige järgmisele.

- Toetus õigeaegsete ja poliitika jaoks asjakohaste kasutusmallide koostamisele, mis on seotud elektrivõrgu kavandamise, käitamise ja optimeerimisega.
- Toetus vabatahtliku turvalise elektrivõrgu andmete vahetamise raamistikule, tagades metoodikad sõltumatuks katsetamiseks ja võrdlusaluste koostamiseks ning valideerimise metoodikad innovatiivsete digivahendite jaoks, mis töötatakse välja artikli 18a lõike 5 alusel elektrivõrgu käitamiseks ja optimeerimiseks.

4.2. Muud halduskulud

Mitmeaastase finantsraamistiku **RUBRIIK 7**

Energeetika peadirektoraat: iga ametikoha lähetuste ja kohtumiste kulud on eeldatavasti ligikaudu

6 000 eurot inimese kohta aastas
Mitmeaastase finantsraamistiku **RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud**